

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

**MOBILIZAREA
ENERGIILOR
CREATOARE
ALE ÎNTREGULUI POPOR
PENTRU
REALIZAREA OBIECTIVELOR
DEZVOLTĂRII
ECONOMICO-SOCIALE**

*In cadrul unui amplu dialog de lucru
la Complexul expozițional din Piața „Științei“*

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU a analizat probleme ale realizării programului de tipizare în construcții

Prin înfăptuirea indicațiilor

secretarului general al partidului

O ETAPĂ CALITATIV NOUĂ ÎN ACTIVITATEA DE TIPIZARE A CONSTRUCȚIILOR

CONGRESUL AL XII-LEA AL P.C.R., stabilind prin Directivele adoptate, orientările și proporțiile dezvoltării bazei tehnico-materiale a societății românești în perioada următoare, a prevăzut pentru viitorul cincinal un volum de investiții de 1 300—1 350 miliarde lei, superior celui realizat în întregul pătrar de secol 1951—1975.

În magistralul Raport prezentat Congresului, subliniind că „un program de construcții de o asemenea amploare presupune aplicarea pe scară largă a unor soluții constructive superioare“, secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, a atras atenția: „Trebuie să urmărim permanent creșterea eficienței economice a investițiilor, una din cerințele esențiale pentru dezvoltarea continuă a economiei naționale, pentru creșterea avuției întregului popor“.

Relația calitate-eficiență în acest domeniu este detaliată concret în orientările și sarcinile cuprinse în Directivele Congresului al XII-lea: reducerea în continuare a ponderii cheltuielilor de construcții montaj, aplicarea de soluții constructive îmbunătățite, extinderea tipizării acestora și utilizarea proiectelor tip.

Desigur, tipizarea elementelor, subansamblelor și chiar a unor obiecte întregi este o metodă de mult aplicată și verificată în practica proiectării construcțiilor din țara noastră. Planul de tipizare în construcții, care se elaborează anual de peste două decenii, este inclus, începând din 1975, în planul național unic de dezvoltare economico-socială a României, ca una din anexele acestuia și conține prevederi prin care în activitatea de tipizare sînt antrenate marea majoritate a institutelor și centrelor de proiectare ale ministerelor și consiliilor populare județene; un rol deosebit de important în promovarea conceptului de tipizare și în sprijinirea pe această cale a industrializării construcțiilor are Institutul de proiectare pentru construcții tipizate, care în cei peste 23 de ani de existență a acumulat o bogată și valoroasă experiență.

**Atribute ale eficienței
tehnice și economice
a tipizării**

CARE SÎNT TRĂSĂTURILE
caracteristice — sau cel puțin cele

Vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o zilele trecute la expoziția organizată la Complexul expozițional din Piața Științei, amplul dialog pe care conducătorul partidului și statului nostru l-a purtat cu acest prilej cu cadre de conducere din ministere și din alte instituții centrale, cu specialiști din unități de cercetare și proiectare tehnologică, din centrale industriale și întreprinderi s-au constituit într-o aprofundată analiză a modului cum se înfăptuiește programul de tipizare în construcții, acțiune ce se desfășoară la nivelul întregii economii naționale, în vederea reducerii mai accentuate a consumurilor de materiale, energie și combustibili. S-a confirmat astfel o dată mai mult grija permanentă pe care partidul și statul nostru o poartă utilizării cu maximă eficiență a resurselor alocate, în cadrul programului de investiții, pentru realizarea lucrărilor de construcții-montaj, inclusiv pe calea tipizării construcțiilor.

Într-adevăr, tipizarea constituie una din principalele pirghii pentru afirmarea pleneră a revoluției tehnico-științifice și trecerea la o nouă calitate în activitatea din ramura construcțiilor.

mai importante dintre ele — care fac ca tipizarea să reprezinte astăzi una dintre măsurile determinante ale progresului în construcții ?

● Tipizarea constituie o premisă indispensabilă pentru continuarea procesului de industrializare a construcțiilor, pentru transformarea treptată a activității pe șantier într-un lanț de procese mecanizate, cu precădere procese de montaj al unor elemente și subansamble modulate, confecționate în prealabil în condiții uzinale.

● Extinderea utilizării soluțiilor constructive tipizate are drept corolar reducerea consumului de resurse antrenate în activitatea de construcții. Spre deosebire de modalitatea curentă de proiectare a obiectelor de investiții, la care deseori termenele foarte strînse de elaborare a proiectelor nu permit studierea mai multor variante și găsirea soluțiilor optime, tipi-

zarea conține în esență sa obligativitatea unei analize aprofundate a tuturor alternativelor posibile, cu evidențierea avantajelor și inconveniențelor fiecăreia și selecția celor ce întrunesc condițiile unor performanțe superioare, unor consumuri minime de materiale.

● Larga utilizare a elementelor, părților de obiecte și obiectelor întregi tipizate permite totodată, o importantă economisire a muncii valoroase de concepție, asigură creșterea simțitoare a capacității organizațiilor de proiectare.

● Adoptarea unei soluții tipizate determină o siguranță sporită în exploatarea construcției. Aceasta nu numai pentru că în elaborarea proiectelor tip se utilizează cele mai rafinate procedee de calcul, cu folosirea mijloacelor automatizate de prelucrare a datelor, ci și datorită faptului că în

producția de serie nu sînt introduse decît elementele, subansamblele și structurile care au fost atent testate în laboratoare de specialitate și cărora, în urma acestei verificări, li s-au adus perfecționările necesare.

● În fine, tipizarea contribuie la creșterea productivității muncii pe șantiere, prin reducerea varietății tipurilor de elemente ce concură la edificarea obiectului și prin simplificarea îmbinărilor între ele.

Toate aceste trăsături ale tipizării sînt de mult cunoscute și valabilitatea lor nu ar mai trebui, poate, subliniată. Cu toate acestea, tipizarea construcțiilor, deși a înregistrat succese certe în special în ultimii trei ani, trecea totuși, pînă recent, printr-o stare de stagnare, care nu permitea exploatarea tuturor resurselor de eficiență pe care ea le conține.

Factori care au frînat dezvoltarea utilizării proiectelor tip

CONSIDER că printre cauzele acestei situații trebuie menționate cel puțin două.

În construcțiile de locuințe, gradul de utilizare al proiectelor tip a atins mai de mult cca. 90%, iar pentru clădirile social-culturale — 75—80%. Aceste procente ridicate își au explicația în faptul că la proiectele acestor genuri de clădiri, cerințele și exigențele funcționale sau cele ce decurg din adaptarea proiectului la condițiile de amplasament nu implică recurgerea la modificări frecvente ale proiectului în timp sau la refacerea lui esențială. Arhitecții au recunoscut de mult că tipizarea în aceste domenii nu conduce la monotonie, ci din contră, oferă vaste posibilități pentru diversificare, pentru diferențierea ansamblurilor, pentru crearea de forme și spații capabile să exprime, cu mijloacele arhitecturii, ceea ce este caracteristic spiritului și sensibilității românești.

Cu totul alta este însă situația construcțiilor industriale sau a celor ingineresti. În aceste cazuri întîlnim două categorii de construcții, ce trebuie abordate diferit din punctul de vedere al temei ce ne interesează.

O primă categorie este cea a obiectelor de mare amploare, la care condițiile de teren sînt decisive în alegerea soluției constructive, întrucît de acestea depind atît stabilitatea, cît și gradul de eficiență economică a investiției. Se cuprind aici, de pildă, barajele, canalele navigabile, sistemele de irigații, marile lucrări portuare ș.a., adică lucrări avînd prin însăși esența lor caracter de unicate și care deci, în mod obiectiv, nu se pretează tipizării decît prin unele detalii sau părți componente care în timpotă pot avea caracter repetitiv. (În acest sens ar fi absurd să se vorbească despre tipizarea Canalului Dunăre—Marea Neagră sau a complexului

hidroenergetic Porțile de Fier II, deși este indiscutabil că, de exemplu, soluțiile de captușire a taluzelor canalului sau unele soluții constructive ale sălii generatoarelor la baraj sînt perfect tipizabile). Tot în această categorie intră și lucrările de montaj — operații tehnologice care sînt nemijlocit legate de caracteristicile utilajului ce se montează.

O a doua categorie este cea a clădirilor industriale propriu-zise, construcția cărora se găsește, într-o proporție mai mare sau mai mică, în dependență de tehnologia de producție pe care o adăpostește.

Această categorie de lucrări determină, de regulă, gradul de utilizare al proiectelor tip. La institutele de proiectare industrială, acest grad (care exprimă raportul dintre valoarea lucrărilor elaborate pe bază de proiecte tip și valoarea totală a lucrărilor proiectate) variază în ultimii ani — în funcție de specificul fiecărui institut — între 25 și 40% (aceste valori raportate la apreciem chiar că erau sensibil supraestimate la acea dată). Explicația furnizată asupra acestui nivel redus al utilizării proiectelor tip era, de regulă, aceea că tehnologiile sînt în permanentă perfecționare și că, deci, nu ar fi existat posibilitatea reutilizării — fără modificări esențiale — a aceluiași proiect pentru un alt obiectiv de investiții, chiar dacă materiile prime, produsul finit și capacitatea de producție erau identice. Aflat sub constrîngerea tehnologului — mai bine zis, protejat de libertatea de concepție conferită acestuia — proiectantul constructor „îmbrăca” de fiecare dată tehnologia într-o construcție unică, în care erau tipizate, în cel mai bun caz, doar unele elemente constructive. Apărea evident că ruperea acestui cerc vicios trebuie să înceapă cu tipizarea tehnologiilor. Încercările făcute în anii trecuți, de a convinge institutele de proiectare industrială să treacă la o nouă concepție de tipizare, în care subiect al proiectului tip să fie nu numai partea de construcție, ci obiectivul de investiții în întreaga sa complexitate (deci: construcții + instalații + tehnologie), nu s-au soldat cu rezultate.

Această situație constituie prima dintre cauzele amintite ale stagnării în care se afla pînă recent tipizarea în construcții.

A doua cauză ține pe deoparte de sfera tipizării, iar pe de altă parte de conținutul noțiunii de tipizare.

În lista proiectelor tip aflate în valabilitate la începutul anului 1979, ministere importante, titulare ale unor volume anuale de investiții de miliarde de lei, nu aveau proiecte tip decît pentru cîteva obiecte nesemnificative (posturi de transformare în hale, stații de încărcat acumulatori, fundații de utilaje pentru prelucrări la rece, laboratoare de analize chimice uzinale, depozite de acid azotic, sulfuric și fosforic, centrale de aer comprimat, instalații de oxigen ș.a.).

Totodată, pentru proiectele tip de hale industriale parter, care prin varietatea de deschideri și travei modulate sînt destinate să acopere cerințele a numeroase ramuri industriale, erau tipizate — doar elementele și unele detalii de arhitectură și instalații. Existau așa-zisele soluții exemplificative, dar lipsea proiectul tip al halei întregi, elaborat pînă la ultimul detaliu de execuție, care să fie preluat ca atare spre

utilizare de proiectantul de investiții și apoi transmis pe șantier, fără a i se mai aduce nici o completare sau modificare.

Acești factori au reprezentat și ei elemente importante de frînare în dezvoltarea creatoare a tipizării în construcții în țara noastră.

Un moment de cotitură, o concepție innoitoare

ÎN ACESTE CONDIȚII, analiza făcută și indicațiile date de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru ce a avut loc la 16 iulie a.c. în stațiunea Neptun — ca întreaga activitate de tipizare și standardizare să fie organizată într-o concepție unitară pe întreaga economie, astfel încît, să asigure perfecționarea activității de concepție și proiectare, folosirea optimă a capacităților de producție, economisirea mijloacelor materiale și financiare ale societății, creșterea productivității muncii și promovarea largă a progresului tehnico-științific în economia națională — au marcat un adevărat moment de cotitură în munca de proiectare a construcțiilor, o mutație de esență, cu repercusiuni calitative de lungă durată și de excepțională valoare.

După cum se știe, prin Decretul Consiliului de Stat nr. 274/1979 a fost creată Comisia de partid și de stat pentru problemele de tipizare și standardizare pe economie, avînd în frunte pe tovarășa acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Această comisie coordonează, îndrumă și controlează întreaga activitate de tipizare și standardizare desfășurată de ministere, celelalte organe centrale, institutele centrale și academiile de profil. Totodată s-au înființat 10 comisii de tipizare și standardizare pe ramuri, între care și cea pentru construcții civile și industriale.

Sub îndrumarea Comisiei de partid și de stat, Comisia de tipizare și standardizare pentru construcții civile și industriale a luat imediat măsurile necesare pentru ca principalele organizații de proiectare să fie antrenate în acțiunea de tipizare a construcțiilor; totodată, a stabilit legături permanente cu comisiile de ramură din

ÎN TOAMNA ACESTUI AN s-a încheiat **prima etapă a acțiunii de tipizare a construcțiilor pe baza noilor orientări**. Rezultatele, a căror imagine sintetică a fost prezentată în expoziție, sint elocvente :

● La elaborarea de proiecte tip au participat 25 de organizații de proiectare ale consiliilor populare județene și al municipiului București și 33 de institute și centre de proiectare ale ministerelor și organelor centrale.

● Au fost prezentate spre aprobare 707 proiecte tip de obiecte, pentru realizarea cărora ar fi fost necesare, înaintea acțiunii, 1541 proiecte. Între acestea se înscriu 144 module și proiecte tip pentru obiecte comune mai multor ramuri — care, în vechea concepție, ar fi necesitat 314 proiecte.

● Proiectele elaborate în această etapă vor acoperi necesarul pentru circa 72% din lucrările de construcții și cele de instalații aferente care se vor executa după proiecte tip în perioada 1981—1985, restul de 28% urmînd să se realizeze pe baza proiectelor tip ce vor fi întocmite în următoarele etape anuale. În total, 65% din lucrările de construcții-montaj din cincinalul următor se vor executa după proiecte tip, restul (obiecte unicat și montaje de utilaje tehnologice) fiind netipizabile.

● Potrivit unei evoluări preliminare, eficiența aplicării în viitorul cincinal, a proiectelor tip elaborate în etapa I-a se va concretiza în următoarele reduceri, comparativ cu soluțiile avute în vedere anterior :

- aproape 600 mii tone la consumul de ciment,
- peste 130 mii tone la consumul de oțel,
- peste 0,6 milioane tone de combustibil convențional la consumul de energie,
- circa 4,8 miliarde lei la volumul lucrărilor de construcții-instalații.

industria producătoare de materiale și utilaje tipizate folosite în construcții.

Ea a acționat pe două linii principale, avînd drept obiectiv extinderea la maximum a tipizării. În primul rînd s-a urmărit **restringerea numărului soluțiilor de proiecte elaborate sau în curs de elaborare, în conținutul cărora în numeroase cazuri se constatau flagrante paralelisme**. Această restringere a implicat o analiză amănunțită a întreg fondului de proiecte destinate a fi utilizate pentru lucrările incluse în programul de investiții pe 1980 și pe cincinalul viitor și selectarea, dintre acestea, a celor mai bune din punctul de vedere al indicilor tehnico-economici. În cazurile în care nici una din soluțiile proiectelor existente nu era corespunzătoare, se dădeau indicații privind elaborarea unui nou proiect tip, ai cărui parametri să se înscrie în cerințele comisiei.

În al doilea rînd, s-a căutat să **se extindă sfera tipizării la noi domenii ale construcțiilor**, pentru care în trecut nu se elaboraseră proiecte tip sau unde proiectele existente nu acopereau decît o plajă foarte redusă din necesitățile economiei.

O atenție deosebită s-a acordat **tipizării obiectelor și părților de obiecte de construcții comune mai multor ramuri**.

Activitatea în acest domeniu, desfășurată în principal în cadrul Institutului de proiectare pentru construcții tipizate, a implicat o analiză detaliată a cerințelor tehnologice ale diferitelor ramuri industriale, astfel încît unificarea și restringerea tipurilor de construcții să nu priveze investițiile de acele categorii de obiecte ce s-au dovedit strict necesare sau să le reducă eficiența economică. În același timp, eforturile au fost concentrate și asupra îmbunătățirii soluțiilor constructive ale proiectelor tip existente, în vederea reducerii maxime a consumurilor de materiale.

Acțiune coordonată, rezultate elocvente

ESTE IMPORTANT de subliniat faptul că acțiunea de tipizare a construcțiilor s-a desfășurat concomitent cu o altă acțiune, inițiată de Institutul central de cercetare, proiectare și directivare în construcții și Inspectoratul general de stat pentru investiții-construcții, vizînd **reducerea consumurilor de combustibil și energie în exploatarea clădirilor prin îmbunătățirea protecției termice a acestora**. Se impunea cu necesitate o corelare a soluțiilor preconizate în acest domeniu, cu soluțiile constructive ce se tipizau sau se selectau în vederea tipizării; aceasta s-a efectuat, în special, în ceea ce privește obiectele de construcții comune mai multor ramuri.

În cursul procesului de elaborare a proiectelor tip pentru lucrările de construcții comune mai multor ramuri,

s-a conturat concepția că, cel puțin în actuala etapă, această categorie este alcătuită din două grupe distincte: module tip și proiecte tip.

Modulele tip sint părți componente ale unui obiect, care prin repetare în numărul necesar de ori constituie obiectul la mărimea dorită. Astfel, modulele tip pentru clădirile de producție etajate sint constituite dintr-o tramă tip (clădirea pe întreaga lățime, dar numai o travee din lungime) ce exprimă esența structurii constructive și cu ajutorul căreia, prin repetare, se pot compune clădiri de orice lungime. S-au elaborat modul tip pentru: clădiri industriale etajate; acoperișuri de hale industriale parter; pereți exteriori și interiori la clădiri industriale; anexe sociale pentru clădiri de producție; clădiri de depozitare; estacade pentru benzi transportoare.

Pentru obiectele comune mai multor ramuri, care prin natura construcției lor nu au posibilitatea de a fi defalcate în părți componente, s-au elaborat **proiecte tip ale obiectului în întregime** — de pildă: rezervoare de apă și decantatoare; săli de cazane la centrale termice și puncte termice cu combustibil solid pentru încălzirea ansamblelor de locuit; turnuri de răcire (cu tiraj forțat și cu tiraj natural); lucrări de alimentare cu apă și canalizări; clădiri pentru formații civile de pompieri; casă de poartă pentru unități industriale; lucrări de organizare de șantier ș.a.

Modulele și proiectele tip menționate acoperă aproape în totalitate necesitățile de proiectare a lucrărilor de construcții respective în industrie. Trebuie subliniat și faptul că ele se bazează în principal pe integrarea de elemente prefabricate tipizate al căror nomenclator a fost convenit în prealabil cu producătorii de materiale și prefabricate.

În ceea ce privește activitatea de tipizare a lucrărilor de construcții specifice diferitelor ramuri, aceasta a cuprins o sferă extrem de vastă de obiecte, în domenii care includ construcțiile industriale, agrozootehnice, hidrotehnice, de transporturi, clădirile de locuit, cele pentru învățămînt, ocrotirea sănătății, cultură, comerț, turism, sport, prestări de servicii ale cooperației meșteșugărești și de consum. Pentru prima oară, pe lista proiectelor tip au intrat obiecte de mare importanță pentru economia națională, cum sint: baterii de cocsificare, laminoare de profile și de țevi, turnătorii, hale de fabricație pentru polimerizarea izoprenului, centrale termoelectrice cu cazane de apă fierbinte de pînă la 100 Gcal/h, microhidrocentrale cu turbine elicoidale Francis și Kaplan, secții pentru producția de elemente prefabricate din beton armat și beton celular autoclavizat, filaturi de bumbac și lînă, silozuri de cereale de 45 mii tone capacitate, fabrici de nutrețuri combinate de 60 mii tone/an ș.a.

ing. Radu NEGRU

director general al Institutului central de cercetare, proiectare și directivare în construcții

(Continuare în pag. 15)

Mobilizarea energiei creatoare

ale întregului popor

pentru realizarea obiectivelor

dezvoltării economico-sociale

REALIZAREA RITMICĂ, EXEMPLARĂ A PLANULUI DE PRODUCȚIE

CONGRESUL AL XII-LEA AL PARTIDULUI a adoptat Directivele pentru noul cincinal, care prevăd creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale. În acest context sarcini mari sînt prevăzute și pentru industria siderurgică, care în 1985 urmează să realizeze o producție de peste 20 milioane tone oțel.

În lumina sarcinilor rezultate din documentele Congresului, siderurgiștii

hunedoreni și-au intensificat eforturile hotărîți să înlătuiească neabătut în viață sarcinile ce le revin, contribuind tot mai mult la sporirea producției de metal a țării, la dezvoltarea tot mai puternică a economiei patriei. Realizările dobîndite în perioada ce a trecut din actualul cincinal atestă cu putere de convingere capacitatea organelor de conducere colectivă de a mobiliza toate eforturile în vederea traducerii în viață a sarcinilor trasate de partid, vizînd valorificarea cît mai deplină a întregului potențial tehnic și uman de care dispune marile combinat hunedorean pentru sporirea con-

tinuă a producției. Pe cele 11 luni ale anului în curs au fost produse peste prevederile planului 16 000 tone cocs, 35 500 tone fontă, 13 300 tone oțel, 50 000 tone laminate finite și importante cantități de utilaj siderurgic și piese de schimb, care s-au concretizat într-o producție industrială suplimentară de peste 55 milioane lei. Au fost livrate la export în primele 10 luni, peste plan, produse în valoare de 62 milioane lei valută. De asemenea, au fost depășite prevederile planului de investiții cu 7 milioane lei, din care la activitatea construcții-montaj cu 3 milioane lei.

Eficiența utilizării depline a capacităților de producție

DEPĂȘIREA PRODUCȚIEI FIZICE s-a obținut în mod deosebit pe seama creșterii fondului de timp disponibil și a intensității exploatarei agregatelor la limitele permise de construcția instalațiilor, executării reparațiilor în termenele planificate și reducerii la minimum a opririlor accidentale. Gradul de utilizare a capacităților, față de nivelele proiectate, este prezentat în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Gradul de utilizare a capacităților de producție nivel proiectat = 100

Capacitate de producție	Realizări 1979 (11 luni)
Eatorii de coesificare	101,70
Benzi de aglomerare	106,25
Furnale	108,95
Cuptoare Martin	108,54
Cuptoare electrice	108,50
Laminoare	101,82

La aceste realizări de ordin cantitativ se adaugă și saltul calitativ înregistrat în toată perioada actualului cincinal. Avem în vedere utilizarea mai bună a metalului, concretizată în creșterea coeficientului de scoatere de laminate de la 81,56 la sută în 1977, la peste 83 la sută în acest an, asimilarea tehnologiilor de producere a oțelurilor cu înaltă puritate prin procedeul de dega-

zare în vid, fabricarea unor grupe de oțeluri care să elimine importul, cum ar fi oțelul pentru rulmenți după licențe străine, a celor destinate prelucrării prin refulare la rece necesare fabricării de șuruburi, oțeluri pentru osiile locomotivelor diesel electrice, precum și un mare număr de profile noi de laminare, ca șenila de tractor, armătura de mină, oțel beton periodic PC 60 etc. Pentru realizarea producției s-a consumat mai puțin cărbune, cocs și metal, după cum rezultă și din tabelul nr. 2

Tabelul nr. 2

Dinamica consumurilor specifice

1976 = 100

Materii prime și materiale	1977	1978	1979 (11 luni)
Cărbuni și semicocs	100,33	99,20	99,14
Cocs metalurgic	96,55	95,89	95,89
Metal în șarje la oțeluri	99,91	99,73	99,72
Lingou pentru laminat finit	98,02	96,04	95,01

Ținînd seama de cantitățile mari de materiale cu care se lucrează în combinat, fiecare procent de reducere reprezintă valori importante. Dacă luăm, de pildă, numai reducerea consumului de oțel lingou la tona de laminate în 1979 rezultă, comparativ cu consumul anului 1976, o economie de 180 000 tone, ceea ce echivalează cu capacitatea oțelăriei electrice nr. 1 pe 11 luni. Totodată, activitatea intensă desfășurată pe linie de cercetare și promovare a progresului tehnic a condus la importanța economiei de metal, combustibil și energie, la obținerea unor

beneficii care se ridică, numai în primele trei trimestre ale anului în curs, la peste 412 milioane lei.

Elemente ale saltului la o nouă calitate

OBTINEREA ACESTOR SUCESE este urmarea aplicării indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** pe linia transformării cantității într-o nouă calitate a muncii, a mobilizării întregului personal de exploatare și de concepție spre perfecționarea continuă a organizării și conducerii activității productive, a utilizării depline a avantajelor generate de perfecționarea mecanismului economico-financiar. Au fost experimentate și introduse noi sisteme informaționale în cele mai importante domenii de activitate și sectoare de muncă, ceea ce a permis elaborarea unor decizii fundamentate, ca urmare a cunoașterii în orice moment și fază a producției, a realității.

O dinamică corespunzătoare se înregistrează și comparativ cu nivelele obținute la sfârșitul cincinalului 1971—1975, în toți cei patru ani ai actualului cincinal (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Dinamica principalilor indicatori
1975 = 100

Indicatorul	1976	1977	1978	1979 (prelim.)
Producția marfă	105,18	109,34	112,72	114,00
Nr. mediu scriptic	98,85	97,14	90,03	91,93
Productivitatea muncii	105,74	114,58	124,49	126,21
Beneficii	123,92	132,58	153,21	118,05

Semnificativ pentru această întreagă perioadă este **îmbunătățirea permanentă a structurii producției** combinatului, astfel încât să se realizeze la nivelul economiei naționale o reducere a importului de metal. Expresia cea mai concludentă a diversificării producției și îmbunătățirii structurii acesteia o regăsim în numărul tot mai mare de mărci de oțeluri asimilate și îndeosebi în modificările survenite în totalul producției, în favoarea oțelurilor de calitate. Dinamica ponderii acestor oțeluri este prezentată în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4

Creșterea calitativă a producției

	U.M.	1976	1977	1978	1979
Oțel de calitate și aliat	%	58,97	62,25	61,41	65,92
Creșterea valorii laminatelor finite față de 1976	lei/t	—	+42	+62	+79

Desigur, în activitatea ce o desfășurăm s-au manifestat și unele neajunsuri — o parte în exclusivitate din cauza noastră, iar altele datorită unor factori independenți de noi. Referindu-ne la activitatea proprie, avem în vedere neajunsurile existente în organizarea și conducerea unor procese de producție cu efecte negative asupra utilizării integrale a capacităților de producție, a calității unor sortimente și consumurilor specifice de materii prime și materiale încă ridicate. Nu am reușit să ne încadrăm în cotele de energie electrică și gaz metan, cu toate că am avut înlocuite bilanșuri energetice pe secții, locuri de muncă și agregate, programe de valorificare a resurselor secundare și de înlocuire a unor agregate cu randament scăzut și mari consumatoare de energie.

Printre factorii ce nu depind de noi, dar care ne-au produs greutate în realizarea planului fizic și sortimental, a indicatorilor sintetici — producția netă, costurile de producție și beneficii — trebuie amintite întârzierile înregistrate la punerea în funcțiune a noilor obiective, cantitatea și calitatea unor materii prime, refractare, electrozi de grafit și alte materiale intrate în combinat. Considerăm că acestea sînt rezerve potențiale importante în realizarea sarcinilor viitoare stabilite prin plan.

Atragerea largă în circuitul economic a rezervelor disponibile

PLANUL ECONOMIC PE ANUL 1980 are la bază proporțiile și ritmurile dezvoltării economico-sociale ale României stabilite pentru anii 1976—1980 și recente orientări subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de-al XII-lea Congres al partidului. Aceste sarcini prevăd atingerea unor nivele superioare în ceea ce privește calitatea producției,

gospodărirea materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, utilizarea eficientă a fondurilor fixe, creșterea productivității muncii și reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție. Astfel, **indicatorii de plan pe anul 1980 marchează o creștere a producției globale de 220 milioane lei și a producției nete industriale de peste 40 milioane lei.** Întreaga valoare a producției marfă este materializată în sarcini fizice (cocs, fontă, oțel, laminate, piese și utilaje), care în conformitate cu balanțele aprobate au asigurată desfacerea în tot cursul anului.

● Realizarea sarcinilor sporite face necesară intensificarea preocupărilor pe linia **utilizării tot mai depline a capacităților de producție.** În acest sens, alături de măsurile ce le întreprindem pentru menținerea gradului înalt de utilizare a capacităților de producție, acționăm multilateral în vederea realizării indicatorilor de funcționare a capacităților proiectate la oțelăria electrică nr. 2 și la laminarele de sîrmă nr. 3 și semifabricate nr. 2.

● Concomitent cu preocupările colectivului pentru creșterea continuă a producției de metal, **desfășurăm o largă activitate pe linia perfecționării tehnologiilor de fabricație și introducerea progresului tehnic.** Am întreprins o largă campanie pentru utilizarea instalației de degazare sub vid la întreaga capacitate printr-o organizare adecvată a procesului de producție. Odată cu aceasta, au fost luate măsuri în vederea construcției unei noi instalații de mare capacitate, concepută la un nivel comparativ cu cele mai moderne instalații din lume. Prin punerea în funcțiune a acestei instalații, capacitatea de producție pentru oțeluri speciale se va dubla.

● O atenție deosebită se acordă **extinderii fabricației oțelurilor de înaltă puritate** prin trecerea la exploatarea industrială a instalației existente de retopire electrică sub zgură. Pentru îmbunătățirea performanțelor unor oțeluri de construcție am luat măsuri concrete de finalizare în 1980 a secției de tratamente termice a profilelor. În vederea creșterii valorii producției avem prevăzută asimilarea în fabricație a oțelurilor destinate industriei aeronautice. Se va extinde producția de oțeluri inoxidabile și refractare, a oțelurilor pentru rulmenți, autovehicole, foraj adinc, etc.

● Pentru înscrierea în coeficientul de scoatere de metal, sarcină din nou subliniată de secretarul general al partidului la cel de-al XII-lea Congres al partidului, au fost stabilite măsuri pentru **extinderea procesului de turnare a oțelului calmat în lingotiere invers conice, a tehnologiei de turnare sub presiune, generalizarea închizătorului cu sertar, îmbunătățirea calibrării** unor profile de laminate, sudarea scurtăturilor de țagle cap la cap și laminarea lor în continuare, construirea unei instalații de recuperare a metalului din zgurile de la cuptoarele Martin etc. În același scop se va trece la experimentarea, în scopul valorificării zgurilor lichide, la fabricarea de produse de izolare.

● În vederea reducerii în continuare a consumurilor de combustibil și energie, **am stabilit acțiuni concrete pentru descoperirea de noi rezerve interne și de valorificare superioară a resurselor secundare.** În acest sens continuăm acțiunea începută în acest an de transformare a cuptoarelor adînci de la laminorul Bluming 1 000, de instalare a unor cazane recuperatoare la laminarele 800 și profile mijlocii, de găsire a unor soluții originale de recuperare și utilizare a căldurii din sectoarele laminarelor.

Anul 1980 constituie pentru noi, ca de altfel pentru toate colectivele de muncă din economie, nu numai cel ce încheie cincinalul revoluției tehnico-științifice, ci și anul care pregătește condițiile necesare traducerii în viață a Directivelor Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul următor. În acest context se impune găsirea unor soluții optime care să asigure realizarea sporurilor cantitative și calitative prevăzute pentru această etapă. Avem în vedere modernizarea unor agregate pentru a asigura — pe lângă creșterea producției și îmbunătățirea calității produselor — și reducerea consumurilor specifice de cocs, metal, energie și hidrocarbur.

Analizînd cu responsabilitate posibilitățile de îndeplinire a prevederilor de plan pe 1980, metalurgiștii din combinatul hunedorean sînt hotărîți ca prin valorificarea mai deplină a rezervelor interne de care dispun să producă suplimentar 10 000 tone cocs metalurgic, 16 000 tone fontă, 12 000 tone oțel și 10 000 tone laminate finite. Iată angajamentul și răspunsul nostru ferm la înflăcărata chemare adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la înaltul forum al comunistilor, de a face totul ca patria noastră să devină în curînd o țară cu dezvoltare medie, un stat al omeniei și bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Sabin FAUR
director general

Combinatul siderurgic Hunedoara

O cerință esențială pentru realizarea planului de producție

PUNEREA LA TERMEN ÎN FUNCȚIUNE A OBIECTIVELOR DE INVESTIȚII

REALIZAREA LA TIMP și în condiții calitative corespunzătoare a tuturor investițiilor, intrarea în producție la termenele stabilite a noilor capacități și funcționarea lor la parametrii proiectați, constituie o sarcină primordială a tuturor factorilor investiționali. De punerea la timp în exploatare a fiecărui obiectiv planificat este strâns legată posibilitatea realizării unor producții suplimentare cu cheltuieli reduse și, în multe cazuri, a unor sortimente noi care, din lipsă de capacități specializate, se mai aduc din import. Iată de ce se cer depuse maximum de eforturi, pentru accelerarea activității pe toate șantierele de construcții-montaj, pentru recuperarea cât mai grabnică a restanțelor, astfel ca rezultatele să se situeze la nivelul sarcinilor de plan și, în același

timp, să se asigure toate condițiile necesare pentru înfăptuirea exemplară a programului pe 1980.

Trăgind toate învățămintele din lipsurile manifestate în perioada ce a trecut din acest cincinal, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XII-lea Congres al partidului, să fie luate toate măsurile pentru pregătirea temeinică a fiecărei investiții, astfel ca nici o lucrare să nu mai înceapă decât după aprobarea studiilor tehnico-economice și a proiectelor de execuție. Pornind de la aceste imperative prezentăm în cele ce urmează unele aspecte și probleme rezultate dintr-o analiză a activității recent întreprinsă pe câteva mari șantiere de construcții-montaj.

Accelerarea ritmului de lucru, pregătiri intense pentru 1980

APROPIEREA încheierii anului de plan, timpul prielnic, au determinat pe toate șantierele de construcții-montaj accelerarea lucrărilor, concentrarea eforturilor la obiectivele scadente, îndeosebi asupra acelor care au condiții de punere în funcțiune cât mai repede. O asemenea mobilizare de forțe există și pe majoritatea șantierele din județul Prahova. Analiza de față, care de fapt constituie o revenire asupra modului de realizare a planului de investiții într-o serie de întreprinderi beneficiare din județul Prahova (vezi R.E. nr. 41/1979), pune în evidență faptul că pe întreaga filieră de realizare a noilor capacități de producție — de la proiectare la execuție — s-au intensificat eforturile, s-au aplicat o serie de soluții noi pentru scurtarea duratei de punere în funcțiune a diferitelor obiective cu termen în acest an, pentru recuperarea restanțelor față de datele planificate și pregătirea în bune condițiuni a planului pe anul 1980.

În comandamentele complexe formate din toți factorii implicați se desfășoară o activitate intensă de mobilizare a forțelor spre obiective majore vizând înlăturarea unor neajunsuri mai ales în direcția montajului utilajelor, asigurării din vreme a documentațiilor pentru continuarea unor investiții, pentru promovarea de metode industriale de execuție etc.

● Au fost intensificate preocupările în vederea accelerării fabricației, în cadrul întreprinderilor specializate din

cadrul M.I.C.M. și M.I.Ch., a instalațiilor tehnologice restante și a celor care condiționează punerile în funcțiune, s-au intensificat acțiunile de urmărire și urgentare prin firmele importatoare, a livrării instalațiilor din import. A fost sporită, de asemenea, și contribuția beneficiarilor (Brazi, Teleajen, întreprinderea „1 Mai“ Bucov, Rafinăria nr. 1, Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească etc.) la asigurarea primirii la termen și de bună calitate a utilajelor tehnologice pe șantiere, prin urmărirea consecventă, în unitățile furnizoare, a stadiului execuției și a calității lor. Tot ca urmare a acestor preocupări, contractele de livrare pentru utilajele tehnologice necesare investițiilor din programele anului viitor au fost încheiate din vreme cu furnizorii, pe baza unei documentații de execuție elaborate în totalitate și predate din timp.

● S-au depus eforturi considerabile pentru asigurarea integrală a documentației de execuție la nivelul cerințelor planului pe anul viitor. Asigurarea la Combinatul Brazi în proporție de 100% cu documentație a lucrărilor de plan, va permite eliminarea unei cauze care a produs multe deficiențe și în 1979. Și la Combinatul Teleajen, marea majoritate a documentațiilor de execuție pe 1979 cit și pe anul viitor este asigurată. Pentru accelerarea elaborării (în special de către Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări de rafinării Ploiești) a proiectelor sau părților de proiect care mai sînt necesare în 1980 pentru investițiile petrochimiei, a fost sporită operativitatea cu care au fost puse la dispoziția proiectanților o serie de date referitoare la montajul unor

utilaje complexe, la anumite construcții și instalații electrice și de automatizare de la producător și constructor.

Concomitent, în vederea desfășurării operative a proiectării s-a acționat pe multiple căi pentru asigurarea mai completă a datelor necesare proiectării privind caracteristicile unor utilaje și aparate (compresoare, pompe, ventilatoare ș.a.) la care s-au înregistrat pînă acum anumite discontinuități în informare. În acest sens, la Institutul de cercetări și proiectări „Faur“ se depun eforturi sensibile care se cer în continuare și mai mult amplificate pentru obținerea datelor pentru motoarele de antrenare (din import), la întreprinderea „Aversa“-București pentru noile pompe în curs de asimilare ș.a. necesare dezvoltării din anul 1980 a Rafinăriei Brazi etc. La toate acestea se adaugă amplificarea preocupărilor proiectantului vizînd acordarea asistenței tehnice pe șantier la materializarea prevederilor din proiecte.

● Pentru sporirea capacității de lucru a constructorilor, în cadrul Trustului de construcții industriale Prahova au fost introduse și larg extinse o serie de metode moderne, de mare productivitate, de industrializare a lucrărilor de construcții, a crescut gradul de mecanizare a lucrărilor grele și cu volum mare de muncă, a sporit dotarea parcului disponibil cu utilaje de construcții de mare randament. În acest scop, constructorii din județ sînt sprijiniți de cinci trusturi de construcții (din București, Tirgoviște, Brașov etc.) care au preluat un volum însemnat de lucrări.

La rîndul lor, unitățile beneficiare participă și vor participa în continuare cu efective sporite la preluarea și exe-

cutarea prin forțe proprii a unui volum sporit de construcții-montaj. La Combinatul petrochimic Teleajen beneficiarul preia o cotă importantă din sarcina de montaj a talerelor la coloane, de centrări și verificări a unor utilaje, de efectuare a diverse probe etc. Combinatul petrochimic Brazi execută montarea interioarelor de la coloane, probele de presiune a unor utilaje, reviziile la utilajele dinamice etc. În atelierele unităților beneficiare se realizează, totodată, un volum sporit de materiale necesare la montaj (flanșe, coturi, nipluri, prezoane ș.a.).

În unitățile beneficiare (C.P. Teleajen, Rafinăria „Vega”) se acționează de asemenea pentru pregătirea din vreme și perfecționarea pregătirii personalului muncitor de exploatare al noilor obiective de investiții, pentru a contribui pe această cale și la scurtarea perioadei de probe tehnologice a capacităților de producție puse în funcțiune.

Ca urmare a tuturor acestor măsuri, s-a reușit în ultimele două luni din 1979 să fie puse în funcțiune noi capacități de producție (pentru utilaj minier și piese de schimb la întreprinderea „1 Mai” Ploiești — executate în regie proprie, pentru pompe de injecție la întreprinderea de mecanică fină Sinaia), să înceapă probele tehnologice la importante instalații (hidrofinare, sulfurare gaze și recuperare sulf la Combinatul petrochimic Teleajen), să fie înaintate mult lucrările la unele obiective mari (piroliză la C.P. Teleajen și diferite capacități la C.P. Brazi) care vor intra în probe tehnologice în trimestrul I 1980 etc. Evident, se cer, în continuare, depuse eforturi tot mai mari, întrucât nivelul realizărilor este încă sub cel al sarcinilor de plan, în-deosebi pe marile șantiere de pe platformele petrochimice Teleajen, Brazi și Rafinăria Vega.

Sugestii pentru scurtarea duratelor de execuție

DESIGUR, acțiunile de natura celor prezentate au contribuit substanțial la accelerarea punerii în funcțiune a unor importante obiective de investiții. Totuși, pentru a determina, în următorii ani, scurtarea mai accentuată a duratelor de execuție, se impune ca eforturile de perfecționare să se concentreze cu prioritate în faza de pregătire a investiției. Îmbunătățirea activității desfășurate în această perioadă. Luarea tuturor măsurilor pentru pregătirea temeinică a lucrărilor de investiții, astfel ca la nici o nouă capacitate să nu mai înceapă execuția decât după aprobarea S.T.E.-urilor și P.E.-urilor și pe baza unor condiții asigurate de desfășurare a activității de construcții-montaj, sînt elemente esențiale ale sarcinii de maximă responsabilitate, de sporire a eficienței investițiilor. În contextul preocupărilor de perfecționare a activității de pregătire a investițiilor, din anii următori — așa cum au sugerat numeroși specialiști din unitățile analizate — se cer întreprinse cu mai multă consecvență, de către toți factorii implicați, o serie de studii și acțiuni privind posibilitatea ca :

— înainte de aprobarea investițiilor, pe baza capacităților de producție prevăzute în planul cincinal, să se lanseze comenzile de utilaje, comenzile de importuri, să se asigure contractele pentru utilaje din țară și din import, contractele pentru documentația de execuție. Aceste schimbări în derularea investițiilor ar permite într-adevăr ca atunci cînd se începe o investiție să existe toate condițiile de realizare bine pregătite din vreme. Revenim la această propunere, pe care am făcut-o și cu alte prilejuri, dat fiind gradul ridicat de eficiență care se poate obține în acest fel ;

— să se înlăture practica de includere în proiecte a unor utilaje care nu sînt omologate la data aprobării investiției. Nefiind omologate, ele nu pot fi deci nici contractate, nici livrate efectiv la data prevăzută, determinînd necesitatea unor provizorate, care dacă permit începerea producției, în nici un caz nu o asigură la capacitatea proiectată ;

— să se realizeze o mai mare operativitate în realizarea integrală a sortimentelor de materiale cuprinse în cataloagele pe care le editează producătorii sau pentru informarea beneficiarului și a proiectanților în cazurile în care nu mai fabrică anumite sortimente. Pentru înlăturarea unor asemenea neajunsuri apare necesară, pe de o parte, o mai bună documentare la întocmirea proiectelor asupra programelor de asimilare în special la pompe, compresoare, armături, fittinguri etc. încît să se evite asemenea situații care afectează punerile în funcțiune. Pe de altă parte, apare necesară statuarea obligativității ministerelor care realizează aceste produse ca odată ce le-au prevăzut în cataloage, STAS-uri, norme interne, sortimentele să le și realizeze, sau să elaboreze liste prin care să comunice beneficiarilor și institutelor de proiectări produsele care nu se mai fabrică.

Și un alt aspect al problemei. De multe ori materialele prevăzute în catalog se fabrică într-adevăr, dar posibilitățile de producție ale unor fabricanți din țară sînt mult depășite de cereri. Faptul că nu se cunoaște din vreme acest lucru face ca, în unele cazuri, să se apeleze cu întîrziere la importuri. Furnizorii străini, în asemenea situații însă, nu se mai pot alinia la termenul util de contractare, în afară de faptul că respectivele utilaje au alte calibre, alte motoare, alt consum de energie, ceea ce implică modificări în amplasamente și în documentații care periclitează termenul de punere în funcțiune și scumpesc investiția. Pentru a evita neajunsul amintit apare necesar ca centrala industrială coordonatoare care întocmește balanța acestor produse să centralizeze tot necesarul pe ani, trimestre, perioade și să răspundă de asigurarea cu eventuale importuri de completare pe bază de cooperare cu alte țări pentru tipurile de produse pe care le are în programul de fabricație la nivelul cererilor beneficiarilor ;

— să se obțină o îmbunătățire a sistemului de aprovizionare care în prezent este scindat în două — responsabilități revin atît con-

structorului care nu aprovizionează decât materialele mari ca dimensiuni și valoare din fabricația curentă a producătorilor, cît și beneficiarului pentru restul materialelor care în general sînt mai greu de aprovizionat. Specialiștii au propus să se studieze posibilitatea ca să rămînă în sarcina beneficiarului numai importul și utilajele tehnologice, iar asigurarea materialelor de montaj din țară să revină în totalitate în sarcina constructorului ;

— să sporească contribuția mecanismului de contractare a importurilor la scurtarea duratei de asigurare a utilajelor tehnologice. Pentru, că în prezent, se elaborează un număr mare de fișe de import care se fac în șase exemplare, se trimite la 6 furnizori, vin înapoi, se trimite la avizare, se face un circuit masiv de hîrtii.

Cu ani în urmă era un sistem mai simplu : se centralizau pe anumite ramuri și se trata cu un singur furnizor, ceea ce aducea un plus de operativitate și o reducere de prețuri la producător, dat fiind volumul mare al contractării. Avînd în vedere aceste considerente ar fi util să se experimenteze la 1—2 obiective ambele sisteme, comparînd sistemul inițial cu sistemul aplicat în momentul de față pentru a putea vedea care este mai eficient din punctul de vedere al scurtării ciclului de contractare, cît și din punctul de vedere al eficienței economice ;

— între momentul aprobării investițiilor și valorii importurilor și momentul realizării acestora trec 1—2—3 ani, prețurile pe piață variază, de obicei cresc și atunci valorile stabilite inițial la studiile tehnico-economice nu mai sînt suficiente. În H.C.M. 900 era stabilită posibilitatea ca în cazul în care valoarea prevăzută în studiul tehnico-economic pentru structura C+M se depășește dintr-un motiv bine justificat, să existe posibilitatea ca, pe baza unei aprobări a forului tutelar, să se poată folosi 3 la sută din valoarea C+M aprobată, respectiv maximum 10 milioane, pentru acoperirea acestor depășiri în structura de construcții-montaje. Reglementări ulterioare au anulat această posibilitate. Specialiștii apreciază util să se analizeze posibilitatea ca forul tutelar al beneficiarului de investiții (ministere, C.S.P.) să poată să asigure depășirea cu 3 la sută a structurii de construcții și montaj, pentru a nu mai fi nevoie să se meargă la aprobări la un nivel mai înalt, cu atît mai mult cu cît solicitările de această natură, bine justificate, sînt în cele din urmă aprobate, dar după o considerabilă pierdere de timp. La fel de necesar este însă ca beneficiarii de investiții să-și dezvolte substanțial, mai mult ca pînă acum, calculele și aparatul de prognoză și marketing pentru a putea aprecia mai eficient, încă din fașa inițială de elaborare a S.T.E. și să prevadă în documentații evoluțiile viitoare ale costurilor investiției.

V. BOESCU
B. PADURE

Orientări fundamentale ale Congresului al XII-lea :

valorificarea amplă a potențialului creativ

EXTINDEREA AUTOMATIZĂRII PRODUCȚIEI

DOCUMENTELE celui de-al XII-lea Congres al partidului subliniază pregnant necesitatea extinderii în continuare a mecanizării și automatizării producției, acțiune ce trebuie să contribuie din plin în viitorul cincinal la creșterea productivității muncii într-un ritm mediu anual de 7—7.5 la sută. Se are în vedere realizarea de linii complet automatizate în-deosebi în turnătorii, forje, secții de tratamente termice și alte sectoare cu muncă grea, folosirea de mașini agregat multifuncționale, a roboților industriali și microprocesoarelor etc.

Atenția care se acordă automatizării este pe deplin justificată, cu atât mai mult cu cât, prin stadiul la care a ajuns pe plan mondial dezvoltarea automatizării, se pune din ce în ce mai mult problema reconsiderării complete a multor procese de producție, realizării acestora la un nivel calitativ și de precizie superior, fără intervenția sau participarea directă a omului. Se poate afirma cu certitudine că în prezent automatizarea a pătruns practic în toate domeniile activității productive, preluând treptat o întreagă gamă de activități ale personalului direct productiv și auxiliar, ale personalului administrativ, de concepție și chiar de conducere.

În toate țările avansate și dotate cu o industrie modernă se acordă o importanță deosebită automatizării proceselor de producție. Ritmuri accelerate de introducere a automatizării în aceste țări au fost posibile numai datorită atenției care s-a dat formării unor importante centre de concepție a sistemelor și echipamentelor de automatizare pentru studiul proceselor tehnologice care urmează să se automatizeze, dezvoltării unei industrii producătoare de elemente și echipamente de automatizare, precum și pregătirii unui personal competent pentru punerea în funcțiune și exploatarea instalațiilor automatizate. Extinderea automatizării și conducerii ierarhizate de mari complexe industriale (combinat, platforme industriale etc.) pune probleme deosebit de importante automatizării. Devine stringentă creșterea productivității în toate sectoarele de activitate. Se pune acut de asemenea problema nu numai de creștere a productivității muncii, dar și de utilizare mai eficientă a energiei și combustibililor, a materiilor prime, transporturilor etc. Fiecare ramură industrială face eforturi deosebite pentru creșterea productivității prin dezvoltarea și perfecționarea tehnologiilor spe-

cifice și a proceselor de producție proprii, dar toate, indiferent de domeniu, trebuie să urmărească în acest scop și utilizarea unor sisteme și mijloace de automatizare mai perfecționate, care să permită conducerea și mai eficientă a proceselor de producție.

În ansamblul măsurilor stabilite în țara noastră de conducerea de partid și de stat au figurat în ultimii zece ani sarcini deosebite privind diversificarea liniilor de promovare a progresului tehnic, ținându-se seama în principal de mecanizarea și automatizarea proceselor de producție și trecerea treptată la conducerea producției cu ajutorul calculatoarelor electronice. Atenția deosebită acordată de conducerea de partid și de stat dezvoltării potențialului industrial al țării se îmbină organic cu automatizarea pe scară tot mai largă a proceselor de producție în întreaga economie națională, factor caracteristic etapei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

O bază modernă de mijloace de automatizare și de tehnică de calcul

PORNIND DE LA FAPTUL bine cunoscut că introducerea pe scară largă a automatizării și cibernetizării proceselor de producție reprezintă un factor esențial al unei economii moderne, că automatizarea creează baza tehnico-materială indispensabilă pentru creșterea impetuoasă a productivității muncii sociale, partidul și statul nostru au

pus un accent deosebit pe dezvoltarea accelerată a industriei de mijloace de automatizare și de tehnică de calcul. Astfel, **producția de mijloace de automatizare și de tehnică de calcul s-a dezvoltat într-un ritm anual sustinut, de peste 25% în perioada 1965—1980.** În decursul actualului cincinal producția în acest domeniu s-a diversificat și modernizat considerabil prin introducerea în fabricație a unui important număr de produse noi realizate în special prin concepție proprie. Nomenclatorul produselor destinate automatizării și cibernetizării proceselor de producție acoperă în prezent în mare măsură, necesitățile economiei noastre naționale, ponderea importurilor în acest domeniu scăzând continuu.

În această perioadă s-a format în țară, în cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini o puternică industrie de mijloace de automatizare și de tehnică de calcul, concentrată în cadrul a 2 centrale industriale: Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizări (CIETA) și Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul (CIETC). Aceste centrale au în componența lor întreprinderi specializate, bine dotate, care dispun de tehnologii moderne și cadre cu o calificare superioară. Concepția echipamentelor și sistemelor de automatizare și cibernetizare a proceselor se materializează în mod unitar prin Institutul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru automatizări, tehnică de calcul și telecomunicații (IPATC-T).

Pe baza concepției proprii se realizează și aplică în industrie sisteme de automatizare și cibernetizare a proceselor de producție utilizând aparate și echipamente din țară în proporție de 85—90%. Astfel, s-au livrat și pus în funcțiune în această perioadă, sub formă de livrare complexă prin CIETA, instalațiile de automatizare pentru obiective importante din industria chimică — instalații componente ale marilor combinate de la Pitești, Rm. Vilcea, Borzești, Slobozia, Tg. Mureș, Midia, din industria energetică — centrale termice, blocuri energetice, centrale de termoficare, la Rovinari, Turceni, Pallas, Brăila, din industria metalurgică — echipamente de acționări electrice reglabile pentru combinatele siderurgice din Galați și Hunedoara, din industria materialelor de construcții — fabrici de ciment de mare capacitate la Fieni, Hoghiz, Deva, Tașca, Medgidia.

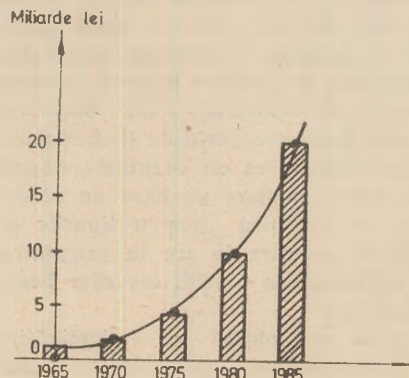

Fig. 1. Dinamica producției de mijloace de automatizare și de tehnică de calcul

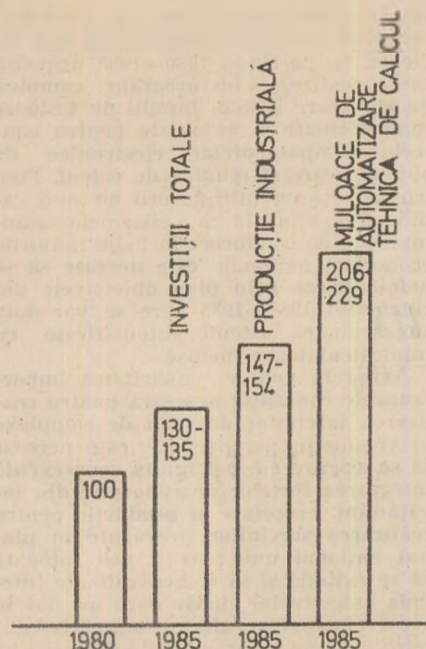

Fig. 2. Creșterea producției de mijloace de automatizare și de tehnică de calcul în cincinalul 1981—1985

S-au realizat instalații de automatizare pentru industria constructoare de mașini, extractivă, ușoară, alimentară, agricolă, servicii. S-au oferit și livrat la export din ce în ce mai multe instalații de automatizare sub formă de livrări complexe pentru fabrici de ciment, agregate termice, instalații petrochimice și diverse instalații de automatizare în R.D.G., R.P. Chineză, U.R.S.S., R.S.C., Cuba, R.A. Egipt, Iran, R.S.F.I., Tunisia, Pakistan, Siria, Iordania etc. Au fost extinse colaborările în proiectarea și livrarea unor echipamente la export pentru terțe piețe cu R.D.G. pentru fabrici de ciment în R.S.F.I. și R.P.B. etc.

Asigurarea necesarului economiei naționale în mod eficient cu mijloace de automatizare produse în țară pentru toate ramurile economiei naționale a pus problema realizării, pe de o parte, a unei game foarte variate de elemente și echipamente care să funcționeze în mod optim la condițiile specifice cerute de procesul tehnologic respectiv, iar pe de altă parte realizarea într-o concepție unitară și cu un înalt grad de tipizare a acestor mijloace, pentru asigurarea unei fabricații și a unei exploatare eficiente, rentabile. În acest sens întreaga concepție s-a concentrat pe realizarea de sisteme unificate și familii unitare, concepute în mod modular, care permit cuplarea ușoară a elementelor componente între ele și formarea cu aceleași elemente a unor echipamente și sisteme destinate diverselor aplicații industriale. Mijloacele de automatizare aflate în producție și în curs de asimilare în cincinalul 1976—1980 au fost organizate în „Sisteme pentru elemente și echipamente de automatizare”, aprobată de Consiliul de coordonare a ramurilor constructoare de mașini și metalurgiei. Sistemul asigură un avansat grad de unificare și tipizare a mijloacelor de automatizare fabricate în țară, stabilește principalii parametri tehnici comparativi cu ai altor produse similare pe plan mondial, producătorii acestor mijloace de automatizare și anii de începere a fabricației produselor noi. Pentru asigurarea prevederilor siste-

mei în actualul cincinal s-au inițiat și s-au realizat o serie de programe prioritare în domeniul asimilării de noi mijloace de automatizare, dintre care menționăm: sisteme noi unificate de reglare automată electronică și pneumatică cu siguranță mărită în funcționare și utilizări în medii normale și speciale, introduse în fabricație de serie la Întreprinderea de elemente de automatizare (IEA) București și Întreprinderea de elemente pneumatice de automatizare (IEPA) din Birlad, echipamente de automatizare, variatoare electronice de turaj și echipamente de comandă numerică pentru mașini unelte, introduse în fabricație la „Automatică”, Electrotehnica și IEA, din București, serii unitare de echipamente de acționări electrice reglabile cu tiristoare pentru metalurgie și construcții de mașini, introduse în fabricație la „Electrotehnica”, realizarea de sisteme unificate de conducere a producției cu calculatoare și minicalculatoare de proces, precum și echipamente de teleprelucrare, introduse în fabricație la IEA în colaborare cu Întreprinderea de calculatoare electronice și Întreprinderea de echipamente periferice.

Programul de asimilare : orientări și priorități

ÎN DIRECTIVELE CONGRESULUI AL XII-LEA AL P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 se prevede ca primă orientare și sarcină de bază: ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale prin promovarea largă a mecanizării, automatizării și cibernetizării producției, introducerea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Astfel, la o creștere a producției industriale în cincinalul 1981—1985 de 147—154% și a investițiilor totale în economie de 130—135%, se prevede o creștere mai ridicată a producției de mijloace de automatizare și tehnică de calcul, de 206—229%.

Industria electronică se va orienta cu precădere spre dezvoltarea producției de mijloace de automatizare și tehnică de calcul, a microprocesoarelor, echipamentelor de electronică industrială și componentelor electronice. Având în vedere tendințele dezvoltării automatizării și cibernetizării producției precizate în Programul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, precum și sarcinile pentru viitorul cincinal privind dotarea economiei naționale cu mijloace de automatizare, rezultă următoarele orientări de bază:

— creșterea în continuare a gradului de automatizare în toate ramurile economiei naționale, punându-se un accent deosebit pe introducerea sistemelor automatizate de conducere cu minicalculatoare și microcalculatoare, inclusiv a sistemelor ierarhizate de conducere în principalele ramuri industriale și continuarea introducerii accentuate a automatizării în ramurile cu un grad scăzut de automatizare;

— ridicarea în continuare a calității siguranței în funcționare a echipamentelor și sistemelor de automatizare, prin utilizarea numai a componentelor și subsansamblelor cu fiabilitate ridicată. Se va intensifica tehnologia de control pe toate fazele procesului teh-

nologic de la componente la echipamente finale, prin introducerea echipamentelor de test automat. Se vor crea noi sisteme moderne de automatizare și conducere a proceselor de producție, bazate pe ultimele descoperiri pe plan mondial, capabile să funcționeze în medii grele de lucru și în condiții speciale;

— sporirea exportului de echipamente și sisteme de automatizare în cadrul livrărilor de instalații tehnologice complexe pe care le va realiza țara noastră precum și a cooperărilor internaționale reciproc avantajoase în concepția și producția mijloacelor de automatizare. Aceasta va permite creșterea gradului de competitivitate al produselor fabricate în țară, asigurarea unei balanțe de plăți externe echilibrate în profil.

Pentru perioada 1981—1985 este prevăzut un amplu program de asimilare de echipamente și sisteme noi de automatizare și cibernetizare a proceselor de producție. Astfel, se prevede realizarea unor tipuri complet noi de echipamente de automatizare, care schimbă radical concepția de până acum. Este vorba de realizarea „sistemelor distribuite de conducere a proceselor tehnologice” care se compun din mai multe tipuri de echipamente modulare. Principala unitate a sistemului este unitatea de reglare numerică, de fapt un microcalculator realizat cu microprocesoare și care se poate monta local, la agregatul sau utilajul ai cărui parametri trebuie menținuți în anumite limite impuse de procesul tehnologic. Spre deosebire de regulatoarele analogice, existente în prezent în fabricație, care necesită un regulator independent, pentru fiecare parametru reglat, regulatorul numeric poate asigura, utilizând principiile de funcționare ale calculatorului numeric, reglarea simultană a mai multor parametri cu același aparat. De asemenea, unitatea de reglare numerică poate înlocui mai multe regulatoare analogice, asigurând o importanță economică de aparată și totodată o flexibilitate mai mare de funcționare prin programe care pot fi ușor schimbate.

Apariția acestor noi sisteme ierarhizate de automatizare schimbă concepția camerelor de comandă, asigurând o reducere substanțială a spațiilor necesare pentru amplasarea echipamentelor, dispariția panourilor ancombrate cu scheme sinoptice luminoase, reducerea importantă a cantității de cabluri de legătură între camera de comandă și procesul tehnologic, grad de modularitate important, fiabilitate mult crescută (determinată de gradul ridicat de integrare al componentelor utilizate). Se obține în ansamblu și un grad crescut de operativitate în conducerea procesului tehnologic. Tehnologiile noi utilizate la realizarea acestor sisteme moderne vor aduce importante economii de materiale deficitare și consumuri energetice, atât la furnizor cât și la utilizator. Asemenea sisteme vor fi eficiente în toate ramurile economiei naționale, în primul rând în marile platforme industriale.

În perioada 1981—1985 se vor elabora de asemenea noi tipuri de sisteme moderne de automatizare pentru comanda numerică a mașinilor unelte agregate și liniilor tehnologice de prelucrare, dotate cu roboți industriali, specifice în primul rând proceselor tehnologice cu caracter discontinuu din industria construcțiilor de mașini. Aplicarea acestor sisteme va permite extinderea unor

tehnologii avansate și de mare productivitate în acest domeniu de o importanță deosebită pentru economia națională. Aceste sisteme vor avea la bază automate programabile miniaturizate și microcalculatoare specifice, utilizând, de asemenea, componente electronice cu grad ridicat de integrare — microprocesoare și memorii semiconductoare. Se vor dezvolta în mod treptat, în perioada de perspectivă, sisteme informatice pe ramuri. Totodată, astfel de sisteme se vor crea pentru conducerea producției în marile platforme din chimie, construcții de mașini, metalurgie, energetică, ușoră, extracția și prelucrarea materiilor prime, transporturi etc.

Pînă în prezent s-au realizat și pus în funcțiune pe baza concepției proprii și avînd la bază mijloacele tehnicii de calcul fabricate în țară, o serie de sisteme automatizate de conducere a proceselor tehnologice cu calculatorul de proces FELIX C 32P, introdus în fabricație de serie în 1976 la IEA. Noile sisteme care se proiectează în prezent și care se vor livra începînd din anul 1980, vor avea la bază minicalculatoare și microcalculatoare din generația 4, elaborate și introduse în fabricație, sau în curs de asimilare pe bază de concepție proprie la ICE. (Independent 100, MC8, M18, CORAL) și echipamente pentru controlul automat al proceselor tehnologice din familia ECAROM, realizate cu microprocesoare pe bază de concepție proprie și care au intrat în fabricație la IEA. Aceste noi tipuri de echipamente, care vor sta la baza sistemelor ce se vor livra în cîincinalul 1981—1985, nu mai necesită încăperi special amenajate și climatizate, au un grad ridicat de disponibilitate, iar la funcțiuni similare au un preț mai scăzut. În consecință se vor obține și importante efecte economice suplimentare atît la fabricant cît și la utilizatori.

TREBUIE MENȚIONAT însă faptul că extinderea aplicării sistemelor automatizate de conducere cu calculatoare în industrie impune funcționarea îneprosabilă a utilajelor, instalațiilor tehnologice și echipamentelor de automatizare convențională existente, o întreținere și exploatare competentă din partea beneficiarilor și o disciplină tehnologică adecvată. Numai în asemenea condiții se pot obține efectele economice scontate. Pentru a se realiza acest deziderat este necesară o activitate intensă de școlarizare și pregătire a personalului de întreținere și exploatare, asigurarea unui service bine organizat și prompt. Pentru a se putea asigura de către furnizor condițiile de fiabilitate și de calitate impuse sistemelor de conducere, este necesar să se asigure în țară baza de componente electronice larg integrate cu caracteristici profesionale, echipamente periferice cu disponibilitate crescută și un control riguros pe toate fazele procesului tehnologic de realizare a echipamentelor.

Ținînd seama de importanța deosebită pe care o are în procesul tehnologic de fabricație sistemele automatizate de conducere, testare și control riguros pe toate fazele procesului tehnologic, se vor elabora echipamente de testare specializate și universale, inclusiv sisteme de test automat cu minicalculatoare și microcalculatoare incluse. Aceste sisteme, din ce în ce mai rapide și mai sigure în funcționare, asigură o economie importantă de manoperă calificată, reduc substanțial timpul de testare și control și în final costul produsului. În cursul anului 1979 s-a aplicat în producție, în procesul tehnologic de control al plachetelor echipate cu circuite integrate din fabricația echipamentelor de comandă numerică de la DEA, primul testor automat cu microcalculator inclus, realizat de IPA-TC-T, filiala din Cluj-Napoca. Tot în cursul

anului 1979 s-a realizat un al doilea testor automat, cu performanțe mai ridicate. În perioada 1980—1985 urmează să se realizeze un program complex de elaborare a unei familii de testoare semiautomate și automate pentru controlul echipamentelor electronice de automatizare și tehnica de calcul. Pentru asigurarea introducerii cît mai rapide și pe scară largă a sistemelor automatizate de conducere în toate ramurile economiei naționale este necesar să se nominalizeze prin plan obiectivele din cîincinalul 1981—1985 care se vor dota cu asemenea sisteme automatizate cu minicalculatoare incluse.

Avînd în vedere capacitatea importantă de concepție necesară pentru realizarea sarcinilor deosebit de complexe prevăzute în perspectivă este necesar să se asigure cu mai multă consecvență integrarea forțelor de concepție din învățămînt, cercetare și producție pentru realizarea sarcinilor prevăzute în planul național unic; ar fi util totodată să se extindă și să se generalizeze metoda colectivelor mixte care au dat în acest cîincinal rezultate bune (învățămînt, cercetare, producție). Aceasta va permite scurtarea termenelor de asimilare în fabricație a produselor noi. În același cadru, este necesară dezvoltarea capacităților de elaborare a programelor de bază și aplicative pentru sisteme automatizate de conducere cu minicalculatoare și microcalculatoare. În acest domeniu trebuie să se organizeze și în continuare o strînsă colaborare între IPA-TC-T, Institutul Central de Informatică și celelalte institute tehnologice de ramură pentru a se putea realiza sisteme de programe tipizate cu un grad cît mai ridicat de refolosire.

ing. M. SÎRBU
director adjunct științific
IPA-TC-T

REALIZĂRI DE PRESTIGIU ALE CREAȚIEI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Excavator mecanic-electric gigant

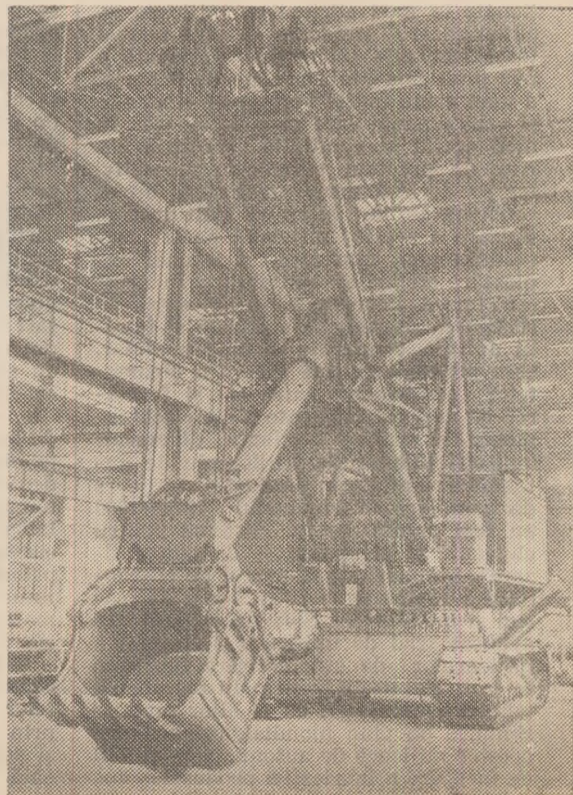
BINECUNOSCUTA familie a excavatoarelor PROMEX, pe pneuri și pe șenile — distinsă pe plan internațional cu diferite diplome și cu medalii de aur — a fost completată în acest an cu un excavator mecanic-electric gigant, pe șenile (simbolizat ESE 8001), care poate fi dotat cu cupe ale căror capacități maxime sînt cuprinse între 8 m³ și 12 m³. Primul exemplar realizat de către întreprinderea de utilaj greu „Progresul” Brăila a fost livrat întreprinderii de minereuri și sisturi bituminoase din Anina și este utilizat la decopertarea de zăcămin-

te de șisturi bituminoase cu care va fi alimentată noua termocentrală ce se construiește aici. Alte două exemplare se află în fază de montaj pe șantierul Canalului Dunăre-Marea Neagră, unde vor fi folosite la excavările de rocă calcaroasă din zona Basarabi.

Excavatoarele, atît cel de la Anina cît și cele de la Basarabi, sînt dotate cu cupe de 8 000 l, deoarece excavează în terenuri grele, dure. În cazul soluțiilor mai puțin dure capacitatea cupei poate fi și mai mare: de 10 000 l și, respectiv, 12 000 l.

Conceput de specialiștii

brăleni acest excavator este acționat de un motor electric sincron tip MSA — DE 520 kW, 60 A, 1 000 rot/min și cu grup de acționare Ward-Leonard. Instalația de automatizare a întregii instalații electrice poartă girul specialiștilor de la Institutul de proiectări-automatizări din București. Cîteva date tehnice care pot contribui în cunoașterea mai completă a acestui excavator gigant: greutatea totală în stare de lucru 371 tone (inclusiv contragreutățile de 30 tone), înălțimea cu cabină — 8 665 mm, înclinarea maximă 12° longitudinal și 2° transversal, presiunea exercitată asupra solului 2,05 daN/cm², raza maximă de excavare 18,5 metri și înălțimea maximă de excavare 14 metri.

O componentă de bază a saltului la o nouă calitate

CERINȚE ALE CREȘTERII MAI RAPIDE A EFICIENȚEI ECONOMICE ÎN VIITORUL CINCINAL

ÎN RAPORTUL prezentat la Congresul al XII-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „O importanță deosebită pentru realizarea cu succes a viitorului cincinal are folosirea tot mai judicioasă a legităților economice obiective, în scopul dezvoltării susținute, pe baze sănătoase, a întregii economii naționale, creșterii calității și eficienței în toate sectoarele producției materiale“. În cele ce urmează aș dori să mă refer la semnificația unei asemenea prevederi, în condițiile în care, în etapa edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, legile economice obiective își intensifică acțiunea lor de reflectare și de determinare a direcției fenomenelor și proceselor economico-sociale, iar interconexiunea din sistemul legilor economice devine tot mai intensă.

Optimizarea raportului cauză - efect

ESTE EVIDENT că drumul către o economie dezvoltată este acela de îmbunătățire continuă a relației **cauză-efect**, dintre dezvoltarea forțelor de producție și mișcarea cheltuielilor pe unitatea de produs. Aceasta este o cerință a legii generale a economiei de timp care acționează peste tot în lume. Dar pentru o țară ca a noastră, care își propune să dubleze volumul venitului național într-un singur deceniu, atât prin ritmuri anuale susținute de creștere a produsului social, cât și prin sporirea continuă a ponderii venitului național în produsul social, legea economiei de timp își impune cerințele nu numai cu necesitatea primei legi a dezvoltării, dar și cu o intensitate mult mai mare decât pînă în prezent.

Prevederile noului plan cincinal atestă că partidul nostru, cunoscînd aceste cerințe, acționează ferm în direcția satisfacerii lor. Ca punct de pornire în exemplificarea acestui adevăr ar putea fi aleasă examinarea evoluției următorilor indicatori, rezultați din documentele Congresului al XII-lea (tabelul).

	— % —
	1985
	1980
Fondurile fixe	150
Produsul social	133 —137,5
Venitul național	138 —143
Venitul național pe locuitor	135,6—137,4

Suportul principal al acestor evoluții constă în mai multe prevederi esențiale

ale planului, între care aici ne vom referi la cele privind sporirea eforturilor de investiții, pe de o parte și creșterea productivității muncii sociale, pe de altă parte. Creșterea cu 50% a volumului fondurilor fixe va fi rezultatul unui amplu program de investiții pentru înzestrarea economiei cu mijloace de muncă de un nivel tehnic și calitativ ridicat.

Congresul a stabilit realizarea, în perioada 1981—1985, a unui program de investiții de 1300—1350 miliarde lei, care depășește ca amploare pe cel realizat în întreaga perioadă 1951—1975. Totodată, a aprobat un Program-direktivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000, a cărui orientare de bază o constituie — așa cum rezultă din Raport și din Rezoluția Congresului — afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate. Conjugînd acest aspect cu prevederile potrivit cărora în 1981—1985 vor fi construite peste 1200 de capacități noi și modernizate cca. 1100 de unități industriale importante, rezultă că structura celor 3000 miliarde lei fonduri fixe ce vor exista la finele viitorului cincinal va fi mult îmbunătățită în conținut din punctul de vedere al performanțelor tehnice. Un asemenea program de investiții este corelat cu prevederile de modernizare a structurii producției. Industria se va dezvolta într-un ritm mediu anual de 8—9%, iar în cadrul ei o creștere prioritară vor cunoaște în continuare ramurile de prelucrare avansată (construcții de mașini, industria chimică), adică acele ramuri care sînt și principale purtătoare ale progresului tehnic. În procesul de restructurare a industriei se va accelera în special ritmul de dezvoltare a acelor subramuri care realizează produse de înaltă tehnicitate și sînt mici consumatoare de energie.

Eforturile prevăzute pentru viitorii ani în dezvoltarea forțelor de producție privesc și forța de muncă. Populația ocupată va crește de la 10,4 milioane în 1980 la 11,4 milioane în 1985; calificarea forței de muncă va fi organizată mai temeinic; se va generaliza procesul de reciclare a cadrelor (în această acțiune vor fi cuprinși peste 2 milioane de persoane, anual); populația școlară va reprezenta în 1985 cca. 27%; pînă în anul 1990 va fi generalizat învățămîntul de 12 ani; la finele anului 1985 vor frecventa diferite facultăți peste 200 mii studenți (accentul punîndu-se pe creșterea numărului acestora în facultăți tehnice); învățămîntul seral va cunoaște o creștere mai accentuată, pentru a da posibilitatea

unui număr cît mai mare de oameni ai muncii care lucrează direct în producție să obțină o calificare înaltă. Realizarea programului de învățămînt va necesita fonduri de peste 128 miliarde de lei în viitorul cincinal.

Este evident că față de asemenea eforturi mari privind dezvoltarea forțelor de producție, se cer și efecte sporite, de rezultatele activității economice depinzînd în final asigurarea cu mijloace materiale și bănești a realizării obiectivelor prevăzute în domeniul investițiilor, producției și creșterii nivelului de trai.

Un indicator pozitiv de maximă sinteză îl reprezintă, în domeniul efectelor, **productivitatea muncii sociale**, care la nivelul economiei naționale este exprimată prin venitul național obținut pe o persoană ocupată în sfera productivă. Cunoscînd tendințele pozitive în creșterea ponderii populației ocupate în sfera productivă și din cauza unor dificultăți de calcul, evoluția produsului social și a venitului național pe o persoană ocupată este prezentat mai jos făcînd abstracție de sfera de „ocupatie“.

	în %
	1985
	1980
Produsul social	125,5
Venitul național	130,5

Creșterea venitului național pe o persoană ocupată, într-o proporție mai mare decât creșterea produsului social, este o dovadă că documentele Congresului al XII-lea situează ferm în centrul eforturilor din viitorul cincinal realizarea unor creșteri mai accentuate ale productivității muncii sociale. După cum este cunoscut, pe această bază urmează să se obțină cca. 80% din sporul de venit național. În acest domeniu, eforturile principale vor reveni și în continuare industriei, ramură în care productivitatea muncii, calculată pe baza producției nete, va trebui să crească într-un ritm anual de 7,0—7,5%, precum și ramurii construcții-montaj, unde ritmul de creștere va fi de 5,4—6,2% anual.

Realizarea sarcinilor privind creșterea productivității muncii sociale necesită trecerea la o nouă calitate a întregii activități economice. În această privință are o semnificație deosebită pentru activitatea din cincinalul următor indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu potrivit căreia sarcinile care privesc, în special, laturile calitative ale planului trebuie considerate minime. La exemplul sarcinilor din perioada 1981—1985, aceasta se impune cu

o necesitate sporită, cel puțin din două puncte de vedere :

— **optimizarea** în mai mare măsură a **relației eforturi-efecte** rămâne și în continuare un domeniu spre care economia noastră are nevoie să tindă în mod ferm în vederea depășirii stadiului de țară în curs de dezvoltare și edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate ;

— o astfel de optimizare trebuie să aibă în vedere în **mai mare măsură** înlăturarea unor rămăneri în urmă care se mai manifestă în activitatea economică.

Ambele aspecte au în vedere faptul că statul face în continuare eforturi sporite pentru înzestrarea forței de muncă cu fonduri fixe perfecționate calitativ și că efectele ce se preconizează a fi obținute să fie la nivelul acestor eforturi. Cu toate că fondurile fixe care vor intra în funcțiune în ultimul an al cincinalului vor influența în mai mică măsură asupra efectelor din anul respectiv și fără a ignora unele greutăți în sporirea eficienței economice, legate de începutul procesului de restructurare a industriei și continuarea lărgirii bazei de materii prime și energie, se impune valorificarea oricăror rezerve care mai există în organizarea mai bună a forțelor de producție, pentru a apropia și mai mult creșterea venitului național pe o persoană ocupată, de creșterea înzestrării cu fonduri fixe a forței de muncă.

Folosirea mai eficientă a fondurilor fixe

ÎN PRIMUL RÎND, este necesar, așa cum a rezultat din lucrările Congresului, să fie pregătite mai temeinic lucrările de investiții pentru construirea de noi fonduri fixe, astfel ca nici o lucrare să nu mai înceapă în condiții derogatorii, ci numai pe baza documentațiilor tehnico-economice legal aprobate. Aceasta va asigura o fundamentare mai bună a necesității, oportunității și eficienței fiecărui nou obiectiv. Practica de până în prezent a arătat că, deși numărul obiectivelor de investiții la care lucrările încep în condiții derogatorii este mai redus, se menține tendința de a întârzia elaborarea documentațiilor, de a utiliza fondurile aprobate la lucrări costisitoare de organizare a șantierelor în dauna altor lucrări aprobate în condiții derogatorii ; de a se solicita noi termene de depunere a documentațiilor față de cele aprobate etc., ceea ce întârzie realizarea investițiilor și le afectează eficiența economică.

În al doilea rând, este necesară îmbunătățirea în continuare a nivelului tehnic și calitativ al utilajelor, instalațiilor, echipamentelor, mașinilor unelte etc. furnizate de industria noastră constructoare de mașini, care devin fonduri fixe în diferite ramuri ale economiei naționale.

Congresul al XII-lea al partidului a acordat o atenție specială soluționării în condiții mai bune a problemei **întreținerii și reparării fondurilor fixe**. Dacă ținem seama că parcoul de mașini, utilaje și instalații din dotarea unităților economice constituie o imensă avuție națională, care va crește continuu în

viitor și asociem aceasta cu neajunsurile care există în prezent în activitatea de reparații, în special din cauza lipsei pieselor de schimb, rezultă în mod clar necesitatea și justetea măsurilor stabilite de Congres, care în esență privesc : perfecționarea organizării activității de reparații în unitățile care le execută : nominalizarea concretă a lucrărilor de reparații capitale prin planurile anuale ; sporirea producției de piese de schimb de 1.9 ori în 1985 față de 1980.

Creșterea eficienței muncii sociale la nivelele stabilite impune o **mai bună organizare a producției și a muncii**. În Raport se pune un accent deosebit pe măsurile organizatorice corespunzătoare ce vor trebui luate în toate unitățile pentru creșterea răspunderii în realizarea unui amplu complex de măsuri care să permită o folosire mai eficientă a forțelor de producție și — în final — o mai mare productivitate socială a muncii (extinderea mecanizării și automatizării, realizarea de linii complete automatizate în sectoarele cu muncă grea, a roboților industriali și micro-procesoarelor, conducerea cibernetică a proceselor tehnologice, generalizarea muncii la mai multe mașini, utilizarea rațională a timpului de lucru, folosirea tehnicii electronice în programarea producției și în alte operații ; ridicarea calificării muncitorilor la nivelul de complexitate al producției moderne ; normarea științifică a muncii etc.).

Astfel de aspecte sugerează și ideea unei acționări mai hotărâte pentru întărirea disciplinei în muncă, factorul de care depinde cel mai adesea gradul de utilizare a timpului maxim disponibil al indicilor de utilizare a instalațiilor, realizarea sarcinilor de plan cantitative și calitative. Aș exemplifica aceasta cu unele aspecte din industria cărbunelui, sector important, cu o mare concentrare de forță de muncă, cu perspective deosebite de dezvoltare în cincinalul viitor, dar în care sînt în prezent rămăneri în urmă în realizarea sarcinilor fizice de plan, localizate în special la Combinatul minier Oltenia. Pe semestrul I 1979 la acest combinat timpul neutilizat a crescut cu peste 19% față de perioada corespunzătoare a anului precedent (absențele nemotivate au contribuit cel mai mult la această creștere) : în unele unități există o mare fluctuație a forței de muncă ; tăierea și încălearea mecanizată în abataje s-a realizat numai în proporție de 82% față de sarcina de plan etc. Este evidentă necesitatea acționării mult mai hotărâte pentru organizarea mai bună a producției și muncii în acest sector, în special a întării disciplinei în muncă, în vederea realizării saltului substanțial prevăzut în extracția cărbunelui, care în 1985 va trebui să depășească 85 milioane tone.

Aplicarea mai hotărâtă a măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar

CERINȚE obiective impun aplicarea mai hotărâtă în viitor a măsurilor de perfecționare a mecanismului econo-

mico-financiar stabilite în cursul actualei cincinale. Semnificația și scopul acestor măsuri constau în perfecționarea activității în fiecare unitate economică, cu scopul de a produce mai bine, mai ieftin, la un nivel tehnic și calitativ ridicat, sporind venitul național.

De aceea, realizarea întocmai a sarcinilor stabilite de Congres, de natura celor arătate pînă aici, va contribui la funcționarea în mai bune condițiuni a noului mecanism economico-financiar, deoarece obținerea de rezultate financiare mereu mai bune — suportul real al întării autogestunii economico-financiare — depinde în final de realizarea producției fizice și a unei producții nete cât mai ridicate. Totodată, menținerea mecanismului economico-financiar constă în a influența cel mai puternic în direcția obținerii unor astfel de rezultate.

Nu se poate spune că această cerință se realizează pe deplin, cu toate rezultatele pozitive obținute pînă în prezent. În unele unități economice ar trebui să crească răspunderea pentru elaborarea și realizarea planurilor, pentru creșterea a productivității muncii calculată pe baza producției nete, pentru reducerea cheltuielilor materiale. Sînt întreprinderi (din industria construcțiilor de mașini, extractivă și din alte ramuri) care la elaborarea planului precum și în cursul anului 1979 au arătat că nu se pot încadra cu valori însemnate în sarcina de reducere a costurilor de producție, dar către finele anului se constată că obțin rezultate mult mai bune decît au prevăzut în propriile programe de fundamentare a reducerii costurilor.

Rămăneri în urmă se constată și în modul de constituire a resurselor proprii pentru formarea fondurilor ce se constituie potrivit legii la dispoziția unităților economice ca urmare a ne-realizării beneficiilor planificate. Una din cauze o constituie și faptul că bugetul de venituri și cheltuieli, care permite o cunoaștere complexă asupra situației financiare a fiecărei unități, nu este urmărit în execuție la perioade mai scurte și, ca urmare, organele de conducere colectivă din unele unități economice se lipsesc singure de instrumentul care le-ar putea indica la timp căile de acționat pentru realizarea veniturilor și încadrarea în cheltuielile planificate.

Aplicarea noului mecanism economico-financiar în mod mai ferm impune și o intervenție din partea organelor Ministerului Finanțelor și ale băncilor centrale, a tuturor organelor financiar-bancare din economie, care au obligația să asigure buna funcționare a mecanismului, creșterea eficienței economice, a beneficiilor și rentabilității. După părerea noastră, ajutorul acestor organe este necesar, în primul rînd, pentru aplicarea corectă în economie, de către fiecare întreprindere, a reglementărilor legale adoptate în aplicarea noului mecanism și, în al doilea rînd, în studierea fenomenelor și tendințelor ce se desprind din aplicarea acestuia în vederea perfecționării lui în continuare, în cazurile în care aceasta va fi impusă de necesități.

N. SAVOIU

Ministerul Finanțelor

VALORIFICAREA INTEGRALĂ, EFICIENTĂ A RESURSELOR AGRICOLE ÎN FIECARE JUDEȚ

DUPĂ CUM se evidențiază în documentele Congresului al XII-lea al partidului, în cadrul procesului complex de modernizare și dezvoltare multilaterală a agriculturii, o atenție deosebită trebuie acordată dezvoltării și ridicării la un nivel calitativ superior a activității din **zootehnie**.

Chemată ca — valorificând complet și eficient resursele vegetale — să contribuie la satisfacerea cantitativ și calitativ superioară a necesităților de consum ale populației și industriei, la utilizarea uniformă în timp și completă a forței de muncă de la sate, precum și la sporirea veniturilor unităților agricole, zootehnia se afirmă astăzi tot mai mult ca o forță motrice de bază a sporirii producției agricole.

De altfel, acest lucru este sugestiv confirmat și de obiectivul stabilit în Directivele Congresului al XII-lea, privind ridicarea ponderii sectorului zootehnic în totalul producției agricole la circa 45—46%, pînă în anul 1985 și la aproape 50% în perspectiva anului 1990. Realizarea acestei sarcini cu profunde implicații economice și sociale impune ca dezvoltarea zootehniei să se facă printr-o îmbinare armonioasă a factorilor intensivi și extensivi.

Sporirea în ritm mai rapid a producției zootehnice atît pe total țară cît și pe fiecare județ în parte va contribui și la obținerea în fiecare județ, așa cum prevede Programul-directivă al dezvoltării în profil teritorial, a unei producții globale agricole pe locuitor de cel puțin 10 mii de lei.

Una din problemele-cheie ale dezvoltării zootehniei în țara noastră, paralel cu îmbunătățirea structurii de rase și de vîrstă a șeptelului, este **valorificarea optimă a resurselor furajere ale fiecărui județ**. Astfel, structura potențialului furajer al județelor trebuie să se regăsească într-o structură corespunzătoare a efectivelor de animale. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Congres, „**În domeniul bazei furajere trebuie să se acorde prioritate plantelor de mare randament, extinderii culturilor duble, utilizării furajelor grosiere, valorificării mai bune a zonelor colinare și montane**”, deci în-tregului potențial de resurse furajere

de pe teritoriul țării. Așa cum se arată în Raportul prezentat la Congresul XII, pentru a realiza producțiile zootehnice prevăzute în cincinalul 1981—1985, trebuie să producem anual 120—130 mil. tone masă verde și siloz, inclusiv furaje grosiere.

Concordanța dintre baza furajeră și efectivele de animale

STUDIUL de față își propune să releve gradul de concordanță dintre mărimea suprafețelor furajere și mărimea efectivelor de animale, respectiv în ce măsură, la nivelul județelor, structura și mărimea efectivelor de animale reflectă potențialul furajer de care dispun județele. De asemenea, s-a urmărit să se constate dacă s-a realizat sau nu o îmbunătățire în timp a acestui proces. În acest scop, s-au calculat **coeficienții de asociere dintre mărimea suprafețelor furajere și mărimea efectivelor de animale**, pe specii de animale, în anii 1968 și 1978, pornindu-se de la repartizarea acestora pe județe.

Coeficientul de asociere exprimă existența și intensitatea legăturii dintre două caracteristici alternative asociate și ia valori între -1 și +1. Pentru calculul coeficienților de asociere s-a pornit de la tabelul de asociere (tabelul nr. 1), utilizîndu-se formula propusă de Yulle:

$$Q = \frac{ad - bc}{ad + bc}$$

în care simbolurile a, b, c,

și d reprezintă frecvențele comune combinării succesive ale valorilor celor două variante.

Tabelul nr. 1
Tabelul de asociere

	Specia de animale			Total
	sub medie	peste medie		
Suprafața	Sub medie	a	b	a + b
	Peste medie	c	d	c + d
Total :		a + c	b + d	N

Astfel, nivelul coeficienților de asociere dintre mărimea suprafețelor (arabil + pășuni + fînețe pentru bovine și ovine, arabil pentru porcine și cereale pentru păsări) și mărimea efectivelor de animale pe specii, calculați pentru anii 1968 și 1978, scot în evidență diferențe sensibile între specii, în ceea ce privește gradul de valorificare a potențialului furajer al județelor.

Coeficienții de asociere dintre mărimea suprafețelor furajere și mărimea efectivelor de animale sînt dați în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Anii	Specia de animale			
	Bovine	Ovine	Porcine	Păsări
1968	0,51	0,38	0,83	—
1978	0,67	0,94	0,93	0,61

Nivelul mai scăzut al coeficienților de asociere la bovine și păsări se datorează faptului că față de media pe țară, în foarte multe județe fie că mărimea suprafețelor furajere este inferioară, iar cea a efectivelor de animale superioară, fie că situația este inversă. De exemplu, județele Alba, Argeș, Suceava ș.a. au o suprafață furajeră sub media pe județe, dar numărul de bovine pe care îl dețin depășește media, în schimb în Vaslui, Olt, Caraș-Severin ș.a., chiar dacă mărimea suprafeței lor furajere depășește media pe județe, efectivele sînt sub medie.

Semnificativ este faptul că într-o perioadă relativ scurtă de timp, un deceniu, mărimea coeficienților de asociere a crescut la toate speciile.

Aceasta reflectă preocuparea factorilor responsabili și unităților agricole din majoritatea județelor pentru asigurarea unui raport mai bun, ca mărime

și structură între baza furajeră și efectivele de animale.

Adâncind analiza pentru a putea surprinde mai bine procesul de valorificare a potențialului furajer al fiecărui județ, respectiv latura calitativă a acestui proces, este necesar să urmărim și evoluția densității efectivelor de animale (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Anul	Specia de animale			
	Bovine	Ovine	Porcine	Păsări
1968	36	101	60	660
1978	46	110	105	1559

Ce indică densitatea animalelor la 100 hectare ?

ȘI DE ACEASTĂ DATĂ putem să remarcăm, ca un aspect pozitiv, faptul că în medie, densitatea animalelor la toate speciile a crescut simțitor. Cele mai mari creșteri s-au realizat la porcine (cu 74%) și păsări (cu 136%), specii crescute cu precădere în sistem industrial. Sporuri cu mult peste creșterea medie a densității în perioada analizată au înregistrat la bovine județele Suceava, Argeș, Covasna ș.a., la ovine județele Buzău, Neamț, Suceava, Satu Mare ș.a., iar la porcine județele Brăila, Brașov, Bacău, Ilfov ș.a.

Cu toate acestea, trebuie arătat că nu în toate județele potențialul furajer este valorificat în mod corespunzător. Astfel, la toate speciile se mențin încă diferențe foarte mari între județe în ceea ce privește densitatea animalelor; la bovine această diferență este de peste patru ori între județele Suceava și Tulcea, la ovine de peste trei ori între Tulcea și Harghita, iar la porcine de peste cinci ori între Brăila și Botoșani. Nu lipsit de semnificație este și faptul că în perioada analizată, densitatea la bovine s-a menținut aproape aceeași în județele Caraș-Severin și Gorj, a scăzut la ovine în Brăila, Harghita și Hunedoara, același lucru întimplându-se și la porcine în Botoșani, Covasna, Sălaj și Harghita.

Aceste situații scot în evidență foarte sugestiv deficiențele care se mai mențin în folosirea intensivă a potențialului furajer în unele județe, respectiv rezervele de care ele dispun pentru sporirea efectivelor de animale.

Deosebit de semnificativ în ceea ce privește rezervele de creștere a efectivelor de animale este și faptul că o serie de județe cu suprafețe furajere mari au cea mai mică densitate a animalelor. Astfel, la bovine, în aceste județe, densitatea animalelor este mai

mică cu peste 40%, iar la ovine cu peste 50% față de medie.

Tabelul nr. 4

Grupe de județe după mărimea suprafețelor (arabil + pășuni + finete) (mii ha)	Număr de județe	Număr de bovine la 100 ha	Număr de ovine la 100 ha
până la 200	10	51	109
200—300	14	49	114
300—400	8	45	95
400—500	5	33	99
peste 500	2	36	70

Densitatea bovinelor și ovinelor după mărimea potențialului furajer, la începutul anului 1978, pe grupe de județe, este prezentată în tabelul nr. 4.

Apreciem că descreșterea densității bovinelor și ovinelor de la grupele de județe cu potențial furajer mai redus către cele cu potențial mai mare are la bază în principal cauze de ordin subiectiv, de natură organizatorică, concretizate într-o insuficientă valorificare a suprafețelor furajere mai mari

Valorificare superioară pentru realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea

ÎN ACESTE CONDIȚII, valorificarea la maximum a potențialului furajer al fiecărui județ, prin creșterea densității animalelor la nivelul realizărilor din județele fruntașe (cu cele mai mari densități) se conturează ca o sarcină prioritară pentru organele agricole județene, ea reprezentând în același timp garanția realizării obiectivelor prevăzute în documentele Congresului al XII-lea, partea privind dezvoltarea zootehniei.

În acest context, considerăm că nu este lipsit de interes să prezentăm sporurile efectivelor de animale — pe specii, față de cele actuale — ce se pot realiza în câteva variante de creștere a densității animalelor, menținând același potențial al bazei furajere (tabelul nr. 7).

Tabelul nr. 7

Varianta	Specia de animale			
	Bovine	Ovine	Porcine	Păsări
I Crește densitatea, în toate județele, cel puțin la nivelul densității medii actuale	700	1 600	1 500	×
II Crește densitatea, în toate județele la nivelul celei din grupa de județe cu densitatea cea mai mare	940	1 720	2 350	33 100
III Crește densitatea, la nivelul celei realizate în medie de primele trei județe fruntașe	3 700	8 300	5 100	×
IV Crește densitatea, la nivelul celei realizate în județul cu densitatea cea mai mare	5 700	14 600	5 500	×

pe care le dețin; județele cu potențial furajer mai mare, de regulă au și efective de animale mai mari decât în celelalte județe și decât necesarul pentru populația proprie. Astfel, în aceste județe revin în medie aproximativ 320 bovine la 1 000 locuitori față de 297 în prima grupă. Din aceste motive ele nu sînt interesate în a-și lărgi efectivele pînă la limita care să asigure o valorificare maximă a potențialului furajer de care dispun.

Aceeași tendință, dar nu tot atât de accentuată, se poate remarca și în ceea ce privește densitatea porcinelor și a păsărilor (tabelele nr. 5 și 6 — date referitoare la începutul anului 1978).

Tabelul nr. 5

Grupe de județe după mărimea suprafețelor arabile (mii ha)	Număr de județe	Număr de porcine la 100 hectare
până la 200	20	94
200—300	8	85
300—400	5	110
400—500	2	72
peste 500	4	124

Tabelul nr. 6

Grupe de județe după mărimea suprafețelor cultivate cu cereale (mii ha)	Număr de județe	Număr de păsări la 100 hectare
până la 100	13	1920
100—175	12	1828
175—250	7	1175
250—325	3	1110
peste 325	4	1394

Creșterea densității animalelor la nivelul celei realizate în medie de primele trei județe fruntașe (varianta a III-a) poate asigura îndeplinirea sarcinilor trasate agriculturii prin Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R., privind creșterea efectivelor de animale. Astfel, în condițiile bazei furajere actuale și prin creșterea densității, în această variantă efectivele pot ajunge la 9,9 milioane bovine, 22 milioane ovine și peste 14,8 milioane porcine.

Deci în această ipoteză, nivelul efectivelor de animale, pe specii, s-ar încadra în limita superioară a sarcinilor trasate prin Directive. Acest lucru scoate în evidență faptul că îndeplinirea și depășirea acestor sarcini este posibilă și depinde de grija pe care fiecare județ, fiecare unitate în parte o au pentru valorificarea la un nivel cât mai ridicat a potențialului furajer de care dispun.

Corelînd creșterea efectivelor de animale cu alle măsuri privind îmbunătățirea structurii de vîrstă și rasă a animalelor, reducerea mortalităților și a numărului de animale ne-productive, creșterea prolificității etc., măsuri ce vizează sporirea producțiilor medii pe cap de animal, se va obține sporirea ponderii zootehniei în totalul producției agricole, la nivelul stabilit în documentele Congresului al XII-lea al P.C.R.

Gheorghe FRĂȚILĂ
Arghir NĂSTASE
Tiberiu TITEA
Gheorghe IOSIF

TIPIZAREA CONSTRUCȚIILOR

(Urmare din pag. 3)

În cele mai multe cazuri, tipizarea clădirilor și celorlalte construcții industriale și agrozootehnice nu s-a putut face fără o **tipizare corespunzătoare a însuși procesului tehnologic și a utilajelor adăpostite în construcție.** Obiectul investiției economice trebuie privit în complexitatea sa, interdependența între tehnologie și construcție obligând la o tipizare de tip nou. Desigur că ori de câte ori a fost posibil, în elaborarea proiectelor tip specifice acestor ramuri s-au utilizat modulele tip de clădiri și construcții comune.

În caseta din pag. 3 sînt prezentate principalele rezultate ale primei etape — încheiate de curînd — a acțiunii de tipizare în noua conștientizare a tipurilor de elemente ce primă decît în parte eficiența unui fenomen a cărui complexitate antrenează și condiționează o multitudine de factori tehnici și economici. Ele dau însă o imagine a rezervelor ce pot fi declanșate de aplicarea cu consecvență, în ramura construcției, a principiilor tipizării și standardizării, potrivit indicațiilor secretarului general al partidului. Ne este clar că avem încă în față un drum lung pentru a valorifica pe deplin posibilitățile pe care această concepție le conține.

Soluțiile constructive tipizate trebuie permanent reanalizate și perfecționate, pentru ca în proiectele tip să se reflecte cele mai noi realizări științifice și tehnice din țară și de peste hotare, să se țină

seama de noile materiale de construcții eficiente, introduse în fabricație. Totodată, domeniul de aplicare al tipizării trebuie constant extins, pentru a cuprinde tot mai multe din categoriile de construcții care astăzi sînt considerate că fac parte din cele netipizabile. Sfera tipizării poate fi, totodată, lărgită și prin includerea în rîndul soluțiilor tipizate, alături de obiecte și elemente constructive, și

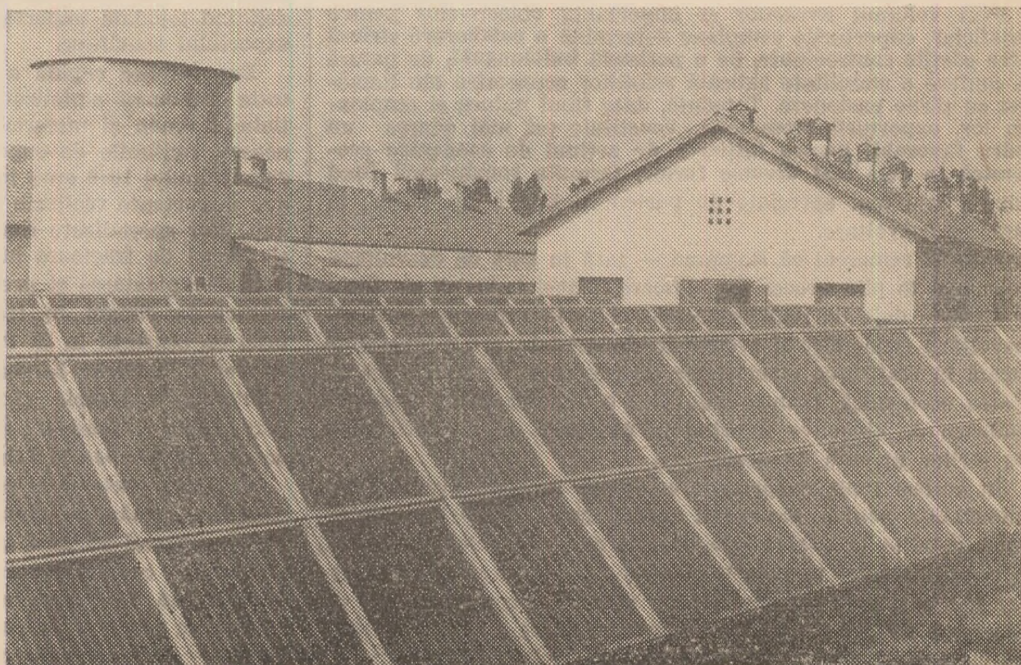
a unor procedee tehnologice de execuție a lucrărilor de construcții pe șantiere, cu folosirea utilajelor de construcții tipizate.

Toate acestea implică sarcini noi, cu dificultate sporită, în desfășurarea pe mai departe a procesului de tipizare a construcțiilor. Aceste sarcini sînt însă pe măsura capacității tehnice a corpului ingineresc de construcții din țara noastră, mobilizat de importante perspective și răspunsuri rezultate din documentele Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român.

Cu prilejul vizitei la expoziție, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind eforturile depuse de ministere, departamente, centrale industriale, institute de cercetare și proiectare, de specialiștii în domeniul tipizării construcțiilor, a dat indicații deosebit de prețioase pentru îmbunătățirea unora dintre proiectele prezentate, a unor tehnologii de fabricație, pentru realizarea, în unele ramuri industriale, de hale bine dimensionate, mai simple și mai ușoare, pentru realizarea de prefabricate cu consum redus de ciment. Totodată au fost formulate obiective ce privesc întreaga activitate de tipizare, de proiectare în general. Secretarul general al partidului a cerut să se acționeze în continuare cu toată fermitatea pentru obținerea de reduceri substanțiale la consumul unor materiale de bază, în primul rînd metal și ciment, pe metrul pătrat de construcție ; să se găsească soluții cît mai simple și eficiente care să ducă la realizarea, în condiții de maximă eficiență și calitate, a tuturor construcțiilor industriale și social-culturale ; să se definitiveze, încă în cursul acestei luni, măsurile de îmbunătățire a proiectelor tip pentru ca ele să poată fi aplicate începînd chiar din prima lună a anului 1980.

Specialiștii din cercetare și proiectare sînt mobilizați să depună în continuare toate eforturile, întreaga lor capacitate creatoare pentru îndeplinirea exemplară a indicațiilor și recomandărilor ce le-au fost făcute a tuturor sarcinilor ce le revin din hotărîrile și documentele Congresului al XII-lea pentru îndeplinirea vastului program de investiții din următorii ani.

Direcțiile principale de dezvoltare a energiei românești pînă la finele secolului, prefigurate în documentele Congresului partidului rezervă un rol însemnat folosirii formelor noi de energie, capabile să contribuie la restrîngerea consumului de hidrocarburi. De pe acum, o serie de experimentări și rezultate demonstrează posibilitatea unor variate utilizări ale energiei solare (în fotografie: instalație de captare a căldurii solare la o fermă zootehnică).

Sarcini, obiective și direcții de acțiune

în lumina documentelor

Congresului al XII-lea al P.C.R.

UN PUTERNIC IMPULS PROMOVĂRII EXPORTURILOR COMPLEXE

CORESPUNZĂTOR sarcinilor reieșite din Directivele celui de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, privind perfecționarea activității de comerț exterior și cooperare economică internațională a țării noastre, se impune, ca un obiectiv major, **promovarea exporturilor complexe de obiective economice „la cheie”, a executării de lucrări și prestării de servicii ingineresti în străinătate.**

Atenția ce trebuie acordată acestui sector al exporturilor românești reiese din câteva caracteristici de bază ale acestor operațiuni. Este vorba, în primul rând, de rolul activ al exporturilor complexe în **promovarea exporturilor românești de mașini, utilaje și echipamente.** Considerăm necesar să insistăm asupra avantajelor specifice ale antreprizei internaționale în promovarea exportului de utilaje de construcții (buldozere, scutere, ruloare compactoare, excavatoare, stații de concasare, stații de betoane, autobasculante etc.), de materiale de construcții (ciment, oțel-beton etc.), precum și de unele furnituri specifice șantiierelor de construcții, neexportabile ca atare; exportul acestora, prin înglobarea lor în lucrările executate sau prin utilizarea lor la execuția lucrărilor, este realizat în condiții de **eficiență mult sporită în raport cu exportul direct.** Practica internațională arată că în cele mai multe cazuri, valorificarea acestora se face la prețuri care depășesc cu 50—100% prețurile externe obținute la exportul direct de materiale, mașini și utilaje de construcții. În al doilea rând, exportul complex, presupune implicit și înglobează livrări de licențe, engineering, know-how, tehnologie și lucrări ingineresti, activități de cercetare și proiectare, asistență tehnică etc. — o „marfă” deosebit de apreciată pe piața internațională și care uneori poate reprezenta pînă la 25% din valoarea totală a unui proiect.

Prin volumul livrărilor și importanța obiectivelor pentru beneficiar, exporturile complexe determină o **colaborare strinsă între părțile contractante, pe o perioadă îndelungată,** de natură să confere o stabilitate ridicată relațiilor economice ale României cu țările partenere. Totodată, date fiind natura și amploarea lor, exporturile complexe constituie cel mai adesea un **cadru favorabil pentru inițierea de acțiuni de cooperare economică în cele mai diverse forme,** formula românească fiind printre cele mai apreciate de partenerii noștri din țările în curs de dezvoltare.

Este de remarcat că România — țară în curs de dezvoltare, ce se află în plin proces de edificare a unei industrii moderne — dispune deja de realizări remarcabile în ramurile-cheie ale dezvoltării economice și promovării industriale, are o experiență bogată în realizarea obiectivelor de investiții, precum și capacitatea economică, tehnico-științifică și organizatorică necesară realizării de obiective figurînd în planurile de industrializare ale țărilor în curs de dezvoltare.

În același timp, exporturile complexe prezintă avantaje incontestabile pentru partenerii noștri, prin realizarea obiectivelor stabilite în programele proprii de dezvoltare economică, în condițiile unei tehnologii avansate și ale unui efort financiar atenuat, grație formulilor de cooperare suplă propuse de partenerii români; formarea corespunzătoare a cadrelor proprii necesare exploatarea și dezvoltării tehnologiilor puse în

funcțiune; asigurarea desfacerii unei părți a producției realizate în noile obiective, precum și antrenarea la export a unor articole tradiționale în comerțul exterior al țării partenere etc.

Cel mai dinamic sector al cooperării economice internaționale

PUNÎND la baza activității de exporturi complexe principiile bine cunoscute ale politicii externe românești de respectare a independenței și suveranității naționale, egalitate în drepturi, neamstec în treburile interne și avantaj reciproc, țara noastră este un partener interesant și prin cadrul economic-juridic constituit, ce vine în întîmpinarea oricărei forme de cooperare, dacă aceasta este în avantajul părților și în spiritul normelor eticii și echității internaționale.

În acest cadru, exporturile complexe românești — în esență realizarea de obiective economice în străinătate — s-au dezvoltat impetuos în ultimii ani, înregistrînd o creștere de peste 6 ori în 1979 față de 1974 și identificîndu-se drept unul dintre sectoarele cele mai dinamice ale schimburilor noastre internaționale, marcînd totodată profunde mutații structurale în condițiile unei diversificări crescînde. O examinare sintetică a repartiției geografice și pe relații a acestor exporturi indică orientarea lor preponderentă spre țările în curs de dezvoltare deținînd totodată importanță și în cadrul celorlalte fluxuri ale exportului românesc.

Expansiunea rapidă a exporturilor complexe își are explicația economică sintetizată în valorificarea superioară a potențialului uman și material de care dispune economia românească. Acțiunile de exporturi complexe aflate în derulare în cursul anului 1978 erau în număr de circa 100. Dintre acțiunile mai importante realizate sau în curs de realizare cu concursul unităților specializate românești menționăm: linii de asamblat și fabrici de tractoare în India și Iran; complexe industriale pentru exploatarea și prelucrarea lemnului în Iran și Ghana; fabrici de ciment în Irak, Liban și Siria; filaturi și fabrici de confecții în R. P. Congo, Sudan și Tanzania; rafinării de petrol în Siria, Iordania, India și Pakistan; lucrări hidroenergetice în Algeria și Iran; porturi și aeroporturi în Maroc, Iran, Libia și Senegal; drumuri în Libia și Irak; lucrări de construcții publice în Libia, Irak și Sudan etc.

O formă eficientă și relativ nouă de realizare a exporturilor complexe românești, care a înregistrat un ritm rapid de dezvoltare în ultimul deceniu, este activitatea de construcții-montaj în străinătate, cunoscută mai ales sub denumirea de antrepriză internațională. Încadrată în structura comerțului nostru exterior alături de exporturile complexe și respectiv în activitatea de cooperare economică internațională, antrepriza internațională are

o serie de trăsături proprii, care o individualizează ca o formă specifică de realizare a schimburilor economice între state.

Antrepriza internațională*) se individualizează, în cadrul exporturilor complexe, în primul rând prin obiectul său — constituit din proiectarea și execuția unor lucrări cum ar fi: porturi, aeroporturi, căi ferate, autostrăzi, tunele, poduri și viaducte, baraje hidrotehnice, construcții industriale și civile etc. În cadrul acestei activități, elementul ce deține ponderea principală este execuția obiectivului în sine, care se desfășoară în totalitate în țara parteneră, livrările de echipamente, instalații etc., având caracterul unui export antrenat.

Pornind de la experiența acumulată în procesul de realizare a investițiilor interne, de la posibilitatea valorificării superioare a unor capacități și cadre specializate în construcții-montaj și ținând seama de avantajele incontestabile ale acestui sector al exporturilor complexe, România a promovat și promovează în continuare o politică de dezvoltare continuă a activității de antrepriză internațională.

În demararea și dezvoltarea acestei activități un rol important l-au avut acordurile, protocoalele, convențiile și înțelegerile de cooperare economică și tehnico-stiințifică. Numai în ultimii 5 ani au fost încheiate circa 60 de astfel de documente, care dezvoltând un cadru bilateral favorabil, au nominalizat totodată o serie de acțiuni concrete, ale căror condiții de realizare au fost convenite între unitățile specializate din țările partenere.

Totodată, acțiunile desfășurate de întreprinderile românești specializate, contactul permanent și ofertarea directă în cadrul licitațiilor internaționale au dat prilejul să se remarce competitivitatea ofertei românești, capacitatea tehnică a întreprinderilor noastre, elemente determinante în alegerea antreprenorului.

Activitatea de antrepriză internațională a unităților românești a înregistrat creșteri substanțiale, dezvoltându-se într-un ritm mediu anual de circa 20% — superior ritmului mediu al exportului românesc — și aceasta, în condițiile unei piețe caracterizate printr-o concurență ridicată.

Cum se construiește renumele de exportator ?

EXAMINÂND experiența unei singure unități — I.C.E. „CONTRANSIMEX“ din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, specializată în proiectarea și execuția obiectivelor din domeniul infra și suprastructurii transporturilor — se constată că, pe măsura angajării de lucrări în diverse țări în curs de dezvoltare, aceasta și-a organizat activitatea în forme specifice și diferite de la țară la țară, în funcție de obiectivele stabilite, de reglementările juridice ale statelor pe teritoriul cărora se acționează: au fost create asociații în participație cu firme locale, în vederea execuției unui anumit

*) Înregistrând un avânt deosebit imediat după cel de-al doilea război mondial, ca urmare a nevoilor țărilor state independente privind promovarea unor industrii naționale, s-a format o adevărată „piață“ foarte specializată a antreprizei internaționale; a avut loc desprinderea masivă a societăților de engineering și constituirea acestora în puternice asociații naționale (de exemplu: I.H.O., în R. F. Germania; Syntec-Incofrance, în Franța) și internaționale specializate, reunite apoi în Federația internațională a inginerilor consultanți — F.I.D.I.C.: au fost adoptate prin consens, în cadrul F.I.D.I.C., contracte-tip stabilind întinderea răspunderii tehnice a inginerului și a antreprenorului, precum și toate celelalte clauze specifice unui contract de antrepriză; antreprenorii s-au reunit în asociații naționale, în scopul evitării concurenței reciproce; s-a produs o specializare a antreprizelor internaționale, însoțită simultan de un fenomen de structurare și ierarhizare a acestora. În prezent se înregistrează o tendință contrară, de unificare a funcțiilor inginerului și antreprenorului într-o singură mână, prin ofertarea livrării „la cheie“ a obiectivelor.

obiectiv, de exemplu: asociația „joint-venture“ Contransimex — Mamadou Sylla, în Senegal, pentru lucrările de extindere a aeroportului Dakar—Yoff; asociația SET-CONTRANSIMEX, în Iran, pentru execuția portului de șleberi Bandar-Shahpour și a altor lucrări; s-a acționat cu sprijinul unor firme locale specializate în furnizarea de servicii (de ex.: activitatea de engineering desfășurată în Grecia, respectiv elaborarea studiilor și proiectelor complexe pentru un tronson de cale ferată); s-a acționat direct, pe cont propriu, în calitate de partener contractual al statului respectiv și titular de contract internațional de antrepriză (de ex.: execuția lucrării Port Nador, în Maroc): s-a procedat la crearea unui grup de șantiere, acționându-se direct pe piață (de ex.: grupul de șantiere Tripoli, care reunește 4 șantiere specializate în execuția de drumuri).

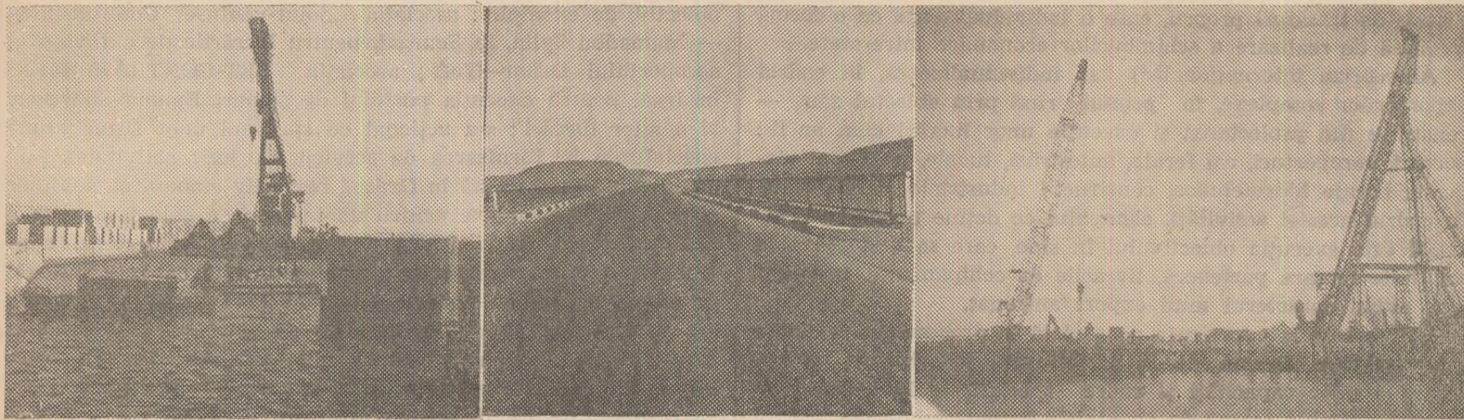
În unele cazuri au fost inițiate acțiuni de cooperare economică propriu-zisă, mai ales în formula românească (de ex.: portul pescăresc Ras Kebdana, în curs de execuție în Maroc, este plătit în contrapartidă prin livrări de fosfați de către statul marocan).

Ca o consecință firească a acțiunilor directe întreprinse pe piața externă și a modului în care s-a acționat atât pentru angajarea execuției de noi obiective cât și pentru perfecționarea organizării execuției obiectivelor prin folosirea tuturor căilor de limitare a cheltuielilor externe și interne de la începutul actualului cincinal, „Contransimex“ a reușit să-și depășească sistematic, în medie cu circa 20%, sarcinile anuale de plan (în condițiile creșterii permanente a acestora), și să obțină, totodată, indicatori superiori de eficiență economică.

Impactul noilor obiective asupra dezvoltării unor întregi sectoare economice sau regiuni în țările partenere

ILUSTRAREA a ceea ce înseamnă aceste creșteri în domeniul exporturilor complexe poate fi făcută mai sugestiv cu câteva exemple care semnifică problematica reală a unor asemenea livrări și, totodată, înțelegerea impactului economic și efectului de antrenare a dezvoltării, pe care îl exercită execuția obiectivelor din domeniul infrastructurii transporturilor etc., asupra economiilor naționale ale țărilor partenere. Ca un prim exemplu poate servi evoluția ascendentă a relațiilor de cooperare cu Marocul. În cursul acestui an a fost încheiată execuția obiectivului Port Nador, dat parțial în exploatare încă de la începutul anului 1978 — cel de-al doilea mare port al Marocului (după Casablanca) și primul la Mediterană. Dispunând de un dig în lungime de 2600 m, de cheiuri în lungime totală de cca. 1600 m, la adâncimi variind între 6 m și 13 m și de o platformă portuară de circa 76 ha, va deservi întregul export și import al zonei de nord a țării, urmând să concentreze cea mai mare parte a activității de pescuit marocan din Mediterana, să deservească viitorul complex siderurgic a cărui execuție a început în zona limitrofă, să realizeze o mare parte din exportul de produse agricole, sector important în structura exporturilor țării. Eliminând frizele create de actuala dispersare a activităților respective (care cauzează cheltuieli ridicate, legate de manipulările succesive, de operațiunile de transport și de tranzitare a produselor de export, de exemplu tranzitul la export al minereului de fier din munții Rifului și a produselor agricole, în principal citrice, prin portul spaniol Melilla), noul complex portuar Nador va contribui la o transformare radicală a zonei Orientalului marocan prin impulsivitatea dezvoltării economice a regiunii, de natură să determine un impact profund asupra progresului economico-social al țării.

Efecte similare de antrenare la dezvoltarea economică, prin acordarea unor regiuni vaste la noile facilități de infrastruc-

Aspecte de pe șantierele I.C.E. Constransimex din străinătate. De la stînga la dreapta: portul Al Hocheima din Maroc, șoseaua Tarhuna — Beni Walid din Libia și portul de șlepuri Bandar Khomeiny din Iran.

tură au și alte obiective executate de Contransimex în țări în curs de dezvoltare cum ar fi: portul de șlepuri Bandar Khomeiny din Iran, șoseaua Tarhuna — Beni Walid și portul pescăresc Tripoli din Libia ș.a.

Orientări și condiții pentru o dezvoltare eficientă a activității

DOCUMENTELE adoptate de Congresul al XII-lea al P.C.R. prevăd, ca o orientare de bază a viitorului cincinal, participarea activă și eficientă a României la diviziunea internațională a muncii, accentuarea cooperării cu alte state în domeniul producției, științei și tehnologiei. După cum a indicat la Congres secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**: „trebuie lărgite formele superioare de cooperare economică, cum ar fi constituirea, conducerea și exploatarea în comun a unor unități industriale, crearea de societăți mixte pentru exportul unor produse, executarea în comun a unor obiective economice pe terțe piețe și altele“.

Aplicînd aceste orientări la specificul activității sale, CONTRANSIMEX își orientează obiectivele de perspectivă spre:

- menținerea și dezvoltarea activității pe relațiile unde are deja experiență, ceea ce va permite o ofertă competitivă și reduceri importante ale cheltuielilor.

- dezvoltarea activității pe piețe noi (de pildă Gabon, Siria) însă fără o dispersare prea mare a eforturilor, care ar reduce eficiența activității de ansamblu;

- diversificarea activității în țările în care se acționează deja, prin preluarea de lucrări de alt gen, ceea ce este de natură să permită o utilizare mai eficientă a capacității de lucru.

Pornind de la realizările obținute, de la experiența acumulată pînă în prezent, precum și de la dificultățile întîmpinate în desfășurarea exporturilor complexe românești, se impune o îmbunătățire permanentă a întregului mecanism de desfășurare a acestora.

Să pregătim de azi îndeplinirea exemplară a planului pe 1980

ÎN CE PRIVEȘTE cadrul juridic și organizatoric, considerăm necesară perfecționarea acestuia în următoarele direcții principale:

- concentrarea într-un singur centru decizional a coordonării realizării obiectivelor, eliminîndu-se dualitățile furnizor

general intern — furnizor general extern, antreprenor general intern — antreprenor general extern etc.;

- lărgirea competențelor și responsabilităților întreprinderilor specializate, de natură să permită o mai mare operativitate în decizii și folosirea judicioasă a posibilităților de repartizare între obiective a mijloacelor de producție, financiare și umane;

- lărgirea computerelor și răspunderii centrelor industriale privind atît execuția cit și realizarea indicatorilor de eficiență economică a operațiunilor externe, ținînd seama de capacitatea lor organizatorică și de producție;

- creșterea gradului de suplețe în finanțarea execuției obiectivelor, în crearea posibilității de folosire eficientă a disponibilităților financiare temporare de către înseși unitățile specializate;

- luarea unor măsuri de natură economică menite să determine cointeresarea unităților specializate în creșterea importanței indicatorului producției netă, în reducerea cheltuielilor externe și interne;

- perfecționarea indicatorilor economici de apreciere a eficienței economice a exporturilor complexe și unificarea lor într-un sistem cu aplicare unitară în toate unitățile specializate.

În al doilea rînd se impune o perfecționare continuă a activității întreprinderilor specializate, în următoarele direcții:

- cunoașterea mai aprofundată a pieței externe și a metodelor de acțiune specifice;

- perfecționarea tehnicii de negociere a acestor acțiuni (licitații) și stăpînirea aspectelor comerciale, inclusiv aprofundarea cunoașterii legislației țărilor partenere;

- aplicarea unor metode moderne și eficiente de organizare și conducere a activității, începînd cu forma de organizare juridică și terminînd cu aplicarea graficelor-rețea, a metodei drumului critic, a graficelor Gantt, a metodei grafelor etc. în programarea, desfășurarea și urmărirea execuției;

- raționalizarea activității de transporturi externe și realizarea acesteia în condiții de eficiență (dirijarea și repartitia lor pe căi de transport, constituirea corespunzătoare a loturilor de mărfuri etc.);

- urmărirea operativă și permanentă a indicatorilor de eficiență realizați pe parcursul construirii unui obiectiv, prin calcule de actualizare, care să conducă la ridicarea nivelului calitativ al deciziilor.

Dezvoltarea activității de exporturi complexe în concordanță cu sarcinile de ansamblu ale economiei în cincinalul 1981—1985 — cincinalul calității și eficienței economice, apare ca o necesitate obiectivă, ținînd seama de avantajele evidente ale acestui sector al exporturilor românești, precum și de necesitatea valorificării superioare a potențialului economiei țării noastre.

Gheorghe STĂVARU!
I.C.E. CONTRANSIMEX

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII — ORIENTARE PRINCIPALĂ A UNEI CALITĂȚI NOI, SUPERIOARE (I)

Priorități, obiective și direcții în cincinalul 1981 — 1985

CREȘTEREA în ritmuri înalte a productivității muncii constituie o condiție esențială a progresului economic și social a sporirii producției materiale și a venitului național și, pe această bază, a creșterii bunăstării materiale și spirituale a întregului popor — obiectiv central al politicii partidului și statului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Congresul al XII-lea al P.C.R., „O orientare principală a viitorului cincinal este creșterea mai rapidă a productivității sociale, prin organizarea științifică a producției și muncii în toate ramurile economiei”.

Pentru îndeplinirea neabătută a obiectivului sporirii mai accentuate a productivității muncii, cerință primordială pentru creșterea nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, pentru trecerea României în rîndul țărilor cu un nivel mediu de dezvoltare economică, se impun acțiuni hotărîte și perseverente vizînd perfecționarea tehnicii și tehnologiilor, înnoirea și modernizarea produselor, organizarea științifică a producției și a muncii, pregătirea temeinică și ridicarea calificării cadrelor, întărirea disciplinei în muncă și afirmarea spiritului gospodăresc în toate unitățile productive, în întreaga economie.

Stadiu și rezultate

ÎN CADRUL POLITICII de industrializare socialistă a țării și îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, s-a realizat un amplu program de investiții destinat cu precădere dezvoltării ramurilor industriale, modernizării acestora, introducerii pe scară largă a cuceririlor științei și tehnicii, bază sigură de creștere a productivității muncii în toate unitățile economice.

Au fost date în exploatare obiective industriale și capacități de producție cu un înalt nivel tehnic și tehnologic, cu randamente și productivități ridicate; s-au luat măsuri pentru dotarea întreprinderilor existente cu mașini și utilaje moderne, cu aparatură de măsură și control pentru conducerea științifică a proceselor de producție; a crescut substanțial gradul de înregistrare tehnică a muncii.

Fondurile fixe și gradul de înzestrare a muncii au cunoscut în anii construcției socialiste o evoluție continuu ascendentă.

Este semnificativ faptul că aproape 70% din totalul fondurilor fixe de care dispune în prezent economia națională au fost puse în funcțiune în ultimul deceniu.

S-a îndeplinit o amplasare echilibrată a forțelor de produc-

ție pe întreg teritoriul țării, ceea ce a asigurat atât creșterea economico-socială a fiecărui județ, cât și a producției industriale pe ansamblul economiei naționale, în condițiile unei productivități a muncii sporite.

Potrivit politicii juste a partidului nostru, a crescut ponderea ramurilor hotărtoare pentru dezvoltarea progresului tehnic, factor de maximă importanță în atingerea unor niveluri ridicate ale productivității muncii în întreaga economie și care se reflectă în ritmurile superioare de creștere a producției globale în aceste ramuri, față de cele medii pe ansamblul industriei:

	Ritm mediu anual de creștere — %		
	1951-1965	1966-1975	1976-1980
— Industrie — total	13,3	12,4	11,3
din care:			
— metalurgia fieroasă	13,4	11,9	14,7
— construcții de mașini și prelucrarea metalelor	18,7	16,9	13,0
— chimie	22,5	18,5	17,0
— materiale de construcții	15,4	11,5	12,5

Ca rezultat al dezvoltării accelerate a mijloacelor de producție s-a format un puternic contingent al clasei muncitoare, cu un înalt grad de pregătire profesională, capabilă să minuiască cu pricepere și devotament tot ceea ce știința și tehnica au creat pentru om și nevoile sale în toate domeniile de activitate. Astfel, în actualul cincinal au fost asimilate și introduse în fabricație peste 2300 tipuri de mașini, utilaje, instalații și aparate cu performanțe superioare, majoritatea de concepție proprie. În anul 1980, valoarea produselor noi și reproiectate va reprezenta peste 43% din producția marfă realizată în ramurile prelucrătoare ale industriei.

Dezvoltarea pe baze moderne a producției materiale, mai buna utilizare a forței de muncă, organizarea superioară a producției și a muncii au determinat obținerea unor ritmuri înalte de creștere a productivității muncii.

În ultimii 30 de ani, productivitatea muncii în industria țării noastre a crescut într-un ritm mediu de 8% pe an, iar în construcții-montaj de 6,6%. Nivelul ridicat al acestor ritmuri, menținerea lui în mod remarcabil constant pe o perioadă așa de lungă constituie o expresie a politicii profund științifice și realiste a partidului nostru, o mărturie de necontestat a marilor posibilități de care dispune economia socialistă românească în drumul ei spre făurirea bazei tehnico-materiale a societății comuniste.

Creșterea productivității muncii în principalele ramuri ale industriei, care au cunoscut o dezvoltare mai accentuată, este superioară nivelului mediu pe economie :

	1980/1950	1951—1980
	nivel de creștere	ritm mediu anual (în%)
— energie electrică	21,0 ori	10,6
— construcții de mașini și prelucrarea metalelor	21,2 ori	10,7
— chimic	21,4 ori	10,8
— metalurgie feroasă	11,3 ori	8,4
— materiale de construcții	13,7 ori	9,1

Sporirea an de an a productivității muncii sociale și obținerea pe această cale a peste 90% din sporul venitului național au determinat creșterea nivelului de trai material și cultural al întregului popor. Veniturile nete obținute din fondul de retribuție a muncii vor fi în 1980 de peste 21 ori mai mari față de 1950, iar retribuția medie crește în aceeași perioadă de aproape 7 ori.

În ultimii ani au fost adoptate un șir de măsuri deosebit de importante pentru perfecționarea organizării și conducerii economiei și vieții sociale. S-a acționat ferm pentru întărirea democrației și afirmarea autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economico-financiare, pentru perfecționarea formelor și metodelor de conducere colectivă, pentru aplicarea în cât mai bune condiții a noului mecanism economico-financiar, punându-se pe prim plan trecerea la o nouă calitate, superioară, obținerea unei eficiențe înalte în întreaga activitate economico-socială.

Rolul important atribuit indicatorilor de plan producție netă și producție fizică a stimulat spiritul gospodăresc al colectivelor de oameni ai muncii pentru valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, pentru utilizarea cu înaltă eficiență a potențialului material și uman.

Realizările obținute în anii construcției socialiste privind dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a societății noastre au determinat un proces constant de reducere a decalajelor între nivelul productivității muncii atins în România și cel din statele avansate din punct de vedere economic. Tabloul general al economiei românești este, astfel, acela al unei economii viguroase și în plin avânt, cu ramuri armonios dezvoltate, înzestrate tot mai larg cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ceea ce creează o bază trainică pentru sporirea în ritmuri susținute a productivității muncii în perioada 1981—1985.

Orientări prioritare

POTRIVIT PREVEDERILOR Directivelor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, în cincinalul viitor, economia românească va intra într-o nouă fază a dezvoltării sale. Afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice, promovarea largă a mecanizării, automatizării și cibernetizării producției, accelerarea trecerii — pe baza acumulărilor cantitative — la o nouă calitate în toate domeniile de activitate economico-socială vor asigura creșterea accentuată a productivității muncii sociale.

Perioada 1981—1985 se va caracteriza prin ritmuri înalte de creștere a productivității muncii, în expresie valorică și fizică, în toate ramurile producției materiale.

Productivitatea muncii în expresie valorică (calculată pe baza producției nete) va înregistra următoarele evoluții :

	1985 față de 1980 (%)	Ritm mediu anual de creștere (%)
— în industrie	140,0—143,5*	7,0—7,5**
— în construcții-montaj	130,0—135,0	5,4—6,2

* Calculată pe baza producției globale ; 139,3.

** Calculat pe baza producției globale ; 6,8.

Ritmurile prevăzute asigură condiții ca pe seama creșterii productivității muncii să se obțină cea mai mare parte (82%) a sporului de producție industrială și întregul spor al volumului de activitate în construcții-montaj. **La nivelul anului 1985, creșterea cu un procent a productivității muncii în industrie va**

echivala cu un spor de producție de 14,7 miliarde lei, față de 9,3 miliarde lei în anul 1980.

Prevederile din Directive în legătură cu creșterea productivității muncii în cincinalul 1981—1985 trebuie considerate ca sarcini minime. Oamenii muncii au înalta îndatorire patriotică de a acționa permanent pentru îndeplinirea și depășirea acestor prevederi, cunoscut fiind că de sporirea productivității muncii în toate ramurile producției materiale este nemijlocit legată ridicarea generală a nivelului de trai.

Din documentele programatice ale Congresului se desprind îndeosebi următoarele orientări și premise principale, care vor asigura, ca efect direct sau implicat, creșterea neconținută a productivității muncii sociale :

● **dezvoltarea prioritară a ramurilor de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic, care asigură un grad superior de prelucrare și valorificare a resurselor materiale și energiei.** Se are în vedere creșterea în ritmuri înalte a producției de mijloace de automatizare și tehnică de calcul, produse ale industriei de mecanică fină, optică, echipamente și elemente hidraulice și pneumatice, mașini-unelte, utilaje tehnologice — corespunzător concepțiilor tehnologice moderne și gradului înalt de calificare a forței de muncă. La sfîrșitul cincinalului viitor, cea. 45% din valoarea producției în industria republicană prelucrătoare se va obține pe seama produselor noi și modernizate ce vor fi puse în fabricație. Productivitatea muncii va fi legată în mai mare măsură de ridicarea parametrilor tehnici și funcționali ai produselor, de creșterea ponderii muncii de creație în ansamblul muncii sociale ;

● **utilizarea intensivă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, a tuturor fondurilor fixe din economie.** Se vor urmări perfecționarea activității de întreținere și reparații, asigurarea pieselor de schimb, a forței de muncă calificate și a altor mijloace materiale necesare desfășurării normale a acestei activități ;

● **dezvoltarea puternică a bazei proprii de materii prime, creșterea bazei energetice,** prin mai largă punere în valoare a resurselor naționale, concomitent cu promovarea unei politici ferme de **gospodărire rațională** a materiilor prime și de economisire strictă a combustibilului și energiei, ceea ce va avea efecte pozitive asupra economisirii muncii sociale ;

● **optimizarea relațiilor de transport, precum și extinderea tehnologiilor moderne** — paletizare, pachetizare, containerizare, transcontaninerizare ;

● **îmbunătățirea utilizării forței de muncă,** prin creșterea gradului de ocupare și repartizare rațională a acesteia pe ramurile economiei naționale. Astfel, la nivelul anului 1985, din totalul populației ocupate în economia națională, de aproape 11,4 milioane persoane, 78,4% vor lucra în ramuri neagricole, față de 70,9% în anul 1980 ;

● **utilizarea mai eficientă a resurselor disponibile de muncă în toate județele,** urmărindu-se micșorarea decalajelor dintre acestea în privința gradului de ocupare a forței de muncă. Pentru aceasta vor fi realizate o serie de noi capacități de producție în **unități economice mai mici,** care oferă posibilitatea amplasării mai judicioase a locurilor de muncă în zonele și localitățile cu activitate industrială mai puțin dezvoltată, precum și a unor **unități-satelit** în localități din apropierea marilor centre industriale ;

● **creșterea rolului activității de organizare științifică a producției și a muncii în sporirea mai accentuată a productivității muncii.** Se vor urmări sporirea gradului de concentrare și specializare a producției, tipizarea pieselor, subsansamblelor și produselor, organizarea rațională a fluxurilor tehnologice, extinderea cooperării în producție, perfecționarea normării muncii și utilizarea eficientă a timpului de muncă. Va continua procesul de **îmbunătățire a raportului între actualele categorii de personal,** în funcție de gradul de mecanizare, automatizare și cibernetizare a producției ;

● **va spori rolul noului mecanism economico-financiar, al autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economico-financiare,** asigurîndu-se creșterea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii în elaborarea și realizarea planurilor de producție, de dezvoltare a activității economice, a bugetelor de venituri și cheltuieli, în gospodărirea eficientă a părții din averea națională care le-a fost încredințată de societate spre administrare.

dr. Petre FRUJINĂ

Partea a doua a articolului, care va prezenta căi și direcții de creștere a productivității muncii în cincinalul viitor, va fi publicată în numărul următor al revistei.

ROLUL CRESCÎND AL CLASEI MUNCITOARE ÎN CONDIȚIILE ADÎNCIRII DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

CARACTERISTICA esențială, proprie tuturor transformărilor revoluționare pe care le-a cunoscut România în anii socialismului constă în afirmarea și manifestarea clasei muncitoare ca forță socială conducătoare a societății, ea aflându-se în centrul tuturor prefacerilor înnoitoare. Ridicarea clasei muncitoare la rangul de clasă conducătoare a societății noastre — rol multilateral și atotcuprinzător — ce implică participarea ei atât la stabilirea direcțiilor dezvoltării social-economice cât și o contribuție hotărâtoare la toate acțiunile de îndeplinire a acestora — reprezintă o realitate social-politică fundamentală. Acestei clase îi revine misiunea de a fi forța socială care decide — avînd în fruntea sa partidul comunist și acționînd în strînsă colaborare și unitate cu celelalte clase și categorii sociale prietene — asupra destinului națiunii române, și concomitent, de a fi principala propulsoare a progresului social și a noului în toate domeniile.

În anii socialismului, clasa muncitoare a fost promotorul tuturor transformărilor radicale din societatea noastră, iar prin faptul că a știut să-și îndeplinească în mod strălucit rolul de forță socială conducătoare ea a asigurat procesului revoluționar, amplu și complex, continuitatea și ascendența neîntreruptă. „Bînd dovadă de înaltă abnegație și devotament pentru cauza socialismului, a înfloririi patriei, învingînd greutăți de tot felul, clasa muncitoare, fărâmișea și intelectualitatea, întregul nostru popor, urmînd cu încredere partidul, au desfășurat cu succes opera istorică de construcție socialistă, lichidînd pentru totdeauna exploatarea omului de către om, consolidînd noua orînduire și trecînd cu succes la fîurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate în România.”¹⁾

În același timp, schimbarea statutului acestei clase, care din dominată și asuprită devine conducătoare procesului de edificare a unei societăți noi, respectiv politica partidului în această privință, au contribuit la îmbogățirea teoriei revoluționare a socialismului științific cu teze originale și prețioase aflat prin modul în care a fost înlăptuit — sub conducerea nemijlocită a partidului — acest amplu proces cât și prin rezolvările principiale inedite ale unor probleme majore din principalele comparații ale societății. Rolul hotărîtor în stabilirea direcțiilor de acțiune, în clarificarea unor importante probleme teoretice precum și în fundamentarea locului clasei muncitoare în procesele revoluționare care caracterizează diferitele etape ale construcției socialiste, îi revine, începînd cu perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru. În ansamblul operei teoretice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, dominată de suflul înnoitor al viziunii sale revoluționare, profund umaniste, un loc important îl ocupă demonstrarea rolului crescînd al clasei muncitoare, al întregului popor, al conștiinței sociale în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate, în relație directă cu dinamica accelerată a întregii societăți românești.

În prezent poporul nostru, clasa muncitoare fărâmișea cooperatistă, intelectualitatea, celelalte categorii sociale, se află în fața unui salt calitativ, a cărui esență revoluționară constă în trecerea de la acumulările cantitative la o calitate superioară în toate domeniile vieții economice, sociale și politice. Imperativul realizării acestei transformări calitative caracterizează și

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XI-lea și Congresul al XII-lea și sarcinile de viitor ale partidului. București, Ed. politică, 1979, p. 6.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 14, București, Ed. politică 1977, p. 553.

conținutul documentelor adoptate de cel de al XII-lea Congres al partidului care pornesc de la necesitatea de a continua pe o treaptă superioară procesul revoluționar definit în Programul partidului.

1. Rolul și locul clasei muncitoare în modernizarea economiei socialiste

ÎN MOMENTUL în care clasa muncitoare devenea proprietara principalelor mijloace de producție, sarcina industrializării rapide se impunea ca o condiție sine qua non a progresului general. Principiul călăuzitor, conceput ca factor vital al evoluției întregii națiuni, urmărit neabătut și aplicat cu consecvență a fost acela că „**întotdeauna partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societății socialiste în România industrializarea, ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naționale și ridicare a standardului de viață al maselor, de întărire a independenței naționale.**”²⁾ Trăsătura distinctivă a acestui proces o reprezintă creșterea contribuției industriei la realizarea venitului național și, prin aceasta, întărirea permanentă a poziției sale de ramură conducătoare în ansamblul economiei naționale. Desfășurîndu-se, îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., pe baza unei concepții științifice fundamentate și verificate de viață, rod al contribuției nemijlocite a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, politica în acest domeniu, avînd ca scop îmbinarea într-un organism funcțional a industriei, agriculturii, transporturilor și celorlalte ramuri de activitate cu știința, cu creația tehnologică, urmărește și asigură: dinamismul accelerat și echilibrul economiei noastre; corelațiile optime dintre ramurile producătoare de mijloace de producție și cele producătoare de bunuri de consum, dintre ramurile industriale extractive și cele prelucrătoare în vederea valorificării superioare a resurselor naturale; dezvoltarea armonioasă, unitară a tuturor zonelor și județelor țării; dezvoltarea prioritară a ramurilor generatoare de progres tehnic, de prelucrare superioară pentru a realiza produse de înaltă tehnicitate, obiective la care s-a adăugat pe parcurs, imperativul, subliniat la Congresul al XII-lea, limitării la strictul necesar a producțiilor mari consumatoare de materii prime și energie.

Accentuarea caracterului intensiv, de înalt randament al dezvoltării noastre industriale se va înlăptui în cincinalul viitor — al cărui obiectiv istoric pe plan economic este transformarea României într-o țară cu un nivel de dezvoltare medie — prin valorificarea superioară a resurselor materiale, prin adîncirea și diversificarea gradului lor de prelucrare, prin creșterea creativității muncii, concomitent cu regîndirea radicală, calitativă a actualei structuri a industriei, în sensul orientării ei spre ramuri și sectoare moderne și de perspectivă. Astfel, ritmurile de dezvoltare pentru fiecare ramură au fost stabilite ținîndu-se seama de nevoile generale ale dezvoltării armonioase a economiei naționale, de corelațiile necesare dintre sectoare și, în același timp, au fost optimizate cu ajutorul altor cîțiva parametri: 1) valorificarea superioară a materiilor prime; 2) realizarea de produse de înaltă tehnicitate; 3) trecerea cu hotărîre la atingerea unor consumuri energetice minime.

În raport cu această situație trebuie să crească și responsabilitatea clasei muncitoare față de gospodărirea eficientă, cu randament superior, a mijloacelor de producție și a materiilor su-

puse prelucrării, față de modul direct în care își exercită misiunea de a conduce această ramură a economiei naționale, caracterizată prin forma cea mai dezvoltată a proprietății sociale, cu gradul cel mai înalt de concentrare și socializare, purtătoarea celor mai înaintate relații de producție. În acest sens, plenara Comitetului Central al P.C.R., din martie 1978 analizând — în spiritul Programului partidului — profundele mutații care au avut loc în societate a hotărîi instituirea autoconducerii muncitorești, a autogestiuunii și autofinanțării ca principală formă de exercitare a rolului social conducător al clasei muncitoare în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Rezolvarea sarcinilor pe care le-a ridicat și le ridică dezvoltarea industriei moderne, de înaltă eficiență s-a împletit și se îmbină într-o concepție unică și într-o acțiune de largă perspectivă istorică, cu cerințele specifice unui alt obiectiv strategic, de stringentă prioritate — care confirmă și întărește rolul și poziția conducătoare a clasei muncitoare în opera de edificare a socialismului — și anume soluționarea problemei agrare, organizarea socialistă a agriculturii, dezvoltarea intensivă și multilaterală a acesteia, perfecționarea organizării acestui sector economic. Dotarea tehnico-materială și modernizarea acestei importante ramuri a economiei naționale prin extinderea mecanizării și chimizării, prin dezvoltarea sistemelor de irigații, prin folosirea cât mai rațională a pământului, prin organizarea producției și a muncii pe baze științifice sporește an de an contribuția ei la realizarea venitului național.

Analizînd progresele înregistrate de agricultura țării noastre în anii socialismului, Congresul al XII-lea al partidului a stabilit că înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, care să cuprindă atît baza tehnico-materială, cît și organizarea producției va constitui obiectivul prioritar al cincinalului viitor pentru acest sector al economiei naționale. În spiritul acestei hotărîri, trecerea la o nouă calitate impune atît dezvoltarea și modernizarea susținută a producției agricole cît și valorificarea deplină a avantajelor noului sistem de organizare și conducere a agriculturii, instituit la începutul acestui an. Necesitatea creării consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, menite să asigure conducerea și planificarea unitară a întregii activități de producție din agricultură, izvorăște din cerințele dezvoltării forțelor de producție, din adîncirea gradului de socializare a relațiilor sociale, din stadiul de evoluție a societății românești, din adîncile mutații cantitative și calitative care au impus depășirea unor modalități de organizare și conducere a sectoarelor socialiste, de stat și cooperatist. Întemeiate pe unitatea de tip a proprietății socialiste din agricultură, care diferă doar prin gradul de socializare, consiliile unice agroindustriale favorizează integrarea cooperativelor în forme organizatorice mai ample, adîncesc simbioza dintre munca din agricultură și din industrie, apropierea dintre oraș și sat, exprimă sintetic, sensul tuturor prefacerilor de mare perspectivă și cu profunde semnificații din societatea noastră.

În anii socialismului, cînd destinele economiei naționale se află în mîinile clasei muncitoare, ale poporului, odată cu transformările radicale, fără precedent, din toate compartimentele, au fost înregistrate succese care situează țara noastră în rîndul națiunilor cu cea mai dinamică dezvoltare. Pe linia victoriilor epocale, care confirmă capacitatea de dăruire a clasei muncitoare și vocația ei constructivă, se înscrie trecerea României de la stadiul de țară înapoiată la acela de țară în curs de dezvoltare, aflată în evoluție rapidă, spre stadiul, ce va fi atins în cincinalul viitor, de țară cu un nivel mediu de dezvoltare.

Documentele celui de-al XII-lea Congres al partidului accentuează, prin conținutul și prevederile lor, locul clasei muncitoare în societate, poziția ei de forță socială conducătoare, acestei clase revenindu-i principala răspundere pentru traducerea în viață a cerințelor pe care le implică obiectivul fundamental al cincinalului viitor și sarcinile de bază ale perioadei următoare, și anume: să asigure creșterea proporțională și armonioasă, în ritmuri înalte, a tuturor ramurilor economiei naționale și să accelereze procesul de restructurare a industriei prin creșterea prioritară a industriilor de prelucrare avansată: să realizeze un echilibru optim între diferite sectoare încît să stimuleze progresul general al societății și ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a populației; să transforme, într-o măsură tot mai mare, într-o forță nemijlocită de producție prin afirmarea puternică a revoluției tehnico-științifice în

toate domeniile, a creației științifice și tehnologice naționale valoroase; să continue amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu prin îmbinarea, într-o concepție unică și de largă perspectivă, a criteriilor economice, sociale, demografice culturale, politice, astfel încît să echilibreze nivelul de dezvoltare industrială a tuturor zonelor și județelor patriei; să consolideze pe mai departe modul de producție socialist prin întărirea concordantei dintre nivelul și structura forțelor de producție și formele și metodele de utilizare conștientă a relațiilor de producție. Prin urmare, sînt responsabilități deosebite legate de înfăptuirea unor adînci schimbări calitative în structura economică, de clasă, în viața cultural-științifică a țării noastre, care vor conduce, la sfîrșitul deceniului viitor, la împlinirea obiectivelor generale ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

2. Transformarea clasei muncitoare in clasă fundamentală a societății — factor și premisă a mutațiilor radicale din structura socială și ale perfecționării relațiilor sociale

STRUCTURA socială din țara noastră, ținînd pasul cu marile prefaceri revoluționare ce au avut loc în anii construirii socialismului, în special economice — deja prezentate —, dar și politice — cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimia și cu celelalte categorii sociale prietene, — a înregistrat mutații de o asemenea profunzime încît trăsătura esențială, distinctivă, a actualei structuri de clasă o constituie concordanta dintre interesele de durată ale societății, în ansamblu, cu cele ale claselor, grupurilor sociale și indivizilor.

Modificarea structurii sociale a avut și are un caracter obiectiv, strîns împletit cu acțiunea factorului subiectiv, a partidului comunist înainte de toate, care a condus mișcarea din acest important domeniu al vieții sociale pe baza cunoașterii cerințelor legilor sociale, conferindu-i atributele unui proces conștient, planificat și programatic, caracteristic întregii dezvoltări economico-sociale.

Modernizarea structurii economiei naționale a generat o mare mobilitate socială și profesională, a produs deplasări spectaculoase ale populației ocupate dinspre sectorul agricol spre cel industrial. Această intensă mobilitate socială, ce se concretizează în creșterea numerică a clasei muncitoare și a intelectualității prioritară fiind prima, concomitent cu reducerea numerică și a ponderii țărănimii, se înscrie în tendința legică de apropiere între clase, tendință ce coincide cu mobilurile socialismului, cu aspirațiile tuturor celor ce muncesc.

Caracteristica esențială a amplului proces de continuare a operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, căruia documentele Congresului al XII-lea i-au imprimat un ritm mai rapid și trăsături noi, este aceea că transformările ce au fost preconizate în societatea noastră, deși cer făcînd-o eforturi serioase din partea clasei muncitoare, a întregului popor, sînt astfel concepute, încît ele se vor realiza prin înfăptuirea unor adînci mutații de ordin calitativ în profilul cultural — spiritual și moral-politic al fiecărui om al muncii, în întreaga sa activitate productivă. Practic, acest program pune accentul nu pe eforturile fizice, ci pe stimularea gîndirii, a spiritului novator, pe lupta necruțătoare împotriva a tot ce este vechi și perimat pentru triumful noului, pentru supremația și prioritatea calității activității sociale. Astfel, în condițiile automatizării și cibernetizării proceselor de producție, perfecționarea pregătirii profesionale, ridicarea nivelului de cultură și de înțelegere, a capacității de judecată încetează cu desăvîrșire de a mai fi o simplă dorință sau „ambție“ a individului și devine o cerință obiectivă, egală deopotrivă pentru toți cei ce muncesc, indiferent de profil, concretizată în procesul pregătirii permanente,

desfășurată mai ales prin programe de reciclare. Eficiența economică este o problemă care nu mai ține strict și exclusiv de tehnică, ci și, în egală măsură, de factorul uman, de gradul de inițiativă creatoare, de gândirea economică a oamenilor, de talentul și pasiunea lor.

Evoluția structurii de clasă, proces dialectic amplu, realizează armonizarea intereselor fundamentale ale oamenilor muncii și permite, totodată, existența unui larg evantai de interese proprii diferitelor categorii sociale, care se manifestă și se realizează în cadrul unității tipologico-istorice a intereselor clasei muncitoare. Obiectivul fundamental conștințit de Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de documentele Congresului al XII-lea, și îndeplinit cu perseverență de clasa muncitoare, de întregul nostru popor, îl reprezintă asigurarea unor condiții egale de existență în fiecare sferă de activitate socială pentru a crea o situație socială echitabilă, efectiv egală tuturor oamenilor muncii.

Evoluția structurii sociale în direcția făuririi poporului muncitor unic constituie un fenomen obiectiv ce decurge din dezvoltarea puternică a forțelor de producție, din întărirea bazei tehnico-materiale a societății încât să asigure ritmuri înalte de creștere a producției de bunuri materiale, de satisfacere optimă a trebuințelor materiale și spirituale ale tuturor categoriilor de oameni ai muncii. Apropierea treptată dintre clase, dintre toți oamenii muncii, — necesitate istorică a cărui perspectivă o constituie poporul muncitor omogen — este concepută de partidul nostru și îndeplinită nu ca un act ce se realizează „de la sine”, în virtutea caracterului său legic, ci ca tendință și proces de durată, ce implică profunde schimbări de ordin economic, social, ideologic în vederea omogenizării statutului oamenilor muncii la nivelul parametrilor înalți ai progresului social, tehnic și științific pe măsura dezvoltării proprietății sociale.

3. Creșterea și perfecționarea rolului conducător al clasei muncitoare — relație social-politică fundamentală a societății

PROBLEMELE fundamentale ale construcției socialiste în sfera relațiilor și puterii politice au fost rezolvate de Partidul Comunist Român prin abordarea lor în strânsă și directă legătură cu toate celelalte prefaceri revoluționare. Profundele transformări economice și sociale au reclamat, pe plan politic, adinirea permanentă a democrației, măsuri și forme organizatorice, activități educative, de natură să asigure participarea clasei muncitoare, a celorlalte clase și categorii sociale la elaborarea și îndeplinirea obiectivelor programatice ale partidului, în conformitate cu interesele întregului popor. În acest sens, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind că în cadrul marilor prefaceri care au avut loc în România, rolul conducător al clasei muncitoare a fost decisiv, sublinia, totodată, că „in toate măsurile de perfecționare a conducerii societății noastre pe prim plan stă clasa muncitoare, clasa cea mai înaintată a societății noastre, principala forță productivă care a dovedit că știe să-și îndeplinească în mod minunat rolul său conducător al întregii noastre națiuni”¹⁾.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 6, Ed. politică, 1972 pp. 212—213 — București.

În actuala etapă istorică își intensifică acțiunea factorii obiectivi și subiectivi care determină rolul clasei muncitoare de forță socială conducătoare și, totodată, apar alții noi, care îi amplifică activitatea socială, afirmând-o tot mai pregnant, în toate domeniile, ca principal factor al luptei pentru progresul continuu al României, ce pune în mișcare imensele energii ale poporului. Autoconducerea muncitorească întărește exercitarea rolului clasei muncitoare de forță socială conducătoare în toate sferele de activitate, atribuțiile și funcțiile organelor sale oferindu-i posibilitatea unei conduceri efective, directe și larg cuprinzătoare, prin satisfacerea optimă a intereselor sociale și celor individuale. De asemenea, imbinarea tot mai organică a instituțiilor autoconducerii, de la toate nivelele, cu sistemul de organizații ale democrației reprezentative de stat constituie trăsătura definitorie a evoluției sistemului și a instituțiilor politice din țara noastră în prezent și în perspectivă.

Dezvoltarea democrației în România se desfășoară din inițiativa și sub conducerea Partidului Comunist Român partid care exprimă voința și interesele întregii națiuni. Acest proces asigură — în condițiile partidului unic și ale unicității puterii, principiu izvorînd din natura relațiilor dintre clase și categorii sociale, din unitatea socialistă, moral-politică a poporului, din existența consensului asupra intereselor și aspirațiilor fundamentale ale membrilor societății — dezbateră reală a tuturor problemelor dezvoltării sociale și găsierea celor mai bune forme și modalități pentru participarea fiecărei categorii de oameni ai muncii la activitatea de conducere socială.

De o deosebită importanță pentru adâncirea continuă a democrației noastre socialiste este transpunerea în viață a propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind **creșterea rolului Frontului Unității Socialiste în viața social-politică a țării și îmbunătățirea organizării sale**, ceea ce marchează trecerea la o etapă calitativ superioară în întreaga activitate a F.U.S. Prin crearea organizațiilor proprii ale Frontului Unității Socialiste în fabrici, secții, sectoare, ateliere, în instituții, la sate, în cartiere ale orașelor, în care sînt cuprinși membri individuali din rîndul tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, se va asigura **polarizarea și mai puternică a tuturor energiilor poporului, valorificarea și mai largă a inițiativei maselor de oameni ai muncii**. Faptul că din organizațiile proprii ale F.U.S., care își desfășoară întreaga activitate sub conducerea partidului, fac parte, de regulă, oameni ai muncii care nu sînt în rîndurile Partidului Comunist Român, înseamnă și o mai intensă activizare politică a unei părți considerabile din populația țării, care în felul acesta își va aduce o contribuție sporită la îndeplinirea politicii interne și externe a partidului. În același timp, întrucît o mare parte a membrilor individuali ai F.U.S., provin din rîndurile clasei muncitoare, creșterea participării muncitorimii, și pe această cale, la viața politică, socială și economică a țării, înseamnă implicit și o sporire a rolului conducător al clasei muncitoare în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de îndeplinire a hotărîrilor celui de-al XII-lea Congres al partidului.

Perfecționarea democrației reprezintă însăși posibilitatea exprimării nestingherite asupra tuturor fenomenelor vieții social-politice, exprimare care, în societatea noastră, se manifestă prin confruntarea liberă de idei, de soluții, de opinii pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare și progres încît întreaga politică a partidului — inspirată din experiența maselor largi — devine rezultatul voinței poporului și asigură desfășurarea dinamică a procesului de transformare revoluționară a societății. Prin justețea și clarviziunea liniei sale politice, partidul își reconfirmă permanent încrederea poporului, recîștigîndu-și — de fiecare dată pe un plan superior — mandatul său, de forță politică conducătoare în societate. Activitatea sa de edificare a socialismului demonstrează că a știut și știe să reprezinte și să îndeplinească aspirațiile vitale ale poporului.

În același timp, toate marile realizări precum și perspectivele conturate de documentele celui de al XII-lea Congres al partidului pun în evidență înaltele virtuți ale clasei muncitoare, care, ca forță socială conducătoare, își dovedește permanent spiritul ei de abnegație și de sacrificiu, deosebita răspundere pe care o implică misiunea sa istorică, revoluționarismul ei consecvent, capacitatea organizatorică, de îndeplinire a unității de interese și acțiune a întregului popor.

Constantin NICA

**Patriotismul – componentă de seamă
a tradițiilor progresiste
în gândirea românească (II)**

EMANCIPAREA ECONOMICĂ A ȚĂRII – CONDIȚIE VITALĂ A INDEPENDENȚEI SALE POLITICE

AȘA CUM ARĂTAM în numărul anterior al revistei, gânditorii progresiști români din secolul trecut considerau că independența politică a țării putea fi dobândită efectiv numai în condițiile în care era însoțită de emanciparea economică; or, aceasta nu putea fi posibilă fără industrializarea țării, fără crearea unei industrii autohtone puternice ca pirghie principală a progresului ei social-economic. Secole de-a rîndul România a fost sursă de cîștiguri exorbitante pentru puterile „protectoare” și „suzerane”, cînd sub semnul stăpînirii ostile, cînd sub cel al ocrotirii „binevoitoare”; iar în condițiile dezvoltării capitaliste țara a cunoscut din plin „binefacerile” capitalului străin.¹⁾ O asemenea situație nu mai putea să constituie condiția de existență a unei țări care de mai multe secole lupta pentru propria emancipare și înălțare, pentru o dezvoltare de sine stătătoare.

Ar fi greșit să se creadă că starea de lucruri precară din țară și necesitatea înscrierii sale pe magistrala industrializării era înțeleasă și recunoscută de întreaga gândire economică și politică a vremii. Din păcate, au existat cercetători și oameni politici care sfidînd realitățile românești, încercau să convingă pe contemporanii lor că efortul în direcția industrializării ar

constitui o „vanitate puerilă”, lipsită de sens și rațiune (cum susținea de pe poziții conservatoare I. Strat). Această neîncredere în capacitatea țării de a depăși starea de înapoiere economică se făcea ecoul opiniei unor cercuri străine care rezervau României și în viitor rolul de țară agricolă. Așa, de exemplu, consulul austro-ungar Bosco afirma insidios că „românul n-are plăcere și atragere pentru alte industrii decît pentru agricultură”²⁾.

Prosternerea conservatoare în fața unor ocupații tradiționale și lipsa de receptivitate față de modernizarea economiei prin industrializarea țării a fost virulent criticată de personalități marcante ale culturii românești nu numai din domeniul economic, ci și din alte domenii, personalități preocupate de progresul material și spiritual al țării. În acest context, deosebit de semnificativă este replica lui B. Petriceicu-Hașdeu dată aceluia care, chiar cu bune intenții, doreau să sădească în inima cetățenilor „ideea că „România a fost, este și trebuie să fie o țeară agricolă!”. Cu deplină îndreptățire el arată că o țară agricolă suferă în mod fatal o triplă consecință: despotism înăuntrul său, umilire în afară și o extremă rămînere în urmă chiar în sfera agriculturii.

Sfaturile date țării din interior sau din afară de a rămîne în continuare agricolă

sînt respinse de gânditorii și oamenii politici progresiști cu argumente științifice și social-politice temeinic susținute. „Pentru ce sfaturii numai la adresa noastră – scria P. S. Aurelian; pentru ce ni se zice mereu: căutați-vă de pămînt și lăsați industria pe seama altora. Arate-ni-se un alt neam din Europa care să fie numai agricultor și vom pleca capul. Apoi, cînd toate țările lucrează din răsuputeri pentru înflorirea industriei, numai noi să stăm nepăsători? Aceasta nu este cu putință, afară numai dacă neamul românesc nu dorește să ajungă o adevărată colonie economică, colonie supusă și devotată. Una ca asta nu se poate; un popor nu poate să se sinucidă numai pentru a face pe placul altora”³⁾.

În opțiunea gândirii progresiste din țara noastră, opțiunea pentru industrializare nu înseamnă sancționarea dilemei – ori industrie ori agricultură, ci dezvoltarea amîndurora într-un echilibru armonios și rațional în care agricultura însăși să devină beneficiara dezvoltării industriale. De fapt, politica de industrializare se identifice, în mare măsură, cu orientarea preocupărilor spre activitatea productivă, spre dezvoltarea producției materiale în diferite compartimente economice și, evident, în primul rînd, al producției industriale. Absolutizarea prelucrării primitive a pămîntului ca și irrosirea capacității și talentului în zone de activitate speculative erau considerate, pe drept cuvînt, dăunătoare pentru dezvoltarea economico-socială a țării. Ținînd seama că izvoarele bogăției naționale erau resursele naturale și umane, „reazimul nostru nu poate fi decît în țară, în întărirea ei, în dezvoltarea aptitudinilor ei”⁴⁾. Această precizare a lui Mihai Eminescu, regăsită și la alte personalități proeminente ale vremii, scoate în evidență ideea valoroasă potrivit căreia politica de industrializare a țării trebuia înfăptuită nu prin subjugarea economică față de capitalul străin, ci prin atragerea în sfera activității productive, și, în general utile, a întregului potențial al economiei naționale.

În cadrul mișcării de idei progresiste privind necesitatea și posibilitatea industriali-

FIȘE

Vasile Chelău

PERSPECTIVE DEMOGRAFICE

● Sub semnătura lui Vasile Chelău a apărut de curînd în Editura Științifică și Enciclopedică lucrarea „Perspective demografice”, consacrată principalelor aspecte metodologice privind studiul evoluției fenomenelor demografice. În volum se relevă că utilizarea pe scară largă a prognozelor demografice în progno-

zele social-economice – reflectare conceptuală a interdependențelor reale ce iau naștere între variabilele demografice și procesele economice și sociale – contribuie nemijlocit la fundamentarea mai riguroasă a deciziilor în conducerea societăților moderne și, cu deosebire, a celor cu economie planificată. Situîndu-se, din punct de vedere istoric, în avangarda investigațiilor privind viața socială, demografia dispune, totodată, de numeroase metode și tehnici de prognoză. Folosirea lor adecvată permite proiectarea dinamicii complexe a populației: mortalitate, fertilitate, migrație, repartiția pe grupe de vîrstă etc., precum și unele proiectări demografice derivate privind populația activă și numărul de gospodării. Problemele menționate sînt abordate pe larg în cel de-al doilea capitol al lucrării. Autorul

consacră ultima parte a volumului relevării caracteristicilor evoluției populației României pînă la sfîrșitul acestui secol, amplelor progrese înregistrate de aceasta pe planul reducerii mortalității și creșterii duratei medii de viață la nivelul țărilor dezvoltate ale lumii; în același capitol s-a urmărit elaborarea unei proiectări explorative pe termen foarte lung – perioada 1976–2176.

N. N. CONSTANTINESCU

*Az ellentmondás problémája
a szocialista gazdaságban*

KÖZGAZDASÁGI ÉS JOGI KÖNYVTÁR
BUDAPEST, 1976

● De curînd a apărut la Budapesta în editura Közgaz-

dasági és jogi könyvtárho, traducerea în limba maghiară a lucrării profesorului universitar dr. N. N. Constantinescu – „Problema contradicției în economia socialistă”. Traducerea volumului aparține lui Lupan Ana-Maria și Prohammer László. Introducerea la carte, prezentată din partea editurii, scoate în relief valoarea științifică a volumului ca și utilitatea sa atât pentru economiști cît și pentru filozofi.

Dezbateri științifice

● În cadrul dezbaterilor științifice lunare organizate de Institutul Central de Cercetări Economice, săptămîna trecută, a avut loc un larg schimb de păreri asupra rezultatelor unor cercetări efectuate de Institutul de Planificare și Prognoză cu privire la

zării țării ca factor de progres și civilizație un loc deosebit îl ocupă gândirea economică socialistă. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, „de la primele sale începuturi mișcarea muncitorească și socialistă din România, reprezentanții ei de seamă au văzut în industrie condiția vitală a dezvoltării țării noastre”. Teza industrializării ca pilon principală a progresului social, ca garanție a independenței economice și politice a țării nu constituie un episod sporadic în scrierile socialiștilor români. Dimpotrivă, ea este funciar integrată în concepția lor de ansamblu privind prefacerea pe baze noi, socialiste, a societății românești. De remarcant că problema încurajării industriei naționale este inserată și în programul partidului social-democrat al muncitorilor din România adoptat la Congresul din 1893 care în articolul 13 prevedea „protegierea industriei prin vămi, întrucât (în măsura în care - I.B.) nu vatămă interesele consumatorilor muncitori”¹⁾.

Sînt numeroase studiile și articolele militanților socialiști consacrate industrializării. Această constanță a gândirii lor se explică atît prin starea de înapoiere la nivel macroeconomic cît și prin condițiile de viață mizere ale maselor, probleme majore cu care se confrunta țara noastră în epoca respectivă și la care ei căutau un răspuns cît mai fundamentat. Aceste stări de lucruri nu se puteau soluționa de la sine, pe temelia unei societăți agrar-țărănești, cum preconizau poporaniiștii sau, în forme mai brutale, conservatorii. Răspunzînd lui C. Stere care încerca să demonstreze că idealul României trebuie să fie al societatei poporanisto-țărănească, C. Dobrogeanu-Gherea arăta că, dacă acesta ar fi viitorul țării, ea ar fi fără viitor, întrucît o țară eminentement agricolă este săracă și înapoiată atît sub raport economic, cît și sub raport cultural.

De aceea, sublinia gînditorul socialist, pentru România dezvoltarea industriei „e posibilă și nu numai posibilă dar și necesară și nu numai necesară, dar e chiar o condiție de existență a țării, o condiție de a fi ori a nu fi”²⁾. Idei asemănătoare întîlnim și în scrierile lui R. Ionescu-Rion,

Ștefan Stîncă, C. Racovski, Al. Ionescu și ale altor socialiști.

Sublinierea de către gînditorii socialiști a rolului industriei în viața economică a țării nu însemna ignorarea sau desconsiderarea de către ei a importanței și rolului agriculturii în cadrul complexului economic național. Dimpotrivă, reprezentanții clasei muncitoare acordau o atenție deosebită și acestei ramuri, arătînd că de nivelul ei de creștere depindea, în mare măsură, aprovizionarea industriei cu materii prime și a populației cu bunuri de consum. Dacă industria dezvoltată era privită ca o condiție de existență a unei agriculturi intensive, de productivitate ridicată, la rîndul său agricultura modernă era considerată ca un factor major al dezvoltării echilibrate a întregului organism social-economic al țării; cu alte cuvinte socialiștii români arătau că dacă viitorul satului depindea de dezvoltarea industrială a țării, viitorul industriei înseși era condiționat de gradul de dezvoltare a agriculturii.

Socialiștii erau conștienți că dezvoltarea industrială a țării în contextul unor relații de producție clădite pe proprietatea privat-capitalistă era însoțită de exploatarea sub diverse forme a maselor muncitoare. Totuși ei susțineau constant încurajarea dezvoltării industriei naționale, a promovării progresului tehnic; socialiștii vedeau astfel dezvoltarea clasei muncitoare, ceea ce pregătea premisele trecerii la o nouă orînduire socială, precum și condițiile ridicării țării pe noi trepte ale civilizației materiale și spirituale. Așa cum releva socialistul Fanoit Mușoiu, stimularea industriei „dezvoltarea mașinilor nu aduce nemi sărăcirea și istovirea proletariatului”, ci conține în sine și „elementul dezvoltării lui, cuprinde germeii din care va naște societatea socialistă”. Iar în această societate, industrializarea, dezvoltarea în ansamblu a țării nu va mai fi un factor de satisfacere a intereselor unui grup social minoritar, ci va deveni un mijloc de asigurare a nevoilor întregii populații, condiție primordială a emancipării sale economice și sociale. Idealurile socialiștilor, aspirațiile clasei muncitoare se identifi-

cau astfel cu cele ale maselor de oameni ai muncii, cu interesele națiunii angajate pe calea ireversibilă a progresului și prosperității. „Socialiștii - sublinia cu deplin temei un organ de presă muncitoresc - sînt dar cu marea majoritatea a norodului român și deci patriotismul lor se aplică la cea mai mare parte a națiunii. A apăra dar interesele acestei clase, a lupta pentru fericirea poporului român, a căuta a-i da ce este al lui, iată care este ținta socialiștilor, și țintă mai patriotică nu poate fi”³⁾.

Aceste tradiții progresiste din gîndirea economică românească au fost preluate și dezvoltate pe un plan superior de către reprezentanții clasei muncitoare, în noile condiții istorice. Uniți în cadrul Partidului Comunist Român (înființat în 1921) și îndrumați de partid, ei au ridicat pe culmi tot mai înalte gîndirea revoluționară din țara noastră, îmbinînd-o cu acțiunea practică, în scopul făuririi unei lumi mai bune și mai drepte, a lumii socialiste și comuniste pe pămîntul României. Obiectivele stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. dau expresie celor mai nobile năzuințe patriotice pentru care au luptat generații și generații de înaintași, iar împlinirea lor practică va permite înflorirea civilizației socialiste în țara noastră, va face ca România să ocupe locul ce i se cuvine în diviziunea internațională a muncii, în circuitul valorilor economice și culturale ale lumii contemporane.

prof. dr. Ion BULBOREA

¹⁾ Din gîndirea economică progresistă românească, Ed. științifică, 1968, p. 515-521.

²⁾ Vezi O. Constantinescu, Critica teoriei „România, țară eminentement agricolă”, Ed. Acad. R.S.R., 1975, p. 63-64.

³⁾ P.S. Aurclian, Opere economice, Ed. Acad. R.S.R., 1967, p. 233.

⁴⁾ M. Eminescu, Opera politică, vol. II, Ed. I. Crețu, Buc. 1941, p. 402.

⁵⁾ „Munca” nr. 7/1893.

⁶⁾ „Viitorul social” nr. 10/1908.

⁷⁾ „Drepturile omului” nr. 39/1895.

„Perfecționarea planificării și urmăririi realizării producției nete în industrie” și „Modele economico-matematice de prognoză pe termen lung, elaborate și utilizate pentru studierea unor variante ale evoluției principalilor indicatori ai dezvoltării economice-sociale”. Dezbaterea s-a bucurat de participarea unor cadre de specialitate din întreprinderi și instituții specializate, din învățămînt și cercetare.

Dezvoltare teritorială

● Primul dintr-o serie consacrată problemelor teoretice și practice ale repartiției teritoriale a Industriei, volumul *Spatial Analysis, Industry and the Industrial Environment* (Analiza spațială, industria și mediul industrial), John Wiley and Sons, Ltd. 1979, 289 p.,

sub redacția profesorilor F. E. Ian Hamilton (Londra) și G.H.R. Linge (Canberra), abordează complexitatea relațiilor care se stabilesc între industrie și mediul în care aceasta își desfășoară activitatea. Grupînd contribuții ale unor autori din mai multe țări dezvoltate ale lumii cu sisteme sociale-economice d'ferite (Anglia, Suedia, U.R.S.S., S.U.A., Australia), editorii urmăresc să cuprindă nu numai o tematică variată, ci și o diversitate de abordări a problemei menționate, cu deosebire din unghiul de vedere al teoriei sistemelor. Industrializarea rapidă a țărilor în curs de dezvoltare - se constată în volum - oferă noi stimulente celor care se interesează de teoria și practica amplasării teritoriale a industriei. Deocamdată însă, notează ei, studierea problematicii speciale

a acestor țări rămîne încă într-un stadiu incipient.

Perspective însemnate de afirmare a industriei mici

● La rubrica „Revista presei” publicația „Perspectives Polonaises” (nr. 9/1979) inserează sinteza mai multor articole apărute în presa din această țară consacrate perspectivelor de dezvoltare ale industriei mici. Tendința, tot mai accentuată în ultima vreme, a revitalizării industriei mici, a sporirii importanței sale în cadrul economiei, se evidențiază în articol, ar avea drept cauze mai multe tipuri de factori. Pe de o parte este vorba de dezvoltarea consumului care generează noi cerințe ale populației, mai individualizate și mai diversificate, iar pe de altă parte de însuși nivelul atins de marea industrie, care determină noi sarcini pentru producția între-

prinderilor mici; se are astfel în vedere degrevarea întreprinderilor mari de obligația realizării unor produse care, din punct de vedere tehnic și organizațional, nu sînt rentabile. Totodată industria mică este concepută ca o însemnată verigă de cooperare pentru marile unități de producție. În studiu se arată că dezvoltarea industriei mici este concepută ca un factor de armonizare a structurii industriale în ansamblul său, aceasta urmînd să joace un rol esențial în consolidarea echilibrului în numeroase sectoare importante ale economiei. Se subliniază că realizarea sarcinilor de mai sus este condiționată de creșterea și perfecționarea dotării tehnice, a unităților de industrie mică, de îmbunătățiri în plan organizatoric etc.

RELAȚIILE ECONOMICE EXTERNE ȘI DEZVOLTAREA ECONOMICĂ

ÎN DEZVOLTAREA economico-socială a oricărei țări, în înaintarea sa pe drumul progresului și civilizației, rolul hotărâtor revine **factorului intern**, mobilizării depline și utilizării eficiente a resurselor proprii materiale, financiare și umane. Dezvoltarea autentică reprezintă, dincolo de opțiunile politice diferite, de caracterul relațiilor de producție și nivelul forțelor de producție dintr-o țară sau alta, un proces **endogen**, care își trage resursele principale și se realizează în proporție covârșitoare în cadrul economiilor naționale.

În același timp, în condițiile actuale, ale creșterii interdependențelor economice, politice, culturale dintre națiuni, ale adâncirii diviziunii internaționale a muncii sub impactul determinant al revoluției științifico-tehnice, promovarea relațiilor economice externe, pe principii de egalitate și echitate, a devenit o necesitate obiectivă pentru fiecare țară, o condiție tot mai importantă a desfășurării producției naționale lărgite. După cum se arată în Programul Partidului Comunist Român, lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. Urmind consecvent această orientare programatică, România întreține astăzi relații de colaborare economică cu 140 de țări de pe toate continentele, față de 29 de țări în 1950. Așa cum declara tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, de la înalta tribună a celui de al XII-lea Congres al partidului, „**România va face totul pentru amplificarea continuă a raporturilor politice, economice, tehnico-științifice și în alte domenii cu toate țările, fără deosebire de orinduire socială, avind convingerea că aceasta corespunde atît intereselor progresului economic și social multilateral al poporului nostru, cît și propășirii celorlalte popoare, cauzei generale a progresului și păcii în întreaga lume.**”

Adîncirea diviziunii internaționale a muncii

ÎN PERIOADA ACTUALĂ, se evidențiază cu pregnanță creșterea rolului relațiilor economice externe în dezvoltarea economică a țărilor lumii. Astfel, conform datelor din statisticile O.N.U., ponderea exportului (în prețuri curente) în produsul intern brut a crescut în țările occidentale industrializate de la circa 12% în 1960 la 16-17% în prezent, în țările în curs de dezvoltare de la 16% la peste 25%, iar în țările socialiste de la sub 5% la peste 8%. Această evoluție este rezultatul dinamicii deosebit de susținute a comerțului exterior al statelor lumii și implicit a comerțului internațional, dinamică ce a devansat pe ansamblu creșterea produsului intern brut și creșterea producției industriale: în perioada 1950—1978 exporturile mondiale au crescut în expresie valorică de circa 21 de ori, față de creșterea de circa 4 ori a P.I.B. și de aproximativ 6 ori a producției industriale. Coeficientul de elasticitate al exporturilor (în volum fizic) în raport cu producția mondială este pentru perioada 1960—1978 de 1,42, ceea ce denotă o pronunțată orientare spre amplificarea relațiilor economice internaționale. Criza economică mondială din ultimii ani s-a repercutat și asupra comerțului internațional: dinamica acestuia a înregistrat o anumită decelerare după 1974, în 1975 volumul fizic al exporturilor mondiale scăzînd cu 3 puncte procentuale, față de anul anterior, situație fără precedent în perioada postbelică. Aceste fenomene nu pot însă pune în discuție realitatea fundamentală a creșterii interdependențelor economice internaționale, a extinderii și adîncirii diviziunii internaționale a muncii.

Tabelul nr. 1
Ponderea exportului în P.N.B. în unele țări nesocialiste
— în % —

Țări dezvoltate			Țări în curs de dezvoltare		
Țara	1960	1977	Țara	1960	1977
S.U.A.	3,0	6,3	India	3,0	6,3
Japonia	5,5	12,5	Brazilia	5,3	7,6
R.F. Germania	9,9	23,5	Bangladesh	3,4	5,9
Italia	6,3	23,1	Nigeria	10,0	35,4
M. Britanie	10,1	23,2	Mexic	4,4	5,8
Franța	7,3	16,9	Pakistan	6,7	8,00
Canada	11,2	21,6	Filipine	11,3	15,6
Olanda	20,3	41,4	Thailanda	11,8	19,0
Belgia —			Egipt	12,2	14,1
Luxemburg	21,1	40,1	Iran	16,6	32,2
Suedia	11,9	24,1			

Surse: World Bank Atlas, 1978; U. N. Monthly Bulletin of Statistics, nr. 8, 1979; Tipologia economiilor naționale. Ed. politică, București, 1977.

Datele din tabelul 1, care pun în evidență ponderea exportului în P.N.B. al unor țări nesocialiste, dezvoltate și în curs de dezvoltare evidențiază caracterul general și accentuat al tendinței creșterii locului sectorului extern în sistemul economic național. În toate țările incluse în tabel, ca și în majoritatea țărilor lumii, raportul export-P.N.B. a cunoscut o evoluție ascendentă, indicile de devansare a dinamicii producției naționale de către ritmul comerțului exterior avînd valori ridicate. Aceeași tendință se constată și în cazul țărilor socialiste. Astfel, raportul dintre export și P.N.B. a crescut din 1960 pînă în 1977 de la 18,6% la 27,8% în Bulgaria, de la 8,3% la 14,5% în R.D. Germană, de la 6,8% la 12,3% în Iugoslavia, de la 5,8% la 11,2% în Polonia, de la 12,1% la 20,5% în România, de la 12,7% la 21,3% în Ungaria, de la 3,4% la 5,8% în U.R.S.S. etc.

Dispersia accentuată a indicatorilor prezenți în tabelul de mai sus relevă marea diversitate de condiții naționale concrete — de potențial economic, nivel de dezvoltare, situație geografică — care determină locul diferențiat al relațiilor economice externe în fiecare economie națională în parte. În literatura de specialitate se demonstrează statistic existența unor corelații semnificative, pe de o parte, între gradul de specializare și potențialul economic (corelație negativă), iar pe de altă parte, între ponderea comerțului exterior și nivelul de dezvoltare (corelație pozitivă). Aranjarea țărilor în tabelul nr. 1, în ordinea descrescîndă a numărului populației sugerează, deși destul de imperfect, aceste corelații.

Deși, cifrele prezentate mai sus au numai valoare indicativă în ceea ce privește importanța relațiilor economice externe în economia națională a țărilor respective. Într-adevăr, în zilele noastre, participarea la circuitul economic mondial nu poate fi redusă la exportul și importul clasic, ea se realizează printr-o mare diversitate de forme și căi noi, avansate: tranzacții comerciale complexe, cooperare industrială, colaborare în domeniul științifico-tehnic, specializare și cooperare multilaterală, etc.

În aceste condiții, demersul teoretic în vederea evidențierii rolului activității de comerț exterior — așezate pe baze juste și echitabile în cadrul procesului instaurării unei noi ordini economice internaționale — în dezvoltarea economică națională trebuie să fie condus pe două direcții complementare: cea a efectelor **indirecte**, de amplificare și intensificare a procesului producției lărgite, efecte care în general nu pot fi cuantificate nemijlocit, și cea a aportului **direct** al sectorului extern la creșterea venitului național.

Comerțul exterior, cooperarea economică internațională pot aduce o importantă contribuție la desfășurarea și creșterea pro-

porțiilor proceselor naționale de reproducție, se includ în primul rând în factorii extensivi de creștere economică.

Astfel, pe de o parte, participarea la diviziunea internațională a muncii permite procurarea și suplimentarea unor elemente esențiale ale procesului de producție modern (materii prime, combustibili, tehnologie, etc.), precum și a altor produse care, fie că nu se găsesc, fie sînt insuficiente în spațiul economic național. În acest sens în literatura de specialitate se vorbește despre o funcție complementară a comerțului exterior — de a soluționa contradicția dintre caracterul obiectiv limitat al resurselor în fiecare țară și necesitatea unei game foarte diversificate de factori pentru satisfacerea consumului productiv și individual.

Intr-adevăr, importul de factori primari de producție, îndeosebi combustibili a fost un corelat constant al procesului de dezvoltare economică. Astfel, în cadrul țărilor capitaliste dezvoltate coeficientul de elasticitate al importului de combustibili, în raport cu producția industrială, a fost de 1,50 în perioada de creștere economică susținută 1960-1970, scăzînd la 1,05 în perioada 1971-1975 și la 1,01 în perioada 1975-1977. În țara noastră indicele de devansare a producției industriale de către importul de combustibili și materii prime (în prețuri curente) a fost de 1,54 în perioada 1971-1975 și a scăzut la 1,03 în perioada 1975-1977.

Desigur aprovizionarea cu factori primari de producție pe calea importului rămîne în general o sursă secundară, derivată de asigurare a necesarului de elemente materiale pentru procesul intern de reproducție. Principala cale de procurare a acestora o reprezintă valorificarea deplină a resurselor proprii, a materiilor prime și combustibililor naționali, punerea în valoare a tuturor zăcămintelor existente în țară. Este semnificativ în acest sens faptul că, în ultimul timp, în condițiile fenomenelor de criză care caracterizează circuitul economic mondial, o serie de țări, printre care și România, au adoptat măsuri hotărîte de limitare a dependenței față de sursele externe de energie și alte produse primare. Totodată, în Programul-Directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei adoptat de Congresul al XII-lea al P.C.R., se arată că țara noastră va continua să adîncească cooperarea și colaborarea în domeniul energetic cu toate țările lumii, acordîndu-se prioritate soluționării problemelor legate de lărgirea și valorificarea superioară a bazei proprii de energie și combustibili.

În condițiile afirmării tot mai puternice a unor principii și forme noi de relații economice internaționale, cooperarea industrială devine tot mai mult un mijloc prioritar de aprovizionare a economiilor naționale cu materii prime și combustibil, de îndeplinire a cerințelor decurgînd din accentuarea interdependențelor tehnologice și economice dintre țările lumii.

Pe de altă parte factorul extern — în condițiile afirmării noilor principii de echitate și justiție — este de natură să contribuie la amplificarea proporțiilor reproducției lărgite și accelerarea ritmului de creștere economică, exercitînd o funcție dinamizatoare asupra sistemelor economice naționale. Această funcție se realizează prin asigurarea de deuse externe pentru producția națională și îndeosebi prin desfacerea la export a unei părți tot mai importante a producției industriale. Datele statistice relevă într-adevăr, în cazul multor state, o strînsă corelație între procesul industrializării — componentă fundamentală a dezvoltării economice în epoca contemporană — și creșterea exporturilor, în special a celor de produse manufacturate.

Pentru evidențierea acestei interdependențe am calculat linia de regresie a exporturilor țărilor socialiste europene (Y) față de producția industrială a acestora (X) cu datele din perioada 1950-1978, obținînd :

$$Y = -3,023 + 1,990 X$$

cu un coeficient de corelație de 0,9626. Cu alte cuvinte în cazul acestor țări, caracterizate în general printr-o puternică dezvoltare industrială, fiecare procent de creștere a industriei a antrenat o creștere de aproape două procente a exportului.

După cum rezultă din Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R., indicele de devansare a ritmului de creștere a producției globale industriale de către ritmul exportului va fi în perioada 1981-1985 de 1,09-1,11, ceea ce arată că piața externă va continua să constituie un deuse important pentru industria națională. În prezent, peste o cincime din producția industrială este destinată exportului.

Acționînd asupra laturilor extensive ale procesului reproducției, relațiile economice externe pot favoriza creșterea gradului de diversificare a economiei naționale, orientarea spre dezvoltarea multilaterală a sistemului economic, spre crearea unor structuri complexe și avansate, în conformitate cu cerințele actuale ale progresului economic și social.

Factorul extern poate juca — în condițiile instaurării unei noi ordini economice internaționale — un rol considerabil și în perfecționarea procesului reproducției lărgite, în accentuarea laturilor intensive ale creșterii economice. Acesta se manifestă prin impactul activității comerciale și de cooperare asupra productivității muncii vii, a eficienței utilizării fondurilor fixe, prin contribuția sa la sporirea eficienței generale a economiei naționale.

Astfel, participarea la diviziunea internațională a muncii trebuie să permită fiecărei țări orientarea prioritară spre acele domenii productive care asigură cea mai bună valorificare a resurselor naturale și a muncii sociale naționale. Concentrarea producției pe anumite produse și grupe de produse, tipodimensiuni, piese și subansambluri este de natură să permită creșterea productivității muncii în întreprinderi specializate, utilizarea avantajelor specifice de care dispune fiecare economie națională, promovarea progresului tehnic la nivelul cel mai înalt și mai eficient al realizărilor actuale.

Desigur, în acest sens trebuie să se aibă în vedere stabilirea unui raport just între diversificare și specializare. Extrema specializare a economiei naționale, reducerea numerică excesivă a ramurilor și subramurilor, pot avea ca urmare schimburi externe lipsite de elasticitate și implică o dependență accentuată față de piața externă. Pe de altă parte, o diversificare economică exagerată, tendințele spre autarhie intră în contradicție cu cerințele obiective ale creșterii interdependențelor economice și tehnologice dintre state, au consecințe negative asupra eficienței utilizării forțelor de producție naționale.

În condițiile actuale această funcție substitutivă a comerțului exterior este tot mai mult folosită de către țările lumii, inclusiv de către țara noastră, în sensul adaptării tot mai depline a structurii economiei naționale, a aparatului productiv, la noile exigențe ale progresului economic. În acest sens documentele programatice ale Congresului al XII-lea al P.C.R. fundamentează cu rigurozitate orientarea spre ramurile și subramurile industriale cele mai moderne, necesitatea trecerii de la producției energofage la producții care economisesc combustibilul și alți factori primari, imperativul reducerii costurilor materiale și al sporirii valorii nou create.

Totodată, participarea la piața mondială poate permite crearea și funcționarea în spațiul național a unor întreprinderi și obiective de proporții capabile să genereze economii de serie mare, să valorifice superior mijloacele materiale și forța de muncă din țară. Se știe că în fiecare domeniu productiv există un nivel optim al producției pentru care valoarea nou creată în întreprinderea respectivă atinge maximum: în multe cazuri acest nivel optim este atins tocmai prin incidența factorului extern, prin dezvoltarea producției pentru export.

Pe de altă parte, sub impactul revoluției științifico-tehnice, necesarul de investiții în diferite domenii economice a crescut considerabil. În acest sens acțiunile de cooperare în producție sînt tot mai mult chemate să-și aducă aportul la soluționarea contradicției dintre cerințele sporite de acumulare și caracterul limitat al resurselor naționale.

Țara noastră are o bună experiență în acest domeniu, reflectată atît de acțiunile de cooperare industrială cu țările socialiste pentru construirea de obiective economice sau întreprinderi comune (Porțile de Fier I și II cu Iugoslavia, Întreprinderea comună româno-bulgară pentru producerea de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse etc.), precum și de societăți mixte constituite în țara noastră cu participarea unor parteneri din țările dezvoltate (Rifil, Reșița-Renk, Rom Control Data, Roniprot, Olteit etc.).

Relațiile economice externe îndeplinesc astfel, o funcție directă de creștere a eficienței pe plan microeconomic, care se cumulează la scara întregii economii naționale.

Factorul extern poate exercita de asemenea asupra sistemului național o importantă funcție de promovare a progresului tehnic, încurajând cercetarea științifică și inovația tehnologică, contribuind la situarea performanțelor tehnico-economice naționale la standardele internaționale. Astfel, producția, pusă în mod direct în fața competiției internaționale, este stimulată în sensul creșterii performanțelor tehnico-funcționale, al ridicării continue a calității și fiabilității bunurilor și serviciilor, al prezentării în forme atractive, penetrante, în conformitate cu cerințele marketingului modern.

Rolul cooperării economice și tehnico-științifice

UN ROL DEOSEBIT în această direcție revine cooperării economice și științifico-tehnice internaționale. Acțiunile de cooperare industrială (coproducția și subproducția, formula românească de cooperare etc.) precum cele de cooperare în știință și tehnică la nivel guvernamental și de întreprindere, se dovedesc importante căi de perfecționare a structurii economice, în sensul promovării ramurilor, subramurilor și producțiilor purtătoare ale progresului tehnic. Este semnificativ în acest sens faptul că din totalul acțiunilor de cooperare încheiate de România în ultimii ani circa 40% se referă la domenii cum sînt: construcția de mașini și mașini-unelte, industria electrotehnică și electronică, industria utilajelor de transport.

Totodată, cooperarea industrială și științifico-tehnică contribuie la accentuarea laturilor calitative ale procesului reproducției prin mijloace cum sînt: perfecționarea calificării și creșterea productivității muncii; introducerea metodelor moderne de conducere și organizare a întreprinderilor, cunoscute în practica internațională; ocazionarea unui larg schimb de experiență și informații tehnico-economice și științifice.

Pe lângă efectele indirecte, de amplificare și intensificare a procesului reproducției lărgite, comerțul exterior poate exercita și o influență directă asupra creșterii venitului național prin intermediul funcției sale de acumulare.

Asfel, în condițiile unei balanțe comerciale echilibrate comerțul exterior poate constitui o sursă directă pentru sporirea venitului național disponibil, ca urmare a ecartului dintre valoarea națională și valoarea internațională a mărfurilor importate și exportate. Aceste câștiguri directe apar în mod practic ca diferență între prețurile interne și cele externe la exportul și importul de bunuri și servicii. Maximizarea lor poate fi realizată pe două căi, și anume: prin asigurarea de avantaje absolute în producție sau prin realizarea unor avantaje relative din schimb.

Este vorba mai întîi de producerea și exportul unor bunuri și servicii în condiții de productivitate a muncii superioare față de străinătate, și care, în conformitate cu teoria marxistă a valorii-muncă, au o valoare națională inferioară valorii internaționale. Ca atare, țara respectivă, exportînd mărfurile sale la prețuri determinate de valoarea internațională, deci superioare valorii naționale, va obține un câștig direct și imediat din schimbul pe piața mondială.

În aceste condiții, specializarea internațională în producție trebuie să vizeze acele domenii care sînt caracterizate printr-un nivel ridicat și o tendință de creștere a productivității muncii. Este vorba în primul rînd de ramurile industriale de vîrf, de industriile moderne, caracterizate prin efectele directe și de antrenare cele mai pronunțate. Aceste producții care joacă un rol esențial în constituirea și dezvoltarea unui sistem economic național puternic și de sine stătător, au beneficiat și de condiții comerciale favorabile pe piața mondială, exprimate de evoluția ascendentă a prețurilor externe.

Din tabelul nr. 2 rezultă neta predominare, în exportul țării dezvoltate, a produselor manufacturate și în cadrul acestora a mașinilor și produselor chimice, care dețin în schimb ponderi foarte reduse în exportul țării în curs de dezvoltare.

Tabelul nr. 2
Ponderea mașinilor și produselor chimice în export în 1977

— în % —

	Țări cu P.N.B./loc. peste 5 000 dolari				Țări cu P.N.B./loc. între 2 000 și 4 999 dolari		
	Japonia	R.F. Germania	S.U.A.	R.S. Ceh.	M. Britanie	Italia	
Mașini	55,60	47,92	43,26	49,75 *)	37,50	33,85	
Produse chimice	5,34	12,03	9,18	5,00 *)	11,74	7,00	
	Țări cu P.N.B./loc. între 200 și 499 dolari				Țări cu P.N.B./loc. sub 200 dolari		
	Senegal	Thailanda	Egipt	Pakistan	Etiopia	Afganistan	
Mașini	7,70 **)	2,45	0,24	1,45	0,00	0,00	
Produse chimice	3,31 **)	0,24	3,36	1,12	0,87	0,04	

*) Anul 1976; **) Anul 1975. Sursa: Handbook of International Trade and Development Statistics, 1979, New York.

În exporturile României grupa de mașini, utilaje și mijloace de transport și-a sporit ponderea de la circa 4% în 1950 la peste 28% în prezent, în timp ce grupa de produse chimice a crescut de la 1,7% la peste 9%. În Directivele Congresului al XII-lea se arată că produsele industriei construcțiilor de mașini, industriei chimice și industriei ușoare vor reprezenta peste 65% din totalul exportului, asigurîndu-se astfel concordanța necesară dintre dezvoltarea și modernizarea economiei în ansamblu și perfecționarea structurii comerțului exterior.

Obținerea de câștiguri directe din comerțul exterior se poate realiza și pe calea avantajelor relative. Aceasta presupune exportul acelor bunuri și servicii care la un nivel dat al productivității muncii naționale permite procurarea din import a unor mărfuri pentru producerea cărora pe plan intern ar fi fost nevoie de un consum mai mare de muncă socială decît cel solicitat de fabricarea mărfurilor exportate. De data aceasta desfacerea mărfurilor respective pe piața externă, în condiții conjuncturale favorabile, este o alternativă la realizarea costisitoare a altor produse în țară.

În condițiile unei game date de mărfuri care pot fi oferite la export și cerute la import, utilizarea avantajelor relative înseamnă orientarea spre acele produse ce se caracterizează prin prețuri care maximizează diferența dintre prețul extern și valoarea internă, la export, și dintre prețul intern și valoarea externă la import. Obținerea de câștiguri relative presupune astfel luarea de măsuri de perfecționare a strategiei comerțului exterior în direcția optimizării structurii pe mărfuri a comerțului exterior în ansamblu, a comercializării rentabile a produselor pe piața externă, a negocierii profitabile a prețurilor și limitării riscurilor ce decurg din tranzacțiile externe. Aceste câștiguri poartă puternic amprenta evoluției conjuncturii internaționale, a mișcării comparative a prețurilor de import și export și a fenomenelor financiar-valutare.

În promovarea relațiilor economice externe criteriul avantajelor absolute și criteriul avantajelor relative se cer a fi îmbinate în mod organic, într-o viziune complementară. Într-adevăr în primul caz ne situăm într-o perspectivă diacronică, luînd în considerare rolul determinant al progresului tehnic în procesul dezvoltării economice; în al doilea caz, perspectiva este esențialmente sincronică, plecîndu-se de la condițiile de producție și schimb existente la un moment dat.

Desigur, principiul avantajului național absolut care exprimă cerințele dezvoltării multilaterale și eficientizării sistemului economic național răspunde cel mai direct intereselor majorității statelor lumii, și în primul rînd ale țării în curs de dezvoltare, angajate ferm pe drumul lichidării decalajelor care le despart de țările dezvoltate, pentru ocuparea unui loc demn în concertul mondial al națiunilor.

În același timp, participarea la diviziunea internațională a muncii, strategia și tactica relațiilor economice externe trebuie să fie fundamentate pe un sistem mai larg de criterii, să fie rezultatul unei analize atente și diferențiate, bazată pe o concepție științifică asupra dezvoltării economico-sociale. În acest sens, în promovarea comerțului exterior și a cooperării economice internaționale, țara noastră pleacă de la cerințe cum sînt: perfecționarea structurii și modernizarea economiei naționale; accelerarea ritmului de creștere economică; maximizarea eficienței producției și a schimburilor; integrarea optimă a economiei naționale în circuitul economic mondial; întărirea independenței naționale.

Ioan POPA

Piața materiilor prime în 1980

SEDEIS a dat publicității raportul său asupra conjuncturii și evoluției materiilor prime în 1980, apreciind că, în afara petrolului, la celelalte materii prime nu se vor înregistra evoluții care să ducă, pe ansamblu, la creșteri masive ale prețurilor. Specialiștii institutului francez menționează că majorările

MINEREURI, METALE.

La cupru, se așteaptă reducerea și echilibrarea cererii și a ofertei. Țările dezvoltate își vor reduce producția, iar acestora le vor urma producătorii din țările membre ale C.I.P.E.C. Prețul se va diminua ușor în semestrul I după care va reveni aproximativ la nivelul actual. Eventualele creșteri bruște, determinate de acțiunile speculative, nu vor modifica previziunile pe ansamblu anul viitor. Cursul la plumb va fi marcat de menținerea în continuare a unei cereri superioare ofertei, deși nu la nivelul înregistrat în ultimii ani. La acesteia vor contribui și reducerile prevăzute în industria automobilelor, unul din principalii consumatori. Actualul nivel de pret se va menține până în primăvară, în continuare așteptându-se diminuări mai însemnate.

După aprecierile specialiștilor, producția excendentară de zinc din acest an va face ca prețurile să se mențină scăzute sau chiar să scadă și mai mult în 1980. O situație similară este prognozată

la staniu unde se așteaptă ca prețul să scadă cu 10% până la sfârșitul anului viitor, menținându-se însă, prin apelarea la stocul regulator, în limitele prevăzute de membrii Acordului internațional al staniului. Prețul aluminiului se opinează că va crește datorită scumpirii energiei electrice, dar spre mijlocul anului 1980 se prevede o stagnare datorită reducerii comenziilor la principalii producători și în special în S.U.A.

Piața oțelului se consideră că va fi marcată de creșterea producției cu cel puțin 6% față de nivelul actual; majorarea gradului de utilizare a capacităților de producție (în prezent 75% în medie în țările capitaliste industrializate și 90% în S.U.A.); creșterea cu circa 30% a prețului la bare și ceva mai scăzut la tablă groasă. Diminuările prevăzute pe ansamblu pentru sem. I. 1980 se așteaptă să fie echilibrate de creșterile din perioada următoare. După creșterea din acest an (+30% față de 1978), prețul la minereu de fier se pare că se va

menține constant în tot cursul anului viitor.

La nichel și tungsten se apreciază că prețurile se vor menține aproape la nivelul actual, pentru tungsten existând și posibilitatea unor anumite creșteri în funcție de intervențiile pe piață ale unuia din principalii furnizori — R. P. Chineză. Vor rămâne, de asemenea, neschimbate și la un nivel scăzut prețurile la fosfați.

MATERII PRIME AGRICOLE

Piața bumbacului se pare că nu va înregistra modificări sensibile de prețuri dat fiind echilibrul ce se va crea între efectul unor factori cu acțiune contrarie. Deși producția de lână brută va crește (+2%), nivelul scăzut al stocurilor și lipsa unor indicii asupra creșterii consumului vor face, după părerea analiștilor, ca prețurile să rămână constante în viitorul sezon. Și la pielea prețurile vor fluctua în jurul nivelului actual, în perspectiva reducerii cererii și ridicării de către Argentina a interdicției exportului la

de prețuri vor fi, în mare parte, efectul inflației care va continua să progreseze rapid și în viitorul an. Creșterea economică redusă prevăzută pentru țările O.C.D.E. cel puțin în semestrul I 1980 ar urma să atragă după sine o creștere lentă — dacă va exista o creștere, apreciază SEDEIS — a cererii de materii prime, eventual în condițiile reducerii stocurilor la consumatorii în caz că nu vor apare semne de înviore a pieței la mărfurile prelucrate. Achizițiile în scopul stocării sint puțin probabile, inclusiv datorită nivelului cvasigeneral ridicat al dobinzilor acordate de bănci.

Prețurile la cauciuc natural după o creștere cu 55% în acest an vor scădea în perioada următoare datorită unei oferte mult peste nivelul cererii. Menținerea ridicată a prețului la cauciuc sintetic și poziția consolidată a producătorilor vor face, însă, ca diminuarea prețurilor să nu ducă la o prăbușire a pieței. La lemn, exclusiv categoria „esențe dure și tropicale”, anul viitor va aduce probabil o stagnare a cererii față de creșterile însemnate din 1978. Cererea ridicată la pasta de lemn a dus la creșterea cu 30% a prețurilor în 1979, astfel că în 1980 nu se mai așteaptă o nouă creștere, dar nici scăderi sensibile, dat fiind intenția producătorilor de a menține oferta în limite acceptabile prin majorarea stocurilor și reducerea producției.

PRODUSE ALIMENTARE

Piața grului se așteaptă să fie confruntată cu influențe diferite (vor crește producția și suprafețele în S.U.A., se va reduce recolta canadiană,

producătorii americani intenționează să-și majoreze stocurile), astfel că se așteaptă o fluctuație în jurul actualelor prețuri. La porumb se preconizează menținerea tendinței de creștere a prețurilor, înregistrată în acest an. Prețurile la zahăr, în ciuda recentelor majorări rămân sub nivelul costurilor de producție la unii producători și sub nivelul minim stabilit de Acordul internațional al zahărului (11 cenși pe livră). Acest nivel va fi atins în anul viitor, dar prețul nu va urca mai sus, ultima recoltă din acest an aducând un plus considerabil al producției. La cafea — de asemenea influențe contradictorii în perspectivă: producție ridicată în S.U.A., recoltă mai slabă în Brazilia, stocuri descompletate. O producție în creștere este așteptată la cacao, în condițiile prețurilor actuale ridicate. La ceai se așteaptă prețuri aproape stabile la nivelul actual. Pentru carnea de vită, majorarea prețurilor ar urma să atingă circa 10-15% până la sfârșitul anului 1980.

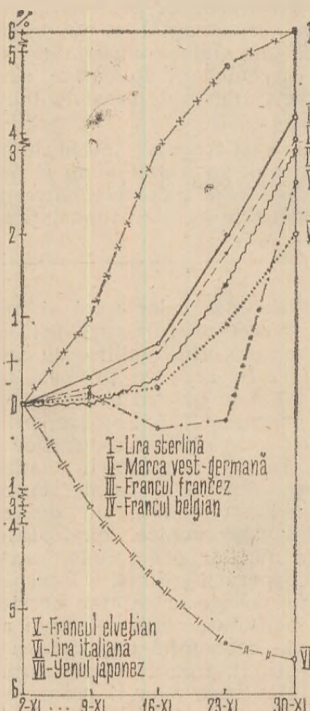
EVOLUȚII MONETARE

LUNA NOIEMBRIE s-a caracterizat, pe ansamblu, printr-o evoluție descendentă a dolarului S.U.A. pe piețele valutare față de majoritatea valurilor occidentale (cu excepția yenului). Dintre factorii care au contribuit, pe plan intern la această mișcare menționăm: inversarea tendinței de mișcare a dobinzilor — dobânda preferențială „prime rate” fiind redusă de marile bănci nord-americane de la 15,75% p.a. la 15,5% p.a. și chiar 15,25% p.a.; publicarea indicelui sintetic al principalilor indicatori economici, care a prezentat o scădere cu 0,9% în octombrie a.c. față de septembrie a.c. Pe plan extern, influențele au fost determinate de: incertitudinile privind situația ofertei și a prețului țițeiului pe plan mondial; temerile privind convertirea de către unele țări OPEC a disponibilităților lor în dolari în alte valute, precum și încetarea acceptării de plăți pentru exportul lor de țiței în dolari S.U.A.; continuarea reducerii a ecartului dintre dobinzile la depozitele în dolari și cele în alte valute occidentale.

Presiunile create ca urmare a acțiunii acestor factori au anihilat în totalitate efectele favorabile ale reducerii deficitului balanței comerciale nord-americane pe luna octombrie a.c. la 2,02 miliarde dolari, față de 2,83 miliarde dolari cu o lună în urmă.

Lira sterlină a înregistrat procentul cel mai ridicat de depreciere față de dolar în această lună — 6% — fiind cotat pe 30 XI la 2,19 dolari/l. liră, comparativ cu 2,0650 dolari/l. liră pe 2 XI. Principalul element pozitiv în determinarea acestei mișcări l-a constituit ridicarea, pe 15 XI, a dobinzii minime de împrumut de la 14% la 17% (nivel record, necunoscut de la primul război mondial, depășind și recordul de 15% stabilit în 1976 în cursul ultimei mari crize a lirei, ceea ce situează Anglia pe primul loc în privința nivelului ridicat al dobinzilor), mișcare urmată de cea de dobânda de bază a băncilor engleze, care a fost ridicată de la 14% la 17% începând cu 19.XI.1979. Această măsură a fost necesară ca urmare a agravării presiunilor inflationiste, ca vizând în principal înținarea expansiunii mult prea rapide a creditului; în plus, autoritățile au comunicat că creșterea masei monetare în circulație cu 2% în luna octombrie creează mari greutăți în menținerea limitelor prestabilite de creștere cu 7-11% anual. Se mai consideră, de asemenea, că deprecierea lirei a fost accentuată și de conversia masivă a unor fonduri în dolari deținute de unele țări OPEC.

Marca vest-germană a fost una din principalele beneficiare a schimbării unor fonduri deținute de țările OPEC în dolari S.U.A., reperciind-se în această lună cu 4,2% în relația sa cu dolarul (1,7275 mărci/l. dolar pe 30 XI, față de 1,80 mărci/l. dolar pe 2 XI 1979). Francul francez — bene-

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 9-30.XI, luându-se ca bază cursurile din ziua de 2.XI. a.c.

fiind atât de tendința de creștere a dobinzilor, cât și de utilizarea lui în diversificarea disponibilităților în valută ale țărilor OPEC, a evoluat pe o linie permanent, ascendentă, astfel că pe 30 XI era cotat la 4,0650 franci/l. dolar, cu 3,7% peste nivelul din 2 XI de 4,2150 franci/l. dolar. Francul belgian a urmat tendința partenerilor din sistemul valutar vest-european, înregistrând pe ansamblu perioada 2-30 XI o depreciere de 3% (28,15 franci/l. dolar, comparativ cu 29 franci/l. dolar).

După o depreciere de 0,3% pe 16 XI (1,6575 franci/l. dolar), francul elvețian se redresează destul de accentuat față de dolar, urmare mai ales a anulării de către autoritățile elvețiene a dobinzii negative percepute asupra depozitelor nerezidenților, constituite în franci elvețieni și a creșterii dobinzilor la termen de către băncile elvețiene, astfel că pe 30 XI francul era tranzacționat la 1,61 franci/l. dolar, cu 2,6% peste nivelul din 2 XI de 1,6325 franci/l. dolar.

Lira italiană a înregistrat redresarea cea mai redusă față de dolar (2% pe ansamblu perioadei), situându-se la sfârșitul lunii la 815 lire/l. dolar, față de 831,50 lire/l. dolar inițial. Yenul japonez s-a depreciat continuu față de dolar. Principalul factor de influență l-a constituit, și continuă să-l constituie, dependența totală a Japoniei, de importul de țiței, ca fiind afectată imediat de orice eveniment mai deosebit din țările din care se aprovizionează. Măsurile luate de autoritățile nipone (promovarea afluxului de capital străin în Japonia, control mai strâns asupra ieșirilor de capital din țară, intervenții masive pe piețele valutare prin vânzarea de dolari — numai pe 28 XI Banca Japoniei a vândut 400 mil. dolari) n-au reușit să redreseze hotărâtor situația yenului, care continuă să rămână una dintre valutele cele mai „volatile”.

Dobinzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au avut o evoluție diferită: scădere de la 15,625% la 13,75% la cele în eurodolari, menținerea în jur de 9% la cele în euromărci vest-germane și creșterea de la 4,25% la 5,25% p.a. la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o nouă creștere spectaculoasă, al doilea fixing din ziua de 30 XI fiind de 415,65 dolari/uncie, față de 372,80 dolari/uncie cel corespunzător din 2 XI. De menționat că pe 7 XI la licitația lunară a F.M.I., cele 444.000 uncii au fost alocate la un preț mediu de 393,55 dolari/uncie.

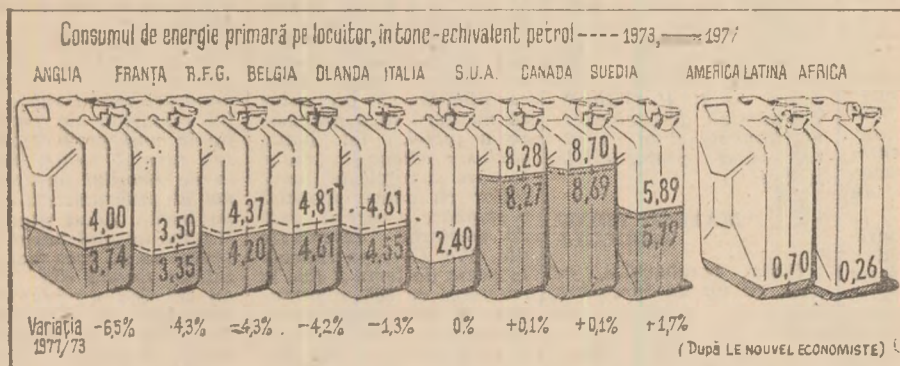
Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Energia: consum și economii

AMPLUL decalaj existent între consumul de energie primară din țările capitaliste dezvoltate și cel din țările nesocialiste în curs de dezvoltare este pregnant ilustrat de graficul de mai jos. Astfel, de pildă, exprimat în tone echivalent petrol pe un locuitor, consumul mediu de energie din Canada sau Sta-

tele Unite depășea în 1977 de 32—33 ori pe cel din țările Africii, de circa 12 ori pe cel din America Latină.

Pe de altă parte, din grafic rezultă că măsurile de economisire a energiei, adoptate în perioada 1974—1977, au dat unele roade în țări ca Anglia, Franța, R.F.G., Belgia sau Canada, în timp ce în altele — de exemplu, în Suedia — indicatorul menționat a continuat să înregistreze o creștere moderată. Cele mai mari rezerve de economisire a energiei există în țările cu cel mai ridicat nivel al consumului pe locuitor, cum sînt Statele Unite și Canada.

S. U. A.: măsuri de promovare a științei și tehnologiei

RECENT a fost anunțat în S.U.A. un nou program de stimulare a inovațiilor cu aplicații industriale, program care va beneficia de sprijin financiar din partea guvernului federal. Printre măsurile preconizate se numără: îmbunătățirea dezvoltării tehnologice, în acest scop urmînd să fie create patru centre industriale specializate în cercetare și producție; impulsivitatea promovării de către Fundația Națională de Științe a cercetării tehnologice în institute de învățămînt superior; îmbunătățirea activității de transpunere în practică a re-

zultatelor cercetărilor realizate în laboratoarele federale. Sînt prevăzute, de asemenea, măsuri în vederea unei mai eficiente utilizări a rezultatelor obținute în străinătate în domeniul tehnic (îmbunătățirea fluxului informațional, o mai bună documentare asupra literaturii de specialitate din străinătate, obligația departamentelor federale de profil — de externe și al comerțului — de a contacta pe specialiștii americani înțorși din străinătate pentru a se informa asupra noutăților tehnice aflate cu ocazia deplasărilor), precum și uniformizarea reglementărilor în domeniul utilizării patentelor industriale și stimularea cercetărilor aplicative care țin cont efectiv de protejarea mediului înconjurător.

Se speră ca acest ansamblu de măsuri să contribuie la o mai bună și mai rapidă orientare a industriei către produse competitive pe plan internațional.

Conectarea cercetării cu industria

O SERIE de măsuri în curs de aplicare sau anunțate în Franța evidențiază preocuparea factorilor de răspundere din această țară pentru realizarea unei apropieri între cercetarea științifico-tehnică și cerințele industriei, pentru întărirea legăturilor cercetătorilor cu industria, pentru crearea condițiilor optime de transfer al rezultatelor obținute în cercetările de laborator către fabrici și uzine.

Între altele, pînă la sfîrșitul acestui an urmează să se încheie implantarea centrelor regionale ale Agenției naționale pentru valorificarea cercetării (în franceză — Anvar), menite să stimuleze interesul întreprinderilor industria-

le, îndeosebi al celor mici și mijlocii, față de cercetare și inovare, prin cooperarea cu instituțiile publice de cercetări științifice. În ceea ce privește acestea din urmă și în primul rînd Centrul național de cercetări științifice, prin alocarea cu prioritate a fondurilor bugetare destinate cercetării în domenii ca utilizarea diferitelor forme de energie (îndeosebi a celei solare), dezvoltarea științelor agronomice, exploatarea resurselor mării și oceanelor sau extinderea cooperării științifice internaționale, se urmărește orientarea acestui sector de activitate către cele mai actuale nevoi ale economiei naționale a Franței. În sfîrșit, trebuie menționată decizia de elaborare a unui program decenal de cercetări științifice, al cărui anteproiect urmează să fie publicat în primăvara viitoare și care va servi drept cadru pentru o mai strînsă colaborare dintre această activitate și cea industrială.

R. D. G.: priorități în cercetarea științifică

ALOCAȚIILE de la bugetul statului pentru dezvoltarea științei și tehnicii înregistrează o creștere continuă în R.D. Germană, respectiv de la 15 miliarde mărci în cincinalul 1966—1970. la 25 miliarde în 1971—1975 și la 35 miliarde mărci în actualul cincinal (circa 4% din venitul național). Aproximativ o treime din temele de cercetare, prezentînd importanță pentru economia națională, sînt incluse în planul anual de stat pentru știință și tehnică, în anul în curs fiind prevăzută, de pildă, ca cel puțin 550 de produse, procedee sau tehnologii noi sau perfecționate să fie introduse în producție.

Printre problemele prioritare de care se ocupă cercetarea științifică în R.D.G. figurează: dezvoltarea bazei energetice și utilizarea rațională a energiei electrice; extinderea bazei de materii prime prin prospectarea geologică sistematică a teritoriului și prin utilizarea complexă a resurselor țării, inclusiv prin perfecționarea proceselor de prelucrare în vederea folosirii economice a materiilor prime și materialelor; ridicarea nivelului tehnic al produselor și a potențialului de export al țării; introducerea de procedee noi sau perfecționate în producția agricolă și industria alimentară, punerea la punct și fabricarea de articole de consum moderne și de înaltă calitate ș.a.

Premise ale valorificării deșeurilor

SUBLINIIND importanța activității de reciclare a deșeurilor și reziduurilor industriale, menajere și de altă natură, presa poloneză de specialitate analizează premisele organizării lor eficiente, în condiții de rentabilitate pe plan național. Printre ideile lansate în acest sens figurează crearea unui institut înterramuri de cercetări științifice, care să se ocupe de ansamblul problemelor legate de utilizarea deșeurilor industriale și menajere. Un rol important are în acest sens concentrarea eforturilor tehnico-organizatorice și economice ale organizațiilor și organismelor interesate, inclusiv prin înființarea unor organizații de stat specializate în colectarea, de pildă, a fierului vechi și a altor deșeuri metalice, prin crearea de întreprinderi profilate pe degajarea — în scopul valorificării — metalului din mașinile casate, din nave și alte mijloace de transport scoase din circulație, prin intensificarea exportului acelor deșeuri metalice care nu pot fi prelucrate în țară.

Se opinează de asemenea, că nu mai puțin însemnată este elaborarea și aplicarea unei politici a prețurilor și a altor indicatori economici care să stimuleze folosirea deșeurilor în procesele de producție, paralel cu elaborarea și aplicarea fermă în întreprinderile industriale a unor scheme tehnologice menite să determine nu numai reducerea la minimum a cantității deșeurilor, dar și utilizarea lor pe cît posibil în cadrul aceleiași întreprinderi.

GLOSAR

Relația cursuri valutare — balanța de plăți [I]

IN CADRUL oricărei economii naționale, plățile se efectuează în monedă națională. Ca urmare, în tranzacțiile externe se confruntă două monede: cea proprie și cea primită din străinătate pentru marfa vândută sau cea necesară pentru plăți în străinătate, adică valută străină. Cine primește valută străină este în principiu decis să o preschimbe în monedă națională, iar cei care are de făcut o plată în străinătate caută să cumpere valută străină, dând în schimb moneda națională. Aceste operații se efectuează în țările capitaliste de către bănci sau la bursă. Prețul unei valute străine exprimat în moneda națională se numește curs valutar.

Cursul valutar se formează pe piață în funcție de cerere și ofertă. Valuta oferită este cea primită din străinătate, iar valuta cerută este destinată străinătății. Toate tranzacțiile cu străinătatea sînt înregistrate în balanța de plăți. De modul în care se desfășoară balanța de plăți depind prin urmare cursurile valutare: atunci cînd se primește mai multă valută din străinătate decît se trimite, balanța de plăți este activă, iar pe piață se va oferi mai multă valută, ceea ce va determina o scădere a cursurilor valutare. Invers: dacă se trimite în străinătate mai multă valută decît s-a primit, balanța de plăți este pasivă, ceea ce va determina o creștere a cîreri de valută, deci o creștere a cursurilor valutare. De aici rezultă că aceiași factori influențează deopotrivă balanța de plăți, piața valutară, cursurile valutare.

Factorii care influențează balanța de plăți și, implicit, cursurile valutare sînt numeroși. Acești factori explică nu numai fluctuația cursurilor, ci și dacă aceste cursuri sînt „corecte” sau nu. Unul din acești factori îl constituie nivelul prețurilor din cele două țări. Dacă în țara A nivelul prețurilor este de două ori mai ridicat decît în țara B, cursul „corect” va fi: 1 unitate monetară B = 2 unități monetare A. Dacă cursul va fi altul, el va fi un curs „incorect”. Nivelul prețurilor dintr-o țară și alta determină situația balanței de plăți, mai precis a balanței comerciale și balanței serviciilor. Să presupunem că este vorba despre S.U.A. și R.F.G., și că raportul dintre monedele respective este: 2 mărci vest-germane (DM) = 1 dolar S.U.A. Să mai presupunem că marfa X se vinde în R.F.G. cu 170 DM, iar în S.U.A. cu 100 dolari. În acest caz, R.F.G. va importa foarte puțină marfă din S.U.A., iar S.U.A. va cumpăra foarte multă marfă din R.F.G. Prin urmare, în cazul în care nivelul prețurilor este mai ridicat într-o țară decît în alta (cursul valutar rămînînd neschimbat), țara cu nivelul mai ridicat al prețurilor va importa în principiu mai mult decît țara cu un nivel de prețuri mai scăzut.

Același lucru se va întîmpla dacă ne referim la dinamică. În cazul în care prețurile interne cresc mai încet decît cele din străinătate, sau dacă prețurile din străinătate cresc în timp ce prețurile interne rămîn staționare, importul va scădea, în condițiile rămîinerii neschimbate a cursurilor valutare.

Influența pe care prețurile o exercită asupra cursurilor valutare este exprimată de teoria parității puterilor de cumpărare: nivelul dintr-o țară al cursurilor valutare se stabilește în funcție de diferențele de nivel al prețurilor dintre țara respectivă și străinătate. Într-o variantă modernă, aceeași teorie susține că modificarea cursurilor valutare este determinată de evoluția diferită a nivelului prețurilor interne și a nivelului prețurilor din străinătate. Calculul parității puterilor de cumpărare dă însă rareori rezultate satisfăcătoare.

C. K.

Oțel

Victor Andreescu, Iași
— Între primele zece societăți siderurgice din lu-

me, patru sînt japoneze, trei americane și trei europene. În perioada 1920-1978 ponderea Japoniei în producția mondială de oțel a sporit de la 1,1% la 14,3% (în 1956 ea era încă de numai 3,9%). Nu dispunem de datele pe

care le solicitați privind producția anuală a celor mai mari oțelării din lume. Statisticile relevă însă, de pildă, că sub aspectul capacității anuale de producție cele mai mari 20 de oțelării din S.U.A. totalizează 85 mil., în vreme ce primele 20 de oțelării japoneze însumează peste 120 mil. Caracterizată printr-un grad ridicat de automatizare a producției, industria siderurgică japoneză înregistrează un nivel record al productivității muncii (440 tone de oțel pe lucrător anual).

Potrivit datelor Institutului internațional al fierului și oțelului, cu sediul la Bruxelles, în vreme ce țările capitaliste dezvoltate și-au redus ponderea în producția mondială de oțel de la 79% în 1950 la 59% anul trecut, țările socialiste și-au sporit-o în același interval de la 19,30% la 34,4%, iar țările nesocialiste în curs de dezvoltare de la circa 1,5% la 6,6%. Ținînd seama de importanțele fonduri de investiții necesare, construirea noilor capacități (în ritm de circa 10 mil. pe an) în industria siderurgică din țările în curs de dezvoltare este efectuată de societăți de stat sau de organisme beneficiind de participarea statului. Dată fiind relativa stagnare a investițiilor în siderurgia occidentală, furnizarea echipamentelor necesare acestui sector dinamic al economiei țărilor în curs de dezvoltare formează obiectul unei intense concurențe pe plan internațional.

Mașini agricole

Ilie Bari, Lugoj — Principalele țări în curs de dezvoltare producătoare de tractoare sînt, în ordinea alfabetică, Argentina, Brazilia, R.P. Chineză, India, Iran, Iugoslavia, Mexic, România și Turcia. Ponderea țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială de mașini agricole de toate genurile este estimată de Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (ONU) la circa 5%, iar în consumul mondial la aproximativ 12%. Către țările în curs de dezvoltare se îndreaptă circa 22% din exporturile mondiale de mașini agricole, în vreme ce numai 1% din exporturile mondiale respective provin din aceste țări.

Deși agricultura este principala ramură de activitate economică din țările „lumii a treia”, aprovizionarea cu produse agroalimentare a populației acestor țări cunoaște însemnate dificultăți, una din cauze fiind producti-

vitatea redusă a muncii în agricultură ca urmare a insuficienței mecanizării. Cei 1 800 milioane de agricultori ai „lumii a treia” utilizează mai puține mașini agricole decît cei 5 milioane de agricultori din S.U.A.

În efortul de a obține sprijinul țărilor dezvoltate pentru dezvoltarea industriei constructoare de mașini agricole în țările în curs de dezvoltare, ONU a organizat în luna octombrie a.c. la Stresa, în Italia, o reuniune mondială consultativă. Ea se înscrie în seria de acțiuni inițiate de ONU avînd ca obiectiv sporirea ponderii țărilor în curs de dezvoltare în producția industrială a lumii la cel puțin 25% pînă în anul 2000, față de 9% în prezent.

Eradicarea variolei

Mircea Flores, Botoșani — Variola este prima maladie contagioasă declarată de Organizația Mondială a Sănătății ca fiind eradicată la scara întregului glob. Ratificarea constatării că în ultimii doi ani nu s-a mai înregistrat nici un caz de variolă în lume, urmează să fie făcută la proxima reuniune anuală a O.M.S., din luna mai 1980. Programul pentru eradicarea acestei maladii care era responsabilă la începutul deceniului trecut de decesul sau desfigurarea a 2,5 milioane de oameni pe an a fost lansat de O.M.S. în anul 1967.

Căile ferate

la 150 de ani

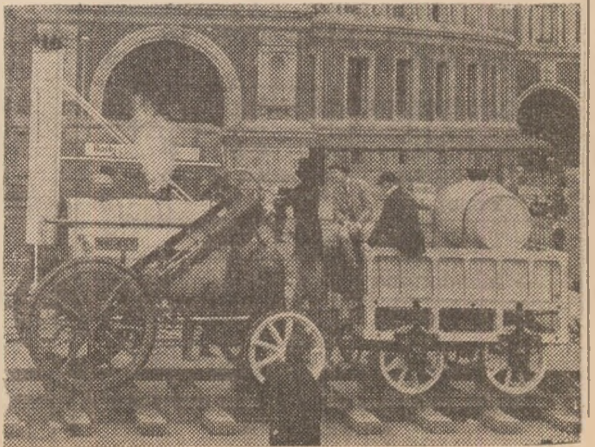
Ioan Dan, Tecuci — O copie fidelă a primei locomotive cu aburi construite de Stephenson a

în schimb, programul lansat tot în deceniul trecut de O.M.S. pentru combaterea malariei s-a soldat cu un insucces datorită, între altele, sporirii rezistenței țințarilor la pesticidele folosite împotriva lor. În prezent se estimează că există în lume circa 150 milioane de oameni suferind de malarie, în 89 de țări.

Telefonie automată

G. Drăghici, Firulești — În cei peste 100 de ani care au trecut de la inventarea sa, telefonul — și odată cu el comunicațiile telefonice — s-a perfecționat considerabil. Generalizarea la scară națională a telefoniei automate este astăzi un fapt implinit în peste zece țări ale lumii, între care R.F. Germania, Anglia, R.D. Germania, Italia, Suedia, Olanda, Elveția, Belgia, Australia, Israel și Japonia. Și în țara noastră telefonie automată s-a extins considerabil, pentru cîincinalul viitor prevăzîndu-se punerea în funcțiune a noi centrale telefonice automate. În ce privește numărul abonaților telefonici, el a crescut în România de la 69 mii în 1938 și 103 mii în 1950 la 1 300 mii în 1978.

străbătut centrul Londrei, pe o linie special amenajată, în drum spre Muzeul Național al Căilor Ferate, unde va fi expusă cu ocazia comemorării, anul viitor, a 150 de ani de la inaugurarea celei mai vechi linii ferate din Anglia și din lume, cea dintre Liverpool și Manchester.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 49 din 7 decembrie 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- O etapă calitativ nouă în activitatea de tipizare a construcțiilor (ing. Radu Negru) 1
- Mobilizarea energiilor creatoare ale întregului popor pentru realizarea obiectivelor dezvoltării economico-sociale
 - Realizarea ritmică, exemplară a planului de producție (Sabin Faur) 4
 - Punerea la termen în funcțiune a obiectivelor de investiții (V. Boescu, B. Pădure) 6
- Extinderea automatizării producției (ing. M. Sirbu) 8
- Cerințe ale creșterii mai rapide a eficienței economice în viitorul cincinal (N. Săvoiu) 11
- Valorificarea integrală, eficientă a resurselor agricole din fiecare județ (Gheorghe Frătilă, Arghir Năstase, Tiberiu Titea, Gheorghe Iosif) 13
- Un puternic impuls promovării exporturilor complexe (Gheorghe Stăvaru) 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Creșterea productivității muncii — orientare principală a unei calități noi, superioare (I) (dr. Petre Frujină) 19

TEORII ● IDEI

- Rolul crescând al clasei muncitoare în condițiile adâncirii democrației socialiste (Constantin Nica) 21
- Școli ● curente ● economiști. Patriotismul — componentă de seamă a tradițiilor progresiste în gândirea românească (II) Emanciparea economică a țării — condiție vitală a independenței sale politice (prof. dr. Ion Bulborea) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Relațiile economice externe și dezvoltarea economică (Ioan Popa), 26
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI
Relații financiar-valutare și comerciale
internaționale

IN THIS ISSUE

- Extension of the automatic production (Eng. M. Sirbu) 8
- Requirements of the more rapid increase of the economic efficiency in the next five-year-plan (N. Săvoiu) 11
- A great stimulus for complex exports promoting (Gheorghe Stăvaru) 16
- Growing role of the working class in the context of deepening the socialist democracy (Constantin Nica) 21
- Foreign economic relations and the economic development (Ioan Popa) 26

DANS LE NUMÉRO

- L'extension de l'automation de la production (ing. M. Sirbu) 8
- Exigences de l'accroissement plus rapide de l'efficience économique dans le futur quinquennat (N. Săvoiu) 11
- Une forte impulsion pour promouvoir les exportations complexes (Gheorghe Stăvaru) 16
- Le rôle croissant de la classe ouvrière dans les conditions de l'approfondissement de la démocratie socialiste (Constantin Nica) 21
- Les relations économiques étrangères et le développement économique (Ioan Popa). 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Расширение автоматизации производства (инж. М. Сырбу) .. 8
- Потребности ускоренного роста экономической эффективности в будущей пятилетке (Н. Сăвою).. 11
- Сильное побуждение для увеличения комплексного экспорта (Георге Стăвару) 16
- Растущая роль рабочего класса в условиях углубления социалистической демократии (Константин Ника) 21
- Внешние экономические отношения и экономическое развитие (Ион Попа) 26

Continuă campania de încheiere a abonamentelor pe anul 1980 la „Revista economică”. Prețul abonamentului: 260 lei anual. Pentru studenți, elevi, ca și pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, prețul abonamentului individual este de: 130 lei anual; 65 lei semestrial; 32,50 lei trimestrial. Comenzile pentru abonamente se primesc de către oficiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții, pînă la 15 decembrie a.c. Pînă la aceeași dată se primesc, la administrația revistei, comenzi din partea întreprinderilor și instituțiilor, pentru revistă și pentru volumele de legislație economică comentată pe care aceasta le editează în anul 1980.

Incheind din timp abonamentul, vă asigurați primirea neîntreruptă a revistei și a suplimentelor sale specializate: „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale”, „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice”, „Curier economic-legislativ”.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. (Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor) nr. 6 451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București. Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

VĂ RECOMANDĂ

O PERIOADĂ OPTIMĂ PENTRU CURA BALNEARĂ ȘI ODIHNĂ

Condițiile de cazare, tratament și agrement oferite de rețeaua de hoteluri, vile și restaurante ale Ministerului Turismului asigură în această perioadă o cură balneară eficientă și odihnă.

Precizăm că în multe stațiuni de cură balneară, accesul spre bazele de tratament se face direct din hotel, prin culoare acoperite și încălzite.

Iată câteva recomandări care vă vor ușura alegerea stațiunilor pentru tratarea afecțiunilor de care suferiți :

pentru afecțiuni reumatismale : **Amara, Bazna, Călimănești-Căciulata, Eforie Nord, Geoagiu Băi, Govora, Herculane, Mangalia, Moneasa, Ocna Sibiului, Slănic, Pucioasa, Slănic Moldova, Sovata, Săcelu.** pentru afecțiuni ale aparatului cardiovascular : **Balvanios, Borsec, Buziaș, Lipova, Vatra Dornei, Tușnad ;**

pentru afecțiuni ginecologice : **Bazna, Eforie Nord, Mangalia, Ocna Sibiului, Sovata ;** pentru afecțiuni ale aparatului respirator : **Slănic (Prahova), Govora, Slănic Moldova ;** pentru afecțiuni ale tubului digestiv, glandelor anexe, boli de nutriție : **Borsec, Călimănești, Căciulata, Olănești, Singeorz, Slănic Moldova, Vilcele.**

În sezonul alb vă recomandăm câteva stațiuni pentru odihnă în multe din acestea putându-se practica sporturile de iarnă : **Bușteni, Borsec, Breaza, Borșa, Cheia, Izvoarele, Lacu Roșu, Păltiniș, Predeal, Stina de Vale, Sinaia, Tușnad, Crivaia, Durău, Poiana Brașov, Sovata, Călimănești-Căciulata, Slănic Moldova.**

Bilete pentru cura balneară sau odihnă, precum și informații suplimentare obțineți la agențiile și filialele oficiilor județene de turism din întreaga țară.

Încă o sugestie în alegerea
cadoului...

Parfumul IDILA, cu miros ci-
trat proaspăt

Medalie de aur la con-
cursul internațional Bratislava
1979

Întreprinderea de produse
cosmetice MIRAJ – București

